

ΕΛΕΥΘΕΡ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ, ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΕΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΜΑΙΩΝ

Malers (περι τὸ 1450): 'Η γέννησις τῶν τετραδύμων.

ΕΥΧΟΣ

17

ΕΚΔΟΣΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ, Λ. ΚΥΡΙΑΚΗΣ, Γ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΤΡΙΝΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ ΜΑΙΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ "ΑΣΥΛΟΝ ΑΝΙΑΤΩΝ,,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Χ. ΚΑΣΔΑΓΛΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ : ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ, ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΧ. 70, ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΔΡΧ. 40, ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΟΛ. 5. ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΔΡΧ. 12
ΕΤΟΣ Γ', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 17

ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1960

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πανος. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, 'Η Μαῖα καὶ ὁ ὄρ- κος της.....	Σελ. 1
Π. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ, Βιβλιοκρισία	» 12
MAURICE LAMY, Παιδιατρική, Βιοχημεία καὶ Γενετική (μετ. Π. Π. Παναγιώτου)	» 13
ΣΠ. ΔΟΞΙΑΔΗ, Μῦθοι καὶ παραμύθια στὴν Ἱατρικὴ [2].....	» 17
Λαγώχειλος καὶ λυκόστομα	» 18
D ^r TSUNG-YI LIN, Περώντας ἀπὸ τὴν ἐφηδικὴν ἡλικίαν εἰς τὴν ἐν- ηλικίωσιν	» 19
ΦΑΙΔΩΝΟΣ ΦΕΣΣΑ, Ἐναιμία καὶ κύησις [1]	» 21
Ἐρευναὶ περὶ τῶν παγκοσμίων ὑγειονομικῶν προβλημάτων	» 22
ΑΝΔΡΕΑ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ, Ἐ προστασία τοῦ βρέφους [7].....	» 23
ΣΟΦΙΑΣ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ-ΠΑΠΑΔΑΚΗ, Τὸ Ἡμερολόγιο μιᾶς Μητέ- ρας [5]	» 27
Διεθνῆ Νέα	» 29
ΜΑΡΙΑΣ Μ. ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗ, Florence Nightingale — Ἐ Ζωὴ καὶ τὸ ἔργον της [5]	» 30
Ἐρωτήσεις-Ἐπαντήσεις	» 32
Ἐπὸ τὸν Κόσμο μας	» 33

Ορμονικά θιενάβρωτα

ESTRO-PROL

- ESTRADIOL 25.000 I.U.
 - PROGESTERONE 10 mg.
- Κυτίον 3 X 1 c.c.

ESTROVITE

- ESTRADIOL (ώθυλακίνη)
Κυτίον 3 X 1 c.c. X 10.000 I.U.
- » 3 X 1 c.c. X 50.000 I.U.

CORLUVITE

- PROGESTERONE (ώχρην)
Κυτίον 3 X 1 c.c. X 5 mg.
- » » 10 mg.
- » » 25 mg.

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΟΙ ΑΦΟΙ ΚΟΛΟΚΥΘΑ - ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 52 - ΑΘΗΝΑΙ Τηλ. 524.610

FILMTAB[®]

DAYAMINERAL[®]

Δι' έντονον ενίσχυσιν τοῦ ὄργανισμοῦ εἰς βιταμίνας καὶ μέταλλα. Ἀπαραίτητον εἰς περιόδους ἐντάσεως τοῦ ὄργανισμοῦ (κῆσις, γαλουχία, προεγχειρητικὴ ἀγωγή, λοιμώξεις καὶ λοιπαὶ δοκιμασίαι).

10 ΒΙΤΑΜΙΝΑΣ

Vitamin A	25,000 units (7.5 mg.)
(as synthetic vitamin A acetate)	
Vitamin D	1,000 units (25 mcg.)
Thiamine Mononitrate	10 mg.
Riboflavin	10 mg.
Nicotinamide	35 mg.
Pyridoxine Hydrochloride	1.5 mg.
Pantothenic Acid	5 mg.
(as calcium pantothenate)	
Vitamin B ₁₂	5 mcg.
Folic Acid	0.25 mg.
Ascorbic Acid	150 mg.

Σύνθεσις
ἕκαστον δισκίον περιέχει:

10 ΜΕΤΑΛΛΑ

Ferrous Sulfate	33.4 mg.
Calcium Phosphate,	
supplying :	
Calcium	100.0 mg.
Phosphorus	77.0 mg.
Copper Sulfate	2.8 mg.
Calcium Iodate	0.19 mg.
Potassium Sulfate	11.0 mg.
Cobalt Sulfate	0.49 mg.
Manganese Sulfate	3.0 mg.
Magnesium Sulfate	40.0 mg.
Zinc Sulfate	3.9 mg.
Sodium Molybdate	1.08 mg.

Abbott

Οἰκονομικωτέρα φαρμακευτικὴ ἀγωγή βιταμινῶν καὶ μετάλλων
Ἐποφύγη καθορισμοῦ πολυπλόκου ἰατρικῆς ἐντολῆς.

ABBOTT LABORATORIES C.A.
PHARMACEUTICAL AND CHEMICAL PRODUCTS
39, ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 35.741

ΕΛΕΥΘΕΡΑ

Η ΜΑΙΑ ΚΑΙ Ο ΟΡΚΟΣ ΤΗΣ

Ἔπος

τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου

ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐφημερίου τοῦ Μαιευτηρίου
«Μαρίκα Ἡλιάδη»

Τὸ πόσον μεγάλη καὶ ἱερὰ εἶναι ἡ ἀποστολὴ καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Μαιᾶς εἰς τὴν ζωὴν μόλις εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ εἴπωμεν. Ἀρκεῖ νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι προτοῦ ὁ Δημιουργὸς ἐμπιστευθῆ τὸν νέον ἄνθρωπον, τὸ βρέφος, εἰς τοὺς φυσικοὺς αὐτοῦ προστάτας, τοὺς γονεῖς, τὸ ἐμπιστεύεται εἰς τὴν Μαιᾶν. Αὕτη πρώτη ἔχει τὴν μεγάλην ἀπὸ τὴν τιμὴν νὰ τὸ ὑποδεχθῆ. Αὕτη θὰ ἴδῃ τὰ πρῶτα του σκιρτήματα, τοὺς πρῶτους παλμοὺς τῆς νέας καρδίας. Αὕτη θὰ τοῦ παράσχη τὰς πρῶτας βοήθειάς, τὰς τόσον ἀπαραιτήτους, καὶ αὕτη πρώτη θὰ ἀναφωνήσῃ: «Ἄρρεν! Θῆλυ!» Αἱ χεῖρες τῆς, ὡς πρῶτον λίκνον, ὡς ἱερὰ φάτιν, πρὸ παντὸς ἄλλου, αὐταὶ πρῶται ἐναγκαλιζοῦνται τὴν

νέαν ὑπαρξιν, ὑποδέχονται τὴν νέαν ψυχὴν. Εἶναι κατὰ πάντα πλήρης ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς ὡς συνεργάτιδος τοῦ Θεοῦ, ὡς συντελεστοῦ τῆς ζωῆς, ὡς ἀπαραιτήτου παράγοντος διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς θείας ἐντολῆς, τῆς θεσπισθείσης ἐν αὐτῷ τῷ Παραδείσῳ: «Ἀδξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν...» (Γέν. Α' 28). Ἡ ἀποστολὴ τῆς εἶναι ὄντως ἱερὰ. Τὸ ἔργον τῆς, ἐν ἀνώτερον λειτουργημα!

Ἡ εὐσυνείδητος καὶ μὴ Μαιᾶ

Καὶ ἐνῶ τοιαύτη ἀναδεικνύεται ἡ εὐσυνείδητος καὶ εὐσεβὴς Μαιᾶ, συμπαραστάτης καὶ ἀντιλήπτωρ τῆς πλέον τρυφερᾶς καὶ ἀθώας ὑπάρξεως, τοῦ βρέφους, ἃς φαν-

τασθῶμεν τὸ τί ἠμπορεῖ νὰ ἀποβῆ ἢ μὴ εὐσεβῆς καὶ εὐσυνείδητος Μαῖα, ἢ Μαῖα ἐκεῖνη ἢ ὁποῖα ἀσκει τὴν ἀποστολὴν τῆς ἀδιαφοροῦσα πρὸς τὴν ὑψηλὴν αὐτῆς ἐννοίαν, πρὸς τὴν εἰδικὴν αὐτῆς ἐννοίαν τοῦ ὅτι εἶναι τεταγμένη δίπλα εἰς ὅ,τι ἰδανικώτερον, εὐγενέστερον καὶ ἀθωότερον ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἢ ζωὴ, τὴν μητέρα καὶ τὸ παιδί. Αὕτη, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὑπέχει ἠθικὰς, ἐναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, εὐθύνας, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὑπόκειται εἰς κανονικὰς, ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ νομικὰς, ἐναντι τῆς Πολιτείας, κηρώσεις, ἀναδεικνύεται καὶ ἐπίορκος.

²Επίορκος... Μία λέξις, ἓνας ὄρκος τόσον εὐρύς καὶ τόσον ὑπεύθυνος! Μία ἀποφύξις ἀρκετὰ σπουδαία καὶ σοβαρά, καὶ ἱκανὴ νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν κάθε Μαῖαν, ἐφ' ὅσον δίδει καὶ αὐτῇ, ὡς δημόσιος λειτουργός, ἓνα ὄρκον. Πρὸ τοῦ ὅμως ἐξετάσωμεν τὴν νέαν αὐτὴν ἀποφύξιν, τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν σημασίαν τῶν ὄσων ὁμνῶν, θὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινα περὶ ὄρκου γενικῶς, ἅτινα καὶ θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ ἐννοήσωμεν πληρέστερον τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἐγχειρήματος τῆς ὄρκωμοσίας τῆς.

Περὶ ὄρκου

Ἄρκος, κατὰ τὸν ἀπλούστερον ὀρισμὸν, εἶναι ἡ ἐπικλήσις τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ὡς μάρτυρος κριτοῦ καὶ ἀνταποδότου περὶ τοῦ ὅτι λέγομεν τὴν ἀλήθειαν ἢ ὅτι θὰ ἐκτελέσωμεν μίαν ὑπόσχεσιν. Ἐπικαλούμεθα, δηλαδή, τὸν Ὑψιστον Θεὸν ὡς μάρτυρά μας, ὅτι ὄντως ἀληθεύομεν, τὸν ἀποδεχόμεθα κριτὴν ἐπὶ τῆς ἀκριβείας τῶν λεγομένων μας, καὶ ἀνταποδότῃν, τιμωρόν, προκειμένου νὰ ψευδῶμεθα ἢ ἂν δὲν ἐκτελέσωμεν διδομένην ὑπόσχεσιν.

Κατὰ τὸν ὀρισμὸν, ὁ ὄρκος παρουσιάζεται ὑπὸ δύο μορφάς: Ὡς ὄρκος βεβαιώσεως, ὅταν πρόκειται περὶ ὁμολογίας ἀληθείας τινός, καὶ ὡς ὄρκος ὑποσχέσεως, ὅταν ὁμνῶμεν διὰ τὴν πιστὴν ἐκπλήρωσιν ὑποσχέσεως τινός. Καταφανῶς ὁ ὄρκος τῆς Μαίας εἶναι τῆς δευτέρας μορφῆς. Ἄν δέ τις καταστρατηγήσῃ τὴν πρώτην ἀποφύξιν τοῦ ὄρκου, λέγομεν ὅτι ψευδορκεῖ, ἂν δέ τὴν δευτέραν, ὅτι καθίσταται ἐπίορκος.

Ἄρκος εἶναι μέγα τι, γιγάντιον, θὰ ἐλέγομεν, τόλμημα, σοβαρωτάτη τοῦ ἀνθρώπου ἀναγωγὴ, ἐκ λόγων συνήθως πεζῶν, καὶ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ Ὑπεράτου Ὄντος. Διότι δὲν εἶναι μικρὸν πρᾶγμα, διὰ ἐγκόσμια, διὰ καθαρῶς ἀνθρωπίνους συναλλαγὰς καὶ ὑποθέσεις, αἱ ὁποῖαι, ὅσον καὶ ἂν φαίνονται μεγάλαι, δὲν παύουν νὰ εἶναι ταπειναί, νὰ ἐπικαλούμεθα μάρτυρα καὶ συμπαραστάτην αὐτὸν τὸν Μέγαν Θεόν. Ὄρκιζόμενος δὲν ἐπικαλεῖται ἀνθρώπον οὐδὲ ἄγγελον οὐδὲ ἄλλην ὑπεροκόσμιον τινα ὑπαρξίν συμπάρτυρά του, ἀλλ' αὐτὸ τὸ Ὑπεράτου καὶ Παντοκρατῆς Ὄν, τὸν Δημιουργὸν καὶ Κυβερνήτην τοῦ παντός, καὶ ὅταν ψευσθῆ ἢ δὲν ἐκτελέσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του, δὲν διαφεύδει ἀνθρώπων ἢ ἄγγελων, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Μέγαν Θεόν. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ ψευδορκία καὶ ἡ ἐπίορκία ἐπιφέρουν βαρυντάτην ἠθικὴν ἐνοχλήν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, θεωροῦνται θανάσιμα ἁμαρτήματα, ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα, αὐτὰ καὶ μόνα, ἐπιφέρουν τὸν θάνατον εἰς τὴν ἀθάνατον ψυχὴν.

Ὄρκίζεται λοιπὸν καὶ ἡ Μαῖα, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ ὑπόσχεται κατὰ τὸν ἐπισημότερον τρόπον νὰ φανῆ πιστὴ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀποστολῆς.

Ἄρκος τῆς Μαίας

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν πλήρως τὸν ἱερὸν αὐτῆς ὄρκον:

«Ὄρκιζομαι, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, νὰ ἐργάζωμαι μετ' ἀφοσιώσεως ὡς Μαῖα, καὶ νὰ διάγω βίον ἐνάρετον.

»Ὄρκιζομαι νὰ πράττω πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ γοήτρου τοῦ ἐπαγγέλματός μου, καὶ νὰ τηρῶ ἀπόλυτον ἐγγύθειαν διὰ πᾶν ὅ,τι ἤθελον ἀντιληφθῆ ἢ μοι ἤθελεν ἀνακοινωθῆ ἐμπιστευτικῶς ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων μου.

»Ὄρκιζομαι νὰ ἀσκῶ τὸ μαιευτικὸν ἐπάγγελμα συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ βοηθῶ πιστῶς τοὺς Ἰατροὺς εἰς τὸ ἔργον των.

»Ταῦτα ὄρκιζομένη, παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὲ βοηθῆ εἰς τὸ ἔργον μου.»

Μεγάλα καὶ ὄρατα, ὑψηλὰ καὶ σπουδαῖα

συμπεριλαμβάνει ἐν τῇ βραχύτητί του τὸ ἱερὸν αὐτὸ κείμενον. Πολλά, ἐμφανῆ καὶ μὴ, ἔχει νὰ παρατηρήσῃ καὶ περισσότερα νὰ εἴπῃ ὁ τούτου ἐρευνητῆς καὶ μελετητῆς. Ἐραγε νὰ τοῦ δίδεται ἡ δέουσα προσοχή, ἔταν μὲ ὑψωμένην τὴν χεῖρα, ἐνώπιον τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Σχολῆς, τὸν ἀπαγγέλλουν αἱ ἠτοιμασμένα ἤδη Μαῖαι μας; Ἡ, τὸν φέρον κατὰ νοῦν ἐν τῇ πορείᾳ τῆς εὐγενοῦς σταδιοδρομίας των; Δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἀπάσας θὰ τὰς συνεκίνησε τὸ γεγονὸς ὅτε ἦλθεν ἡ ἱερά καὶ δι' αὐτὰς στιγμὴ νὰ τὸν ἐκφωνήσουν. Ὅμως δὲν νομίζομεν ὅτι ἡ συγκίνησις ἐκεῖνη θὰ πρέπει νὰ παύσῃ νὰ τὰς συνοδεύῃ, θὰ πρέπει νὰ παύσουν νὰ τὴν αἰσθάνωνται. Ὑπόσχονται τόσα πολλά, ἀναλαμβάνουν τόσα ὑψηλά!

Ἀρχιτεκτονικὴ διάταξις τοῦ ὄρκου

Καὶ κατὰ πρῶτον, ὁ σημειωθεὶς ὄρκος προβάλλει, ὑπὸ μίαν τελείαν καὶ ἁρμονικὴν ἀρχιτεκτονικὴν διάταξιν, ὡς ἐν πραγματικὸν καλλιτέχνημα. Διαιρεῖται εἰς τρεῖς μεγάλα προτάσεις, ἐκάστη τῶν ὁποίων εἰσαγεται μὲ τὸ δεσπῶζον ῥῆμα «Ὁρκίζομαι», καὶ ἐκάστη τούτων, εἰς δύο μικροτέρας, αἱ ὁποῖαι συνδέονται μεταξὺ των διὰ τοῦ συνδέσμου «καί».

«Ὁρκίζομαι,—λέγομεν εἰς τὴν πρῶτην—ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, νὰ ἐργάζωμαι μετ' ἀφοσίωσεν ὡς Μαῖα, καὶ νὰ διάγω βίον ἐνάρετον.»

«Ὁρκίζομαι—λέγομεν εἰς τὴν δευτέραν—νὰ πράττω πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ γοήτρου τοῦ ἐπαγγέλματός μου, καὶ νὰ τηρῶ ἀπόλυτον ἐχεμύθειαν...» κτλ.

Ἐπισφραγίζεται δὲ ὁ ὅλος ὄρκος, ὅπως φαίνεται, δι' ἐνὸς θαυμασιωτάτου καὶ λίαν ἐπιτυχοῦς ἐπιλόγου.

«Ταῦτα ὀρκιζομένη, παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὲ βοηθῇ εἰς τὸ ἔργον μου.»

Θὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ ἀκόμη, διὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν πλήρως τὴν τελειότητα τοῦ ὄρκου καὶ ὡς ἔργον τέχνης καὶ ὡς περιεχόμενον, ὅτι, μετὰ ἀπὸ τὴν εἰσαγωγικὴν λέξιν ὀρκίζομαι τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης προτάσεως, θὰ πρέπει νὰ ἐννοῆται ἀπαιτήτως ἡ φράσις: «Ὑπὸ Θεοῦ καὶ

ἀνθρώπων». Ἀκόμη δέ, ὅτι καὶ πρὸ ἐκάστον συνδέσμου, ὁ ὁποῖος συνδέει τὰς μικρὰς προτάσεις, θὰ πρέπει νὰ ἐννοῆται ἡ πλήρης φράσις: «Ὁρκίζομαι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων». Οὕτω, εἰς τὸν ἓνα ὄρκον ἐμπεριέχονται τρεῖς... ἕξ... Ὅποῖος φόρτος πράγματι! Ὅποῖος κορεσμὸς ὑποσχέσεων! Εἶναι νὰ μὴ συνιστῶμεν τὴν συνεχῆ ἐπαγρύπνησιν καὶ τὸ ἀμείωτον τῆς συγκινήσεως;

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ.

Ἀνάπτυξις τοῦ περιεχομένου «Ὁρκίζομαι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων...»

Ὁρκίζομαι! Ὅποια προβολή! Ἐνταῦθα, ἡ κάθε Μαῖα προβάλλει ἑαυτὴν ὡς ὄριμον προσωπικότητα, ὡς τὴν μοναδικήν, τὴν στιγμὴν ἐκείνην, προσωπικότητα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος διὰ νὰ διακηρύξῃ τὴν τελείαν ὠριμότητά της, τὸν πλήρη καταρτισμὸν της, καὶ νὰ ἀξιώσῃ ἀφ' ἐνός μὲν νὰ τὴν ἐμπιστευθοῦν καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἐξάσκησιν τοῦ λειτουργήματός της. Ἡ σημασία τῆς λέξεως, ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος μὲ τὸν ὅποιον παρουσιάζεται, αὐτὸ μνηεῖ καὶ αὐτὸ πληροφορεῖ. Δὲν λέγεται «Ὁρκίζομεθα». Δὲν χάνεται τὸ άτομον μέσα εἰς τὸ ἀνώνυμον πλῆθος, ἀλλ' «Ὁρκίζομαι», εἰς ἐνδειξιν ὅτι ἐγὼ καὶ μόνη προβάλλω αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ἐγὼ ἀξίω νὰ εἶμαι περίβλεπτος! Πρὸς τοῦτο ὑφοῦνται καὶ ἡ δεξιὰ.¹ Ὁμοιάζει ἡ Μαῖα ὡς ὁ μυθικὸς Ἄτλας, ὅχι ὡς βαστάζουσα αὐτὴ τὴν Γῆν, ἀλλ' ὡς ἡ Γῆ βαστάζουσα αὐτὴν. Γιγάντια ὑψώνει τὸ ἀνάστημά της ἐνώπιον πάντων, καὶ πρὸ παντός τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ διακηρύξῃ τὸν πλήρη καταρτισμὸν της, τὴν τελείαν ἀδοτοπεποιθησίν της, τὴν ἱκανότητά της νὰ ἐξασκήσῃ τὸ μέγα τῆς Μαίας λειτουργήμα, καὶ διὰ νὰ ἐπικαλεσθῇ μάρτυρας καὶ κριτὰς Θεὸν καὶ ἀνθρώπους. Εἶναι ὡσὰν νὰ λέγῃ: «Ἴδου ἐγὼ εἶμαι ἐτοιμὴ πρὸς τὸ μέγα μου ἔργον. Παρακολουθήσατέ με πάντες. Θέτω ὑπὸ τὰ ἀκοίμητα ὀμματά σας

1. Θὰ ἦτο λίαν ἐπιβλητικὸν ἂν, σὺν τῇ ὑψώσει τῆς χειρός, ἔκαμνε καὶ ἐν βῆμα ἐμπρὸς ἡ δλη παράταξις τῶν ὀρκιζομένων.

τὴν εἰλικρίνειάν μου, καὶ θεωρήσατέ με κατὰπτυστον ἂν νοθεύσω τὸ ἔργον μου. Εἶθε μάρτυρες καὶ κριταὶ μου». Ὅσα ἄτομα καλύπτουν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς τὴν ἱερὰν ἐκείνην στιγμήν τῆς ὄρκωμοσίας της, τόσα ζεύγη ὀφθαλμῶν καὶ ὠτων προσατενίζον πρὸς αὐτὴν καὶ ἐνωτίζονται τὸν ὄρκον της, καὶ πρὸ παντὸς τὸ παντεποπτικὸν ὄμμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἐτάζον καρδίας καὶ νεφρούς, καὶ τοῦ ὁποίου τὸν ἔλεγχον ποτὲ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἤμπορεῖ νὰ διαφύγῃ. Οὕτως πρέπει νὰ σκέπτεται καὶ οὕτως πρέπει νὰ αἰσθάνεται ἡ Μαῖα, ὅτε ἀξιῶνεται, μὲ ὑψωμένην τὴν χεῖρα, νὰ ἀπαγγέλλῃ: «Ὁρκίζομαι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων...» Καθὼς ἀποδεικνύεται, αἱ πρῶται λέξεις εἶναι καὶ μιὰ συγκλονιστικὴ μεταρσίωσις!

Τί ὁμως ὀρκίζεται;

Ἡ πρώτη ὑπόσχεσις

«Νὰ ἐργάζωμαι μετ' ἀφοσιώσεως ὡς Μαῖα.» Διὰ τῆς φράσεως δίδεται ἡ πρώτη ὑπόσχεσις, ἡ πρώτη ὁμολογία. Ἀπὸ τοῦ ὕψους εἰς τὸ ὅποιον ἐπήρθη ἡ Μαῖα μὲ τὴν ἀναφώνησιν «Ὁρκίζομαι» κτλ., δίδει τώρα τὴν πρώτην βαρυσήμαντον ὑπόσχεσιν, ἐξαγγέλλει τὴν πρώτην τῆς ὁμολογίαν: «Νὰ ἐργάζωμαι μετ' ἀφοσιώσεως ὡς Μαῖα...» Ὑπόσχεσις μεγάλη, ὁμολογία συγκινητικὴ!... Μετ' ἀφοσιώσεως... Ὅποιαν ἔκτασιν δὲν ἔχει ὁ ὄρκος αὐτός, καὶ τί δὲν περικρύπτει! Ποῖος θὰ ἤμποροῦσε νὰ ὑπολογίσῃ τὰ ὄρια μέσα εἰς τὰ ὅποια ἐπεκτείνεται, καὶ τίς τὸν ἥρωισμόν τὸν ὁποῖον ἀπαιτεῖ! Νομίζομεν πὼς μόνον τὸ μέτρον τῆς ὀλοκληρωτικῆς προσφορᾶς ἤμπορεῖ νὰ δώσῃ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐκτάσεως τὴν ὁποῖαν καλύπτει καὶ νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν γενναιότητα τῆς ψυχῆς ἢ ὁποῖα τὸν φέρει. Μάλιστα! Ἡ ἀφοσιώσις τῆς Μαΐας εἰς τὸ ἔργον της, ὄριον ἔχει τὸ ὄριον τῶν δυνάμεών της! Πόσον θὰ πρέπει νὰ τὸ ἔχῃ ἀντιληφθῆ! Ἐφ' ὅσον ἡ Μαῖα θὰ αἰσθάνεται ἐν ἑαυτῇ ἀπόθεμα δυνάμεως καὶ τῆς ζητεῖται, θὰ τὸ προσφέρῃ. Ἐφ' ὅσον θὰ ἔχῃ ἀντοχήν, θὰ ἀναλίσκται! Ἄν θελήσῃ νὰ κρατήσῃ κάτι δι' ἑαυτήν, ἀφεύκτως δὲν θὰ εὖρη ἐκπλήρωσιν πλήρη ὁ ὄρκος τῆς ἀφοσιώσεως, ὁπότε θὰ καθίστατο ἐπίορκος,

πρᾶγμα τὸ ὅποιον θὰ πρέπει διαρκῶς νὰ τὴν ἔχῃ περιδεῆ.

Ἡ ἀφοσιώσις ἔχει ἐν ἑαυτῇ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀπολύτου.

Ἀσφαλῶς κάτι μέγα καὶ ὑπέρογον ἐπιζητεῖται ἀπὸ τὴν Μαῖαν. Δὲν τὸ ἀρνούμεθα. Τὸ ἔργον της εἶναι τοιοῦτον, ἡ ἀποστολὴ της τοιαύτη. Εἶναι Κοινωνικὴ Λειτουργὸς καὶ παράγων ἀπαραίτητος, καὶ ὡς τοιοῦτος, σκοπὸν ἔχει τὴν συνεχῆ προσφορὰν καὶ θυσίαν. Ἡ Μαῖα δὲν ἀνήκει εἰς τὸν ἑαυτὸν της. Δὲν ὀρίζει ἑαυτήν. Εἶναι ἡ μόνη, ἡ ὁποία δὲν θὰ γράψῃ ποτὲ εἰς τὴν κάρταν της: «Δέχεται ἀπὸ ὥρας Α' μέχρις ὥρας Β'». Διατελεῖ ἐν διαρκεί ἐπιφυλακῇ. Εἶναι στρατιώτης πανέτοιμος διὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμήν. Αὐτὸ ἐπιβάλλει τὸ εὐγενές της λειτουργήμα καὶ ἀπαιτεῖ ἡ ἀφοσιώσις τὴν ὁποῖαν ὑπόσχεται ὀρκιζομένη.

Ἡ ἀφοσιώσις ἀκόμη δὲν ἐπιτρέπει ἰδιωτελεῖς ὑπολογισμοὺς καὶ ἀναξίας ἐπιφυλάξεις. Κάτι παρόμοιον, καὶ πάλιν θὰ τὴν καθίστα ἐπίορκον. Οὐδὲ ἀποθάρρυνσιν, ἀποθάρρυνσιν εἰς τυχὸν παραγνωρίσεις, παραγκωνισμοὺς καὶ ἄλλας ἀντιξοότητας, τὰς τὸσον ἐνδεχομένας. Πρέπει νὰ τῆς γίνῃ συνειδήσις, ὅτι ἡ ἀφοσιώσις δὲν ἔχει ὄρια, καὶ ὅτι συμπαραστάτης της εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς συνεχοῦς προσφορᾶς της θὰ εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός, τὸν ὅποιον εἰς τὸ τέλος θὰ ἐπικαλεσθῆ βοηθόν, καὶ ὁ ὁποῖος θὰ τὴν ἀμείψῃ. Ὑπὸ τοιαύτην συναίσθησιν καὶ ἀντίληψιν, θὰ δύναται νὰ μένῃ ἡσυχος καὶ ἀναπαυμένη, ὅτι εὐρίσκει ἐκπλήρωσιν ὁ ὄρκος τῆς ἀφοσιώσεως καὶ ὅτι μένει καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου πιστῇ εἰς τὸν ἱερόν της ὄρκον.

«...καὶ νὰ διάγω βίον ἐνάρετον»

Ἀκολούθως βλέπομεν ἄλλο λεπτόν καὶ σημαντικὸν σημεῖον τοῦ ὄρκου της. Θὰ ὑποσχεθῆ: «... καὶ νὰ διάγω βίον ἐνάρετον». Διὰ τῆς ὑποσχέσεως ταύτης δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολὴ νὰ ἐλέγομεν ὅτι δεσμεύεται ὀλόκληρος καὶ διὰ παντός. Ὅτι καταξιώνεται καὶ ὡς ἀπαρασάλευτος ἠθικῆ προσωπικότης, πρᾶγμα ὄχι ἀπλῶς μόνον μέγα, ἀλλὰ καὶ ἀνέφικτον. Ὑπόσχεσις ὄχι ἀπλῶς μόνον θεία, ἀλλὰ καὶ ὑπεραγία!

Βίος ἐνάρετος... Δὲν εἶναι τὸ πλέον

εὐγενές καὶ ἀνώτερον ἰδεῶδες διὰ πᾶσαν λογικὴν ὑπαρξιν; Δὲν εἶναι ὅ,τι καθιστᾶ τὸν ἄνθρωπον, ἀσχετῶς τάξεως, θέσεως καὶ ἀποστολῆς, ἀξίαν μοναδικήν; Καὶ αὐτὸ τὸ τόσον μέγα τὸ ὑπόσχεται τόσον ἐπίσημα ἢ ὀρκιζομένη Μαῖα. Καὶ καθὼς εἶπομεν, δεσμεύεται ὀλόκληρος καὶ ἐφ' ὀλοκλήρου. Διότι δὲν ὑποχρεοῦται νὰ προβάλλῃ ἐνάρετος εἰς τὸν τομέα μόνον ἐνθα ἐπεκτείνεται ἡ μαιευτικὴ τῆς δρᾶσις, ἀλλὰ καὶ εἰς πάσας τὰς ἐκφάνσεις, τὰς μορφὰς καὶ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τῆς. Εἶτε ὡς κόρη εἶτε ὡς ἀδελφὴ εἶτε ὡς σύζυγος εἶτε ὡς μητέρα εἶτε ὑπὸ οἰανδήποτε ἄλλην ἰδιότητα, ἢ ἐνάρετος βιοτῆ τῆς δέον νὰ τῆς εἶναι ὁ ἀναφαίρετος ἀρραβὼν τῆς. Εἶναι πολὺ φυσικόν. Πῶς θὰ ἐπιτελέσῃ εὐδόκως τὴν ἀποστολήν τῆς, ὅταν, ἐνῶ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ συνιστᾶ σωφροσύνην εἰς τὴν νεότητα καὶ νὰ ἴσταται φρουρὸς ἀκοίμητος ὅπου μία νέα ζωὴ ἐπωάζεται, αὕτη ἢ ἰδίᾳ ἔχει παραμελήσει δι' ἑαυτὴν τὰς ἀρετὰς ταύτας; Πῶς θὰ ἐξυψώσῃ τὸ γόητρον τοῦ ἐπαγγέλματός τῆς, ὅπως θὰ ὀρκισθῇ ἐν συνείκει, ὅταν διὰ μιᾶς ἀτάκτου ζωῆς τὸ καταρρίπτῃ ἐν τῷ προσώπῳ τῆς; Δυνατὸν νὰ παύσῃ νὰ ἐργάζεται ὡς Μαῖα καὶ νὰ θεωρήσῃ ἑαυτὴν ἐλαυμένην τῶν ἄλλων ὑποχρεώσεων, ἐναρέτως ὁμως οὐδέποτε θὰ πρέπει νὰ παύσῃ νὰ διάγῃ, οὐδέποτε θὰ πρέπει νὰ παύσῃ νὰ ζῇ.

Ὅντως μέγα τὸ ὑποσχόμενον καὶ ἀρκετὰ εὐπαθές. Ναί, ἀρκετὰ εὐπαθές. Διότι ἀρκεῖ καὶ ἡ ἐλαχίστη ἠθικὴ ὑποχώρησις καὶ ἡ μικροτέρα ἠθικὴ ἀβασία, διὰ νὰ ἀμαρνώσῃ τὴν ἠθικὴν τῆς ὑπόστασιν καὶ νὰ παρουσιασθῇ ἐπίορκος. Λεπτότατον τὸ σημεῖον καὶ εὐαισθητότατον! Θὰ ἐλέγομεν ὅτι εἶναι τὸ πλέον επικίνδυνον. Τίς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι θὰ μείνῃ ἀρρωτος τῶν προσβολῶν τοῦ κακοῦ, τῶν ἰδίων ἀδυναμιῶν καὶ τῶν παγίδων τοῦ ἐχθροῦ; Τίς δὲν θὰ παρουσιάσῃ κάποιαν κάμψιν, μίαν ὀλιγοῦριαν, μικρόν τι, ἂν μὴ καὶ μέγα ὀλίθημα; Ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ δυνηθῇ νὰ διαφυλάξῃ τὸν ἑαυτὸν του μακρὰν τῶν ὄσων καθ' ἡμέραν προσβάλλον τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν καθιστοῦν ὑπεύθυνον; Πολὸν περισσότερον μάλιστα ὅταν συμβαίνουν καὶ βαθυτέραι

παρεκτροπαί, πλήρεις ἠθικαὶ ὑποχωρήσεις, ὅποτε ὁ ἄνθρωπος ὄχι μόνον παύει νὰ εἶναι ἐνάρετος, ἀλλ' ἀντιθέτως καθίσταται καὶ ἐστία ἠθικῆς μόλυνσεως. Τότε; ὦ, τότε τίς θὰ ἀπαλλάξῃ μίαν τοιαύτην Μαῖαν ἀπὸ τὴν εὐθύνην, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ τῆς ἐπιορκίας;

Βίος ἐνάρετος, σημαίνει βίος προσεκτικός, σημαίνει συνεχῆς προσοχή, διαρκῆς ἐπαγρύπνησις, ἀκατάπαυστος ἀγὼν. Σημαίνει ἀκόμη φόβος Θεοῦ, βαθεῖα συναίσθησις τῆς ἀποστολῆς, προσήλωσις εἰς τὸ καθήκον. Σημαίνει ζωὴ θυσίας καὶ αὐταπαρνήσεως. Ὑπ' αὐτὰς τὰς ἐννοίας ὅταν διάγῃ ἡ Μαῖα, ἔχει μίαν σοβαρὰν ἀσφάλειαν ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς καὶ πληροῦται αὐτοπεποιθήσεως, ἢ ὅποια τὴν ἀνυψώνει εἰς τὸ ἰδεῶδες τῆς ἐναρέτου περιωπῆς.

Θὰ ἐλέγομεν ἀκόμη, διὰ νὰ μὴ ἀποθαρρύνωμεν τυχόν τινά, ὅτι διὰ τοῦ ὄρου «βίον ἐνάρετον» δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι καὶ τὰ συγγνωστά, τὰ ἐλαφρά, τὰ ἀναπόφευκτα κατ' ἄνθρωπον πταίσματα αἴρουν τὸν ἐνάρετον χαρακτηρισμὸν καὶ μᾶς καθιστοῦν ἐπίορκος, ἀλλὰ τὰ μεγάλα, τὰ βαρῆα, ἐκεῖνα τὰ ὅποια καταρρίπτουν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἀπογυμνώνουν πάσης ἀρετῆς. Ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὰ ἔχομεν ὁδὸν σωτηρίας, ἔχομεν λύτρον ἐλευθερίας, τρόπον ἀπαλλαγῆς καὶ λυτρώσεως, τὴν μετάνοιαν, τὴν ἐπιστροφήν, τὴν προσφυγὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὸν πνευματικόν, ὅπου θὰ εὐρωμεν τὴν ἐνάρετον θέσιν καὶ κατεύθυνσιν καὶ ὅπου πλέον θὰ παύσωμεν νὰ βαρυνώμεθα καὶ ὡς ἐπίορκοι.

Πόσον θὰ πρέπει νὰ τὸ προσέξῃ καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο ἡ Μαῖα! Πόσον θὰ πρέπει νὰ τὸ ἔχῃ πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν! Ποτὲ δὲν θὰ πρέπει νὰ λησμονῇ ὅτι ἔχει δώσει μίαν τόσον μεγάλην καὶ λεπτήν ὑπόσχεσιν. Ὅτι ἔχει ὀρκισθῇ, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, νὰ διάγῃ ἐναρέτως, νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ ποτὲ εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆς καμμίαν ἠθικὴν παρεκτροπήν, ἀλλ' ὀλη νὰ προβάλλῃ πάντοτε διανγῆς, φωτεινῆ καὶ καθαρᾶ. Καὶ ὅπου, ὡς ἄνθρωπος, ἐκ συναρπαγῆς ἢ ἄλλης αἰτίας, ὑποπέσῃ εἷς τι παραπτώμα, νὰ σπεύδῃ νὰ ἐγείρῃται, διὰ νὰ μὴ ἐπωμίξῃται καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ἐπιορκίας.

Περὶ τοῦ γοήτρου

Νέα πλευρά, ἄλλη ἀποψις, ἡ ὁποία ἐθεωρήθη ἀπαραίτητος, καὶ πολὺ δικαίως, νὰ λάβῃ θέσιν εἰς τὸν ὄρκον τῆς Μαΐας, εἶναι ἡ ἀφορῶσα τὸ γοήτρον τοῦ επαγγέλματος καὶ τὴν ἐχεμύθειαν αὐτῆς. Θὰ ὀρκισθῆ: «Ὁρκίζομαι νὰ πράττω πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ γοήτρου τοῦ επαγγέλματός μου...» κτλ.

Ὁρκίζομαι: Καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνει τὸν βαρυσήμαντον αὐτὸν ὄρκον, μετὰ τὸν ὅποιον, ὅπως εἴπομεν, πρέπει ἀπαραίτητως νὰ ἐννοῆ τὸ «Ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων». Καὶ πάλιν, μετὰ τὴν νέαν αὐτὴν ἐπανάληψιν, πρέπει νὰ δονηθῆ ἀπὸ τὴν σπουδαιότητά του καὶ βαρύτητά του, ὅπως καὶ πάλιν πρέπει νὰ αἰσθανθῆ τὰ ὅσα ἐνέχει καὶ προσδιορίζει.

Καὶ λέγομεν ὅτι πολὺ δικαίως ἔπρεπε νὰ λάβῃ θέσιν εἰς τὸν ὄρκον τῆς ἡ ὑποχρέωσις τῆς ἐξυψώσεως τοῦ γοήτρου τοῦ λειτουργήματός της, διότι εἰς τὰς καρδίας μεγάλου ἀριθμοῦ ἀκόμη ἀτόμων, καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὴν ὑπαιθρον, τὸ λειτουργήμα τῆς Μαΐας, καὶ ἡ ἴδια ὡς ἄτομον, δὲν κατέχουν τὴν ὄντως ὑψηλὴν καὶ εὐγενῆ θέσιν ἢ ὁποία τοὺς ἀνήκει, δὲν ἔχουν τὴν πρέπουσαν περὶ αὐτῶν ἀνωτέραν ἀντίληψιν. Θεωροῦνται καὶ τὸ ἔργον καὶ ὁ φορεὺς αὐτοῦ βεβαρωμένα ἠθικῶς, ὡς γέμοντα ἀμαρτιῶν. Διατὶ ἡ θλιβερά αὕτη ἰδέα; Ἄτομα ἴσως μὴ πεπαιδευμένα, τὰ ὁποία συνέπεσε νὰ δημιουργήσουν ἀτυχεῖς ἐκβάσεις, ἐν συνδυασμῷ μετὰ βίον ἠθικῶς ἐπιλήψιμον, συνετέλεσαν ὥστε νὰ ἔχωμεν τὴν ἀδικον αὐτὴν γνώμην περὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τῆς Μαΐας. Ἦδη ἡ σημερινὴ Μαῖα, ἡ ἐπιστήμων Μαῖα, ἔρχεται, σὺν τοῖς ἄλλοις, νὰ ἀναλάβῃ διὰ τοῦ ὄρκου τῆς καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐργασθῆ ὑπὲρ τῆς ἐξυψώσεως τοῦ γοήτρου αὐτῆς καὶ τοῦ ἔργου τῆς, ἔρχεται νὰ ἐπωμισθῆ καὶ τὸ βῆρος αὐτό, τὸ τόσον εὐγενὲς ἄλλωστε, ἀφοῦ πρόκειται περὶ τοῦ ἰδίου γοήτρου. Πῶς ὁμως θὰ τὸ ἐπιτύχῃ; Πῶς θὰ τὸ κατορθώσῃ; Πράττουσα, πᾶν τὸ δυνατόν, κατὰ τὸν ὄρκον τῆς.

«Πᾶν τὸ δυνατόν...» Naί, δὲν θὰ πρέπει νὰ παραλείπη κάθε τι τὸ ὅποιον θὰ

συνέβαλλεν εἰς τὸ νὰ ἐπιτευχθῆ ὁ εὐγενὲς σκοπός. Δὲν θὰ πρέπει νὰ παραμελῆ κάθε τι τὸ ὅποιον θὰ συνετέλει εἰς τὸ νὰ ἐλευθερωθῆ τὸ ὑψηλὸν λειτουργήμα τῆς ταπεινῆς περὶ αὐτοῦ ἰδέας. Θὰ ἐλέγομεν προσέτι, ὅτι δὲν θὰ πρέπει νὰ μὴ προσπαθῆ νὰ ἐφευρίσκη ἀκόμη καὶ τρόπους καὶ μέσα καὶ ἐκδηλώσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ συνετέλουν εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ συντετριμμένου γοήτρου. Ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ παραθέσωμεν μερικὰ στοιχεῖα, καὶ ἐξ ἄλλων πηγῶν γνωστά, ἵκανὰ νὰ μᾶς βοηθήσουν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ εὐγενούς αὐτοῦ τομέως.

Ἡ ἀγάπη... Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς. Πρὸς τὴν μητέρα καὶ τὸ παιδί. Οὐδὲν εὐγενέστερον ἀλλὰ καὶ ἰσχυρότερον τῆς ἀγάπης, πρὸς δ' ἀποδύεται ἡ Μαῖα πρὸς τοὺς εὐγενεῖς αὐτοὺς τομεῖς. Αὕτη εἶναι ἱκανὴ νὰ τῆς ἐμπνεύσῃ πολλά, νὰ τὴν παροτρύνῃ εἰς πολλά, νὰ τὴν ἐνδυναμώσῃ διὰ πολλά. Αὕτη, ἡ ἀγάπη, ἐκδηλουμένη ἀδέσμευτα, ἐξυψώνει καὶ ἔργον καὶ ἐργάτην.

Κατόπιν ἡ γνώσις, ἡ βαθεῖα κατὰ τὸ δυνατόν γνώσις τῆς λεπτότητος, τῆς ἰερότητος, ἀλλὰ καὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ ἔργου τῆς. Τοῦτο εἶναι κάτι τὸ ὅποιον δίδει πτερὰ καὶ δύναμιν καὶ χάριν εἰς τὴν Μαῖαν. Τὴν προωθεῖ ἔσθωθεν, ἵνα ἀνέλθῃ ἐκεῖ ὅπου πρέπει καὶ ἵσταται. Ὅσον δὲ βαθύτερον γνώσῃν ἔχει τοῦ μεγάλου τὸ ὅποιον ἐνέχει τὸ λειτουργήμα τῆς, τόσον μεγαλυτέραν ἀγάπην αἰσθάνεται πρὸς αὐτό, καὶ τόσον περισσότερον ἐργάζεται πρὸς ἐξύψωσίν του. Ἐκ τῶν ἀφειρηθῶν τούτων θὰ δομηθῆ ἀκόμη διὰ νὰ ἐξασκήσῃ μετὰ ζῆλον καὶ ἀταπάροησιν, μετὰ προσοχὴν καὶ ἀφοσίωσιν τὸ ἔργον τῆς, ὅπερ σημαίνει ἐξύψωσιν αὐτῆς καὶ αὐτοῦ. Αἱ ἀρεταὶ αὐταὶ θὰ τῆς ἐμπνεύσουν ἀκόμη καὶ τὴν μέγιστον αὐτοθυσίαν προσφορὰν τῆς, ποῶγμα τὸ ὅποιον ἀποκορφώνει τὴν αἴγλην τοῦ λειτουργήματός της. Πόσα δὲν ἔχει εἰς τὰς χεῖρας τῆς!

Ἐδῶ προσέτι ἔχει θέσιν καὶ ἡ ἐνάρετος βιοτὴ τῆς. Τὸ πόσον αὕτη συμβάλλει εἰς τὴν ἐξύψωσιν τὴν ὁποῖαν ἐπιζητοῦμεν, εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν. Θὰ ἐλέγομεν ἀκόμη, ὅτι καὶ ἐνα πολιτισμένον περιβάλλον

εἶναι ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ μας. Καὶ πολιτισμένοι περιβάλλον λέγοντες ἐννοοῦμεν αὐτὸ τὸ περιβάλλον τῆς Μαίας, τὸ στενωτέρον, τὸ ἀτομικὸν τῆς. Θὰ πρέπει καὶ τοῦτο νὰ εἶναι ἀνώτερον, εὐγενές καὶ πολιτισμένον. Εἰς τὸ γραφεῖον, τὸ ἱατρεῖον ἢ καὶ αὐτὸ τὸ διαμερίσμα τῆς ὅταν εἰσέλθῃ τις, ὅλα θὰ πρέπει νὰ τὰ ἴδη νοικοκυρενμένα, ὑπὸ μίαν τάξιν καὶ εὐπρέπειαν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία θὰ πρέπει νὰ προβάλλῃ πάντοτε σεμνὴ καὶ σοβαρὰ καὶ καθ' ὅλα ἄφογος, χωρὶς ἐξεζητημένους ἐξωραϊσμούς καὶ δουλικὰς δεσμεύσεις εἰς τὸν συρμόν, τὸν ἀποδεδειγμένως τυραννικόν. Τὸ πόσον καὶ ταῦτα συντελοῦν εἰς τὸ νὰ ἀρθῇ ἡ κακὴ ἐντύπωσις περὶ τῶν Μαιῶν μας καὶ νὰ ἐξυψωθῶσιν εἰς τὰ ὄμματα τῶν συνανθρώπων των, ἰδιαίτερα αἱ Μαῖαι, ὡς γυναῖκες, δύνανται νὰ τὸ ἀντιληφθῶσιν.

Τέλος, θὰ ἠδυνάμεθα, ὡς ἐν συνόψει, νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ Μαῖα θὰ πρέπει πάντοτε μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας νὰ ἀποφεύγῃ κάθε τι τὸ ὁποῖον θὰ κατεβίβαζε τὸ γόητρον τοῦ λειτουργήματός τῆς καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν. Τί δὲ ἤμπορεῖ νὰ εἶναι τοῦτο; Καὶ ἡ στοιχειωδέστερα λογικὴ θὰ δύνανται νὰ τὴν πληροφορῇ. Τὰ ἀντίθετα τῶν ὄσων ἀνωτέρω ἐσημειώθησαν: Ἀδιαφορία, ψυχρότης καὶ ἀστοργία πρὸς τὸ παιδί καὶ τὴν μητέρα. Κακὴ καὶ πλημμελὴς ἐξάσκησης τοῦ λειτουργήματός τῆς. Ἀπρόσεκτος βίος καὶ ἀνοικοκύρευτον περιβάλλον. Πάντα ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια καταβιβάζουν καὶ καταρρίπτουν ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν του θέσιν τὸ εὐγενές τῆς ἔργον. Ὅπως ἰδιαίτερός δὲ ὑποβιβάζεται καὶ καταρρίπτεται καὶ ὡς ἄτομον καὶ ὡς χαρακτῆρ ὅταν λαμβάνῃ ἐνεργὸν μέρος εἰς λύσεις μὴ ἠθικὰς, ἐπὶ τῶν γενικωτέρων καὶ βασικωτέρων ζητημάτων τῆς τεκνογονίας, συλλήψεως καὶ κυφορίας. Τὸ πόσον τοῦτο καθιστᾷ ἐδτελή καὶ ἀναξίαν τὴν Μαῖαν καὶ καταρρακώνει τὸ ὑψηλόν τῆς λειτουργήματι δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, καὶ δὲν εἶναι τοῦ παρόντος. Ὅμως εἶναι μέγα τι, μεγαλύτερον τοῦ ὁποῖου δὲν ὑπάρχει διὰ νὰ καταρρακωθῇ ἡ ἱερότης τοῦ ἔργου καὶ νὰ ἐξουθενωθῇ καὶ αὐτῆς ἡ προσωπικότης. Ἄς προσέχη λοιπόν, πολὺ ἄς προσέχη, καὶ ὑπὲρ παντὸς ἄλλου ἄς

διατηρῇ μακρὰν τὸν ἑαυτὸν τῆς ἀπὸ τοιούτους κινδύνους, διὰ νὰ εἶναι συνεπῆς καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ὄρκον τῆς.

Περὶ τῆς ἐχεμυθείας

Ἡ ἐχεμύθεια εἶναι διὰ τὴν Μαῖαν προσὸν μέγα ἄμα καὶ ἱερόν. Ὡς κοινωνικὸς παράγων καὶ λειτουργός, καὶ ὑπὸ τὴν ὄλως ἰδιάζουσαν ιδιότητά τῆς, ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ μέγαν ἀριθμὸν ἀτόμων καὶ ἀντιμετωπίζει φαινόμενα καὶ καταστάσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπὸ τὰς πλεόν ἀπορορήτους τοῦ ἀνθρώπου. Τί θὰ ἐγίνετο, ἂν ἡ ἐχεμύθειά τῆς δὲν ἦτο δι' αὐτὴν προσὸν ἱερόν; Εἰς τὸν ὄρκον τῆς λέγει: «...καὶ νὰ τηρῶ ἀπόλυτον ἐχεμύθειαν διὰ πᾶν ὅ,τι ἤθελον ἀντιληφθῆ ἢ μοὶ ἤθελεν ἀνακοινωθῆ ἐμπιστευτικῶς ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων μου». Καὶ πολλὰ ἔχει νὰ ἀντιληφθῇ καὶ πολλὰ νὰ τῆς ἀνακοινωθῶσιν. Πολλὰ ἀπρόβλεπτα, ἀπροσδόκητα. Πολλὰ τὰ ὁποῖα θὰ προβάλλουν τόσον ὀξεία καὶ συχνὰ τραγικά, ὥστε νὰ τῆς φαίνωνται ἀπίθανα. Πολλὰ ἀκόμη καὶ εἰδεχθῇ, ὅπως καὶ πολλὰ ὠραῖα καὶ εὐγενῆ. Τί θὰ κάμῃ; Θὰ ἔχῃ μίαν ἀνωτέραν ψυχὴν, ἢ ὁποῖα ὅλα θὰ τὰ ἀκούσῃ, ὅλα θὰ τὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ δι' ὅλα θὰ σιωπήσῃ. Πόσον λεπτὸν καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου τὸ ἔργον τῆς, καὶ ὁποῖα προσοχὴ καὶ σύνεσις χρειάζεται διὰ νὰ χειρίζεται καταλλήλως τὰ ὄσα συναντᾷ!

Θὰ τῆς ἐμπιστευθοῦν ζητήματα συχνὰ τόσον λεπτὰ καὶ ἀπόρητα, τὰ ὁποῖα οὐδὲ εἰς τοὺς πνευματικὸς τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν ἐμπιστεύονται. Θὰ ἀντιμετωπίσῃ περιπτώσεις, αἱ ὁποῖαι καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν θὰ φέρουν εἰς δύσκολον θέσιν περὶ τοῦ πρακτέου. Ἴσως ἀκόμη καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὴν νὰ ταράξουν καὶ νὰ ἐμβάλουν εἰς ἀνησυχίας. Περιπτώσεις ἀποπλανήσεων, ἐξωγάμων συλλήψεων, αἰμομιξιών καὶ ἄλλων εἰδεχθῶν περιπτώσεων. Παρεκκλίσεις εἰς συζυγικὰς σχέσεις, σαδιστικὰ φαινόμενα ἢ καὶ φαινόμενα μαζοχισμοῦ. Ἀκόμη θὰ ἴδῃ ἀνωμάλους τοκετούς, ἀνώμαλα βρέφη. Ὅλα εἶναι πιθανὰ, ὅλα εἶναι ἐνδεχόμενα. Τί καὶ πάλιν θὰ κάμῃ; Καὶ πάλιν θὰ σιωπήσῃ. Καὶ πάλιν θὰ τηρήσῃ ἐχεμύ-

θειαν. Μάλιστα πρέπει νὰ γνωρίζῃ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὑποθέτομεν ὅτι εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ ἐχεμύθεια δὲν ἐπεκτείνεται μόνον ἐπὶ τοῦ χώρου ὅπου ἀσκεῖται τὸ ἔργον τῆς, εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ πελάτου τῆς, ἐπὶ τοὺς οἰκείους τῆς μητρὸς καὶ τοῦ βρέφους, ὅταν πρόκειται ἐκ τῶν περὶ τὴν λεχωίδα ἀπορρηγῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς περιβάλλοντος. Δὲν ἐπιτρέπεται, ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τὴν φίλην τῆς ἢ τὴν ἀδελφήν τῆς ἢ τὸν σύζυγόν τῆς, ἂν εἶναι ἔγγαμος, νὰ κοινοποιήσῃ στοιχεῖα τῶν περιστατικῶν πού συνήρτησε καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰργάσθη. Θὰ ἐλέγομεν ἀκόμη ὅτι, ἀφοῦ τελειώσῃ τὸ ἔργον τῆς καὶ περατώσῃ τὴν ἀποστολὴν τῆς, νὰ ἀποθέσῃ πᾶν ὅ,τι ἀπεκόμισε, νὰ παύσῃ νὰ ἐνθυμῆται ὅ,τι ἀντελήφθη, νὰ λησμονήσῃ ὅ,τι τῆς ἐνεπιστεύθησαν. Νὰ μὴ θέλῃ νὰ διατηρῇ ἐν ἑαυτῇ φορτία τὰ ὁποῖα συχνὰ εἶναι καταθλιπτικὰ καὶ δεσμεύουν τὴν ψυχὴν. Μόνον ὅ,τι εἶναι ἄξιον ὡς παρακαταθήκη πείρας ἢμπορεῖ νὰ τὸ διατηρῇ, μακρὰν ὁμῶς ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ἐντετοπισμένον ἐπὶ συγκεκριμένων προσώπων καὶ πραγμάτων.

Ἐπεσχέθη ἀπόλυτον τὴν ἐχεμύθειάν τῆς, καὶ τὸ ἀπόλυτον εἶναι πάντοτε ἀπόλυτον. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἡ Μαῖα γίνεται ὡς οἱ πνευματικοὶ μας καὶ, ὡς ἐκεῖνοι, δεσμεύεται ἐπὶ τῶν ὅσων ἀντιλαμβάνεται καὶ τῆς ἐμπιστεύονται. Ἐχει ὁμῶς, ὡς ἐκεῖνοι πάλιν, καὶ ποῖαν τινα ἐλευθερίαν νὰ καταφεύγῃ εἰς τὸν πνευματικόν τῆς, καὶ ἐκεῖ, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ ὅ,τι τὴν ἔφερεν εἰς δύσκολον θέσιν κατὰ τρόπον ἐντοπιζόντα τὰ πράγματα ἐπὶ προσώπων καὶ τόπων, νὰ ζητῇ τὴν βοήθειάν του καὶ τὴν λύτρωσιν τῆς ψυχῆς τῆς ἀπὸ τὰ τυχόντα διλήμματα. Διότι, ἐπαναλαμβάνομεν, εἶναι ἀπὸ τὰ πολλὰ ἐνδεχόμενα νὰ συναντήσῃ περιπτώσεις δυσεπιλύτους καὶ τραγικὰ ἀδιέξοδα. Πολλὰ παρουσιάζει ἡ ζωὴ καὶ πολλὰ ἡ λεπτὴ ἀτῆς πλευρὰ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐτάχθη λειτουργός.

Ἄς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ παραθέσωμεν ἀκόμη καὶ μίαν πρακτικὴν ὑπόδειξιν. Καλὸν εἶναι νὰ μὴ προσπαθῇ ἡ Μαῖα νὰ ἐκμαιεύῃ πληροφορίας περισσοτέρας ἀπ' ὅσας χρειάζονται καὶ εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἐνημε-

ρωθῆ καὶ βοηθηθῆ εἰς τὸ ἔργον τῆς. Νὰ μὴ διακατέχεται ἀπὸ πνεῦμα περιεργείας. Τὰ ἐπὶ πλέον νὰ τὰ θεωρῇ βάρος περιττὸν καὶ φόρτον διὰ τὴν ἐχεμυθειάν τῆς. Ὅπου δὲ αὐθορμητῶς τῆς ἀπαριθμοῦν πληροφορίας περιττὰς καὶ ἀσκέτους, δύναται δι' εὐγενοῦς τρόπον νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἀπαρίθμωσιν, νὰ ὑποδείξῃ ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος ταῦτα δὲν εἶναι χρήσιμα καὶ ἀπαραίτητα. Ἄν δὲ δὲν τὸ κατορθώσῃ μὲ δευτέραν καὶ τρίτην ἀπόπειραν, πρᾶγμα πολὺ ἐνδεχόμενον, τότε ἄς τὰς ἀκούσῃ ἡρέμως, καὶ ὡς ἄνθρωπος ἀνθρωπίνως ἄς προσφέρῃ τὸ ἀνθρώπινον, χωρὶς νὰ νομίζῃ ὅτι καὶ ἐπὶ τούτων δὲν ὑποχρεοῦται νὰ τηρήσῃ ἐχεμύθειαν.

Σοβαρὸς ὁ τομεὺς τῆς ἐχεμυθείας καὶ πολὺ λεπτός. Ἄς τὸν προσέχῃ ἡ κάθε Μαῖα, διότι καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔδωσεν ὑπόσχεσιν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ ἡ ἀκριβὴς τήρησις του τὴν καθιστᾷ ἀνταξίαν λειτουργοῦ τοῦ ὑπεραξίου λειτουργήματός τῆς.

Ἡ ὑπακοὴ εἰς τοὺς νόμους

Ὁ Μέγας Δημιουργὸς δὲν ἔκαμε τὸν ἄνθρωπον μόνον λογικόν καὶ ἐλεύθερον, ἀλλὰ καὶ κοινωνικόν. Ἐπὶ τῶν ἰδιοτήτων του τούτων στηρίζεται ἡ πρόδοός του καὶ ἐκπηγάζει ὁ πολιτισμὸς του. Εἶναι λοιπὸν ἡ κοινωνικότης ἓνας παράγων τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὸ στοιχεῖον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προώθησε τὸν φορέα του, τὸν ἄνθρωπον, νὰ δημιουργήσῃ τὴν κοινωνίαν. Ἄμα ἐνοήσωμεν κοινωνίαν, ἐννοοῦμεν καὶ νόμους καὶ πειθαρχίαν καὶ ὑποταγὴν. Εἰς αὐτοὺς τοὺς νόμους, οἱ ὁποῖοι διέπουν καὶ τὸ μαιευτικὸν ἐπάγγελμα ὡς κοινωνικὸν λειτουργήμα, ἔρχεται νὰ ὑποσχεθῆ, νὰ ὀρκισθῆ ὑποταγὴν καὶ ἡ Μαῖα μας.

«Ὀρκίζομαι νὰ ἀσκῶ τὸ μαιευτικὸν ἐπάγγελμα συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους...» Καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἡ πρώτη βοηθὸς τῶν Ἰατρῶν, ὅπου ἐκεῖνοι ἔχουν τὸν πρῶτον λόγον, προσθέτει: «...καὶ νὰ βοηθῶ πιστῶς τοὺς Ἰατροὺς εἰς τὸ ἔργον των!»

Ποῖαν σημασίαν ἔχουν καὶ τὰ ἐνταῖθα διαλαμβανόμενα; Ὑψίστην. Διότι ἡ ὑποταγὴ εἰς τοὺς νόμους δημιουργεῖ τὴν εὐρυθμίαν εἰς μίαν κοινωνίαν, ἡ ὁποία εἶναι

προϋπόθεσις τῆς ἀνόδου καὶ τῆς εὐημερίας τῶν πολιτῶν. Καὶ ἡ Μαῖα, ὡς ἡ κατ' ἐσοχὴν κοινωνικὴ ἀρωγός, ἰδιαίτερος πρέπει νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τῆς ὑποχρεωμένον νὰ πειθαρχῇ εἰς τοὺς νόμους οἱ ὅποιοι διέπουν τὰ κατ' αὐτήν. Τώρα ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ νόμοι καὶ ποῖαι αἱ διατάξεις τῶν, ὑποθέτομεν ὅτι οἰκεία πρὸς τοῦτο μαθήματα θὰ τοὺς ἔχουν διδάξει καὶ ἀναπτύξει. Ἡμεῖς, ἐνταῦθα, θὰ ἠθέλαμεν μόνον νὰ τονώσωμεν τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ὑποταγῆς εἰς αὐτούς, τὴν σπουδαιότητα τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ εἶναι νομοταγῆς ἡ Μαῖα, διότι τότε εἶναι καὶ παράγων πρᾶγματι ἐκπολιτιστικὸς καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ γοήτρου τῆς ἀποστολῆς τῆς. Θὰ πρέπει δὲ νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἡ καταστρατήγησις καὶ ἐνὸς μόνον νόμον δὲν τὴν καθιστᾷ ὑπεύθυνον μόνον ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τοῦ ὄρκου τῆς. Τὴν καθιστᾷ ἐπίορκον, πρᾶγμα σοβαρώτερον, διότι εἶναι καὶ ἠθικῶς βαρύτερον. Οὕτως, ὅταν ἡ Μαῖα δὲν συμμορφοῦται καὶ πρὸς τὴν διάταξιν αὐτὴν τοῦ ὄρκου τῆς, καταρρίπτεται ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ ὑγιούς κοινωνικοῦ παράγοντος εἰς ἐπιζήμιον καὶ ἐκπίπτει τελείως τῆς ἀποστολῆς τῆς. Ἄς μὲν ἄλλοι νομοταγῆς, καὶ θὰ ἔχη τὴν μεγαλυτέραν ἀσφάλειαν ὅτι διὰ ποτὲ τι δὲν θὰ ἔχη νὰ ἀπολογηθῇ.

Ἐὸ ὄρος «ἐπάγγελμα»

Κάτι ὅμως τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος θὰ πρέπει νὰ μελετηθῇ ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ὄρου τοῦ ὄρκου εἶναι ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἔργου τῆς Μαίας ὡς ἐπάγγελμα. Χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ διαβαθμίσωμεν τὰ ἐπαγγέλματα, δεδομένου ὅτι ὅλα εἶναι ἔντιμα καὶ ἱερά, νομίζομεν πῶς ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς ὅ,τι πρᾶγματι εἶναι αὐτὸ περὶ τὸ ὁποῖον ἀποδύεται ἡ Μαῖα. Δὲν ἐκφράζει τὴν ἀνωτερότητα, ἡ ὁποία ἐν αὐτῷ βοᾷ. Δὲν πληροῖ τὸ βᾶθος τοῦ μεγαλείου του, τὸ τόσον ἐξώφθαλμον. Δὲν ἀποδίδει τὴν ἱερότητα καὶ τὴν ἀγιότητα τὴν ὁποίαν ἐνέχει. Τὸ ἔργον τῆς Μαίας εἶναι μέγα, λεπτόν καὶ ἱερόν! Εἶναι ἔργον ἀνώτερον, θεῖον, μεγαλειώδες! Εἶναι ἔργον, τοῦ ὁποίου τὴν ἀξίαν καὶ σπουδαιότητα δὲν δυνάμεθα νὰ σταθμίσωμεν. Ὁ χρωματισμὸς του, ὁ

ὅπως ἰδιαίτερος εὐγενῆς καὶ μοναδικός, ὡς ἐκ τῆς μοναδικῆς θέσεως ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔχει τὴν παρουσίαν του ὁ ἐργάτης του, δὲν ἀποδίδεται μὲ τὸν χαρακτηρισμὸν ποῦ τοῦ ἔχει δοθῇ. Ὁχι! Ὁ ὄρος ἐπάγγελμα, ἂν μὴ τι ἄλλο, συσκοτίζει τὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη, μὲ τὰ ὁποῖα αὐτὴ ἡ φύσις του τὸ ἔχει προικίσει.

Ἡ Μαῖα δὲν κάνει ἐπάγγελμα. Ἐκτελεῖ ἀποστολήν!

Ἡ Μαῖα δὲν παράγει ἔργον. Ἐπιτελεῖ λειτουργήματα!

Ἡ Μαῖα δὲν εἶναι ἐπαγγελματίας. Ἡ Μαῖα εἶναι ἰερεῖα τῆς ζωῆς, καὶ ἡ εἰς ταύτην ἀπόδυσίς τῆς θὰ ἔπρεπε νὰ λέγεται λειτουργήματα!

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μιᾶς ἄλλης πλευρᾶς ἂν θὰ ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα, θὰ ἴδωμεν τὴν ὀρθότητα τῆς ἀπόψεώς μας. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀμοιβῆς. Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἀξιολογήσῃ δικαίως καὶ ἐπακριβῶς τὸ ἔργον τῆς Μαίας, ὥστε ἀνταξίαν νὰ ἔχη καὶ τὴν ἀμοιβὴν τῆς; Ὑπὸ ποῖα μέτρα καὶ κριτήρια θὰ θέσωμεν τὴν ἐργασίαν τῆς καὶ νὰ θεωρήσωμεν ὅτι ἡ ἀμοιβὴ ἐκάλυψε ταύτην; Ἐνῶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπαγγελμάτων τοῦτο ἐπιτυγχάνεται κατὰ μεγάλην προσέγγισιν, ὡς εἶναι τοῖς πᾶσι νοητόν, ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς Μαίας εἶναι ἀδύνατον, ἀκριβῶς διότι ἐκφεύγει τῶν ὁρίων μέσα εἰς τὰ ὁποῖα τοποθετοῦνται τὰ παράγωγα τῶν λοιπῶν ἐπαγγελμάτων.

Δὲν ἀμείβεται ποτὲ τὸ ἔργον τῆς Μαίας, ὅπως δὲν ἀμείβεται τὸ ἔργον τοῦ ἱατροῦ, τοῦ δικαστοῦ, τοῦ διδασκάλου, ὅπως δὲν ἀμείβεται τὸ ἔργον τοῦ ἱερέως. Αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ, τὸ νὰ παραδίδῃ ὑγιᾶς καὶ σφαιρηλόν, ζωηρόν καὶ ἀπαιτητικόν τὸ βρέφος εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρὸς του, δὲν ἀξιολογεῖται καὶ δὲν ἐπιδέχεται ὀλικὴν ἀμοιβὴν ἰσοβάθμιον. Τὸ ἔργον τῆς ὑπερβαίνει τὰ ὄρια τῶν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς ζωῆς. Ἐγγίζει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Εἰσέρχεται εἰς χώρους ξένους, ἀτέρμονας, ἀπείρους, ἐκεῖ ποῦ ἔχει τὴν ἔδραν του τὸ Θεῖον καὶ ποῦ μόνον ἱεροφάνται λειτουργοὶ δύναται νὰ φθάσουν. Λοιπὸν, ἐπάγγελμα ἡ Μαῖα ἔξασκει; Ἄλλωστε, τὸ ὅτι ὑποχρεώομεν καὶ αὐτὴν νὰ δοκιμηθῇ, νὰ

δεσμευθῆ με τὴν ἱερότητα ἐνὸς ὄρκου, ὅπως ὅλοι οἱ δημόσιοι λειτουργοί, σημαίνει ὅτι παραδεχόμεθα τὴν ἀνωτερότητα καὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀποστολῆς τῆς καὶ ὅτι τὸ ἔργον τῆς εἶναι πράγματι ἐν ἐθγενὲς λειτουργήματα. Θὰ ἦτο λοιπὸν δικαιοσύνης ἔργον, ἠθικῆς ἔργον, ἂν ἐγίνοντο πρὸς τοὺς ἀρμοδίους αἱ θέουσαι ἐνέργειαι διὰ τὸ ἀντικαθίστατο, ὅπου παρεμβάλλεται εἰς τὸ ἱερὸν κείμενον, ὁ ὄρκος ἐπάγγελμα διὰ τοῦ ὄρκου λειτουργήματα.

Ἡ Μαῖα ὡς βοηθὸς τοῦ Ἰατροῦ

Ἐναπομένει νὰ ἴδωμεν καὶ τὸ δεύτερον τμήμα τοῦ τελευταίου τούτου μέρους τοῦ ὄρκου: «... καὶ νὰ βοηθῶ πιστῶς τοὺς Ἰατροὺς εἰς τὸ ἔργον των».

Εἶπομεν ὅτι ἡ Μαῖα εἶναι ἡ πρώτη καὶ κυρία βοηθὸς τοῦ Ἰατροῦ, ὅπου ἡ ἰδία δὲν ἔχει τὸν πρῶτον λόγον. Καὶ γνωρίζει πολὺ καλῶς ποῖον τὸ ὄριον πέραν τοῦ ὁποίου θὰ πρέπει νὰ παραιτῆται πάσης πρωτοβουλίας καὶ τὸν λόγον νὰ λαμβάνῃ ὁ Ἰατρός, ὅπου ἡ κνοφορία ἢ ἡ κήσις ἢ ἡ λοχεία δὲν βαίνουν φυσιολογικῶς. Τὸ πιστῶς λοιπὸν αὐτό, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πίπτει ὅλη ἡ σπουδαιότης τῆς φράσεως, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου νὰ ἀξιοῖ τὴν ἐφαρμογὴν του. Ὅταν θελήσῃ ἡ Μαῖα νὰ παραβιάσῃ τὸ ὡς ἂν ὄριον καὶ νὰ ἐξακολουθῇ νὰ διατηρῇ πρωτοβουλίαν ὅπου διεταράχθῃ ἡ φυσιολογικὴ πορεία τῶν ἐν λόγῳ καταστάσεων, πάνυ νὰ εἶναι πιστὸς βοηθὸς τοῦ Ἰατροῦ καὶ καταστρατηγῆ τὸν ὄρκον τῆς. Οἱ λόγοι εἶναι προφανεῖς. Ὑποκλέπτει τὸν τομέα τοῦ Ἰατροῦ, αὐτοῦ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ εἶναι πιστὸς βοηθός. Εἰσέρχεται ἐκεῖ πού μόνον ἐκεῖνος ἔχει τὸν λόγον. Ἀναλαμβάνει πρωτοβουλίαν ἐκεῖ πού πρέπει νὰ εἶναι ἄπλων βοηθητικὸν ὄργανον καὶ ἐπωμίζεται ἐδθῆνας διὰ τὰς ὁποίας δὲν τὴν προώρισαν. Οὕτω δύναται νὰ ἀποβῆ αἰτία πολλῶν δυσαρέστων ἐκβάσεων, διὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐδθῆνη τῆς δὲν θὰ εἶναι μικρά.

Ἐξ ἀρχῆς ἐθαυμάσαμεν τὴν σπουδαιότητα τῶν ὄσων συμπεριλαμβάνει ὁ ὄρκος, καὶ πάλιν ἐρχόμεθα νὰ τὴν θαυμάσωμεν μετὰ τὴν σοφὴν αὐτὴν ρήτραν. Μία ὑπέρβασις ἐπὶ τοῦ προκειμένου, μετὰ τὴν ὁποίαν θὰ

ἀκολουθοῦσε καὶ ἄλλη, καὶ ταύτης ἄλλη, ὅποια ὀλέθρια ἀποτελέσματα εἰς τὸ τέλος δὲν θὰ ἐπέφερον ἂν ὁ ὄρκος δὲν ἤρχετο νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν Μαῖαν ἀπὸ ἐνα τόσον ὀλισθηρὸν κατήφορον! Ἄς τὴν θαυμάσῃ καὶ αὐτὴ καὶ ἄς εἶναι προσεκτικὴ, ὥστε ποτὲ νὰ μὴ θελήσῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τομεῖς οἱ ὁποιοὶ δὲν τῆς ἀνήκουν, καὶ φανῆ καὶ εἰς τοῦτο ἐπίορκος.

Ἄλλὰ τὸ πιστῶς ἐπεκτείνεται ἀκόμη καὶ ἐπὶ πᾶσαν συνεργασίαν τῆς μετὰ τὸν Ἰατρόν, ὅπου ἐκεῖνος, ὡς πρῶτος ὑπεύθυνος, καὶ αὐτὴ, ὡς βοηθὸς του, ἔχουν νὰ ἀσκήσουν τὸ μέγα των ἔργον. Ὅσον δὲ πολλοὶ καὶ πολὺπλευροὶ εἶναι οἱ τομεῖς τῆς δράσεως τοῦ Ἰατροῦ, τόσον καὶ μεγαλύτερα ἢ ἐπαγρύπνησις τῆς Μαῖας, ἵνα ἀναδεικνύεται πάντοτε πιστὸς βοηθός αὐτοῦ. Ἡ Μαῖα, ἄς φαίνεται εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ὅτι δὲν ἔχει πρωτοβουλίαν, εἶναι πάντα μία δύναμις. Ἄν ὁ Ἰατρός εἶναι ὁ νοῦς, ἡ Μαῖα εἶναι ἡ ἐμπνευστικὴ τοῦ νοῦ. Ἄν ὁ Ἰατρός εἶναι τὸ χέρι, ἡ Μαῖα εἶναι ἡ ἰσχύς τῆς χειρός. Ἄν ὁ Ἰατρός εἶναι ὁ ὀφθαλμός, ἡ Μαῖα εἶναι τὸ φῶς τοῦ ὀφθαλμοῦ. Προσοχὴ μόνον ἐπὶ ἐνὸς σημείου. Μὴ τυχόν, συνετεία ἐλλείψεων ἢ ἄλλων ἀδυναμιῶν καὶ ἐμποδίων, ἢ ἐξυπηρέτησις τοῦ Ἰατροῦ δὲν εἶναι πλήρης ἀλλ' ἑλλιπὴς καὶ ἐσφαλμένη. Τὸ πιστῶς καὶ πάλιν καταστρατηγεῖται καὶ τὴν καθιστᾷ ἐπίορκον. Ὁφείλει νὰ καθιστᾷ ἐνήμερον τὸν Ἰατρόν ἐπὶ τῶν ἐλλείψεων καὶ τῶν δυσκολιῶν, νὰ τὸν πληροφορῇ ἐπὶ τῶν ἀδυναμιῶν πού ὑφίστανται καὶ ὄσων παρουσιάζονται. Αὐτὸ σημαίνει τὸ πιστῶς. Ἄς μὴ ἐπωμίζεται μόνη ἐδθῆνας. Ἄς καθιστᾷ συνυπεύθυνον ἔστω τὸν Ἰατρόν. Διότι δὲν εἶναι ὀλίγα τὰ παραδείγματα κατὰ τὰ ὁποία ἡ βία καὶ ἄλλαι δυσκολίαι συνέτειναν νὰ δοθῇ ἐσφαλμένον ἱστορικὸν ἢ καὶ ἀναποστειρωτὰ ἐργαλεῖα, ὁπότε...

Πολλὰς ἐδθῆνας φέρει ἡ Μαῖα ὡς μαῖα, ἄς μὴ ἐπωμίζεται καὶ ἄλλας.

Πολλὰς ὑποχρεώσεις ἀναλαμβάνει ἐν τῇ βαρείᾳ αὐτῆς ἀποστολῇ, ἄς μὴ δέχεται περισσοτέρας, ὅπως θὰ συμβαίη πάντοτε ἂν πλημμελῶς ἔχη καὶ ὡς βοηθός τοῦ Ἰατροῦ. Καὶ ἂν τυχόν ὑποθέτῃ ὅτι οὐδὲν θλιβερόν

ἐπακολούθημα ἔχει νὰ φοβηθῆ, ὅμως δὲν δύναται νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι δὲν παρεβίασε τὸν ὄρκον τῆς. Ἄς εἶναι προσεκτικῆ. Ὁ ὄρκος εἶναι σαφῆς, καὶ οὐδὲ εἰς τοιαύτας ὑποθέσεις δὲν δίδει δικαίωμα πρωτοβουλίας.

Ὁ ἐπίλογος

Μὲ τὰ ἀνωτέρω ἐτελειώσαμεν τὰ ὅσα ἐθεωρήσαμεν ἀπαραίτητον νὰ εἴπωμεν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σώματος τοῦ ὄρκου, καὶ δὲν ἀπομένει παρὰ τὰ σημειώσωμεν καὶ ὀλίγας λέξεις διὰ τὸν γλυκὺν αὐτοῦ ἐπίλογον, σὰν ἀναπαντικὸν ἐπισφράγισμα μιᾶς ὑψηλῆς ἀναδρομῆς εἰς τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ αὐτοῦ ἰδεώδη. Δὲν νομίζομεν δὲ ὅτι μὲ τὰ ὅσα ἐσημειώσαμεν ἐξηγητήσαμεν τὸ θέμα. Ὑποθέτομεν ὅμως νὰ ἐδώσαμεν μίαν μικρὰν ὠθησιν εἰς τὸ νὰ ἀνέλθῃ ἡ Μαῖα, καὶ ὁ τούτου μελετητής, εἰς τὰς ἀξίας πού ἐνσαρκώνει τὸ ἔργον τῆς καὶ τὴν ἱερότητα μὲ τὴν ὁποίαν περιβάλλεται. Ὁ ὄρκος, ὁ οἰοσδήποτε ὄρκος, εἶναι πάντοτε ἕνα κείμενον ἱερόν. Εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ προσευχή, καὶ ὡς τοιοῦτον εἶναι εὐρὺ εἰς ἐννοίας καὶ πλουσιώτατον εἰς διδάγματα. Τοιοῦτος εἶναι καὶ ὁ ὄρκος τῆς Μαΐας καὶ ἰσάξιος ὁ ἐπίλογός του. «... Ταῦτα ὀρκιζομένη, παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὲ βοηθῆ εἰς τὸ ἔργον μου.»

Ἡ Μαῖα θὰ πρέπει νὰ αἰσθάνεται ἑαυτὴν νὰ διακατέχεται ἀπὸ ἄδολον ὑπερηφάνειαν περαινουσα μὲ αὐτὰς τὰς λέξεις τὸν ὑπέροχον αὐτῆς ὄρκον. Νὰ εἶναι πλήρης γλυκείας ἀναπαύσεως καὶ ἐλπίδων. Διότι ὁ ἐπίλογος αὐτὸς τὴν προσγειώνει ἢ τὴν μεταρσιώνει εἰς μίαν ἄλλην πραγματικότητα, τὴν θεϊαν, τὴν ἱεράν καὶ ὑπεροχόσμιον. Τὴν πραγματικότητα τῆς θεΐας ἀγάπης καὶ εὐλογίας, ἐκείνης ἢ ὁποία ἐρχεται πάντοτε ἀρωγὸς εἰς πᾶν ἔργον εὐγενὲς καὶ ἀνώτερον. Ὑπεσχέθη τόσα πολλά καὶ μεγάλα! Ὁρκίσθη διὰ τὴν τήρησιν τόσων ὑψηλῶν ἰδανικῶν! Μέσα εἰς ὅσα ὑπεσχέθη εἶναι τὸ ὄνειρον ἐνὸς ονείρου, ἢ αὐτοθυσίαν διὰ τὸ παιδί καὶ τὴν μητέρα. Ὁρκίσθη νὰ ἀφαιρεθῆ εἰς αὐτά, νὰ σταθῆ πιστὸς αὐτῶν συμπαραστάτης. Ὁρκίσθη νὰ διαβιώσῃ ἠναρέτως καὶ νὰ εἶναι ἐχέμυθος, καὶ ἐπὶ πλέον νὰ εἶναι νομοταγῆς

καὶ πιστὸς βοηθὸς τῶν Ἱατρῶν. Πῶς θὰ τὰ ἐπιτύχῃ πάντα ταῦτα; Πῶς θὰ τὰ κατορθώσῃ; Πῶς θὰ τὰ φέρῃ εἰς πέρας αἴσιον; Διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων; Θὰ ἀπατήσῃ εαυτὴν οἰκτρῶς καὶ οὐδὲν θὰ ἐπιτύχῃ ἐὰν ἐμπιστευθῆ εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις. Ἄν καὶ εἰς τὰς ἀπλουστέρας ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς ἔχη ἀνάγκην ὁ ἄνθρωπος τῆς θεΐας βοηθείας, πολὺ περισσότερο ἐδῶ, ἐδῶ πού ὁ τομεὺς εἶναι ἱερός καὶ ὁ ἀγὼν ἰσχυρός, καὶ ἡ ἐλαχίστη κάμψις ἰσοδυναμεῖ μὲ προδοσίαν. Ἔχει ἀνάγκη λοιπὸν τῆς θεΐας ἐπισχύσεως καὶ εὐλογίας, τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἀρωγῆς. Ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τὴν χεῖρα Του, τὴν χεῖρα ἐκείνην ἢ ὁποία ἔκαμε τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ νὰ γίνῃ ὁ ἄρχων τῆς γῆς! Ἄπὸ τὴν χεῖρα ἐκείνην, ἢ ὁποία ὠδήγησε τὴν πρῶτην γυναῖκα εἰς τὸν πρῶτον ἄνδρα διὰ τὸν μέγαν σκοπὸν, τὸ παιδί! Ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τὴν χεῖρα ἐκείνην ἢ ὁποία ἐπεσφράγισε τὴν πρῶτην εὐλογίαν, τὴν μεγάλην ἐκείνην ἡμέραν πού ἐλέχθη τὸ «Ἀδξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρῶσατε τὴν γῆν...» (Γέν. Α' 28). Ἄπὸ τὴν χεῖρα ἐκείνην ἢ ὁποία περιέβαλε τὰ νήπια μὲ στοργὴν οὐρανοῦ καὶ τὰ προέβαλε δείγματα ἠθικοῦ προσανατολισμοῦ (Ματ. ΙΘ' 14 - ΙΗ' 3). Καὶ ὁ κατὰ πάντα ὑψηλὸς ἐπίλογος, εἰς τοῦτο τὴν ἀνυψώνει, εἰς τοῦτο τὴν καθοδηγεῖ. Πῶς νὰ μὴ αἰσθάνεται γλυκεῖαν ἀνάπαυσιν καὶ βαθεῖαν ἀσφάλειαν. ἄλλὰ καὶ δικαίαν ὑπερηφάνειαν μὲ μίαν τοιαύτην μεγαλειώδη κατὰπαυσιν;

Ναί, προβάλλει ἡ Μαῖα ὡς Ἄτλας φερομένη, ὡς ἡ ὑψίστη προσωπικότης τὴν ὄραν τοῦ ὄρκου τῆς, ἀξιοῖ ἀπὸ τὸν Μέγαν Θεὸν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα δλην νὰ τὴν προσέξουν καὶ νὰ τὴν ἐμπιστευθοῦν, δίδει τὰς μεγάλας καὶ ἱεράς αὐτῆς ὑποσχέσεις ἐνώπιον πάντων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐξαρκὰ ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ. Τὴν πιστὴν αὐτῶν ἐφαρμογὴν τὴν ἐμπιστευταί εἰς τὴν χάριν Ἐκείνου, Ἐκείνου ὁ ὁποῖος ἀναδεικνύει τοὺς ἐμπνευστὰς τῶν μεγάλων ἰδεῶν καὶ τοὺς ἥρωας τῶν μεγάλων ἐπιτευγμάτων, καὶ ὁ ὁποῖος θὰ τῆς ἀναγνωρίσῃ ὄλους τοὺς κόπους καὶ τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὁποῖους κατέβαλεν, ἀκόμη καὶ τοὺς κρυφοὺς στεναγμοὺς τοὺς ὁποῖους ἄφησε,

καὶ αὐτὰ τὰ δάκρυα τὰ ὁποῖα ἔχουσε κατὰ τὴν δύσκολον πορείαν τῆς ἱερᾶς, ὑψηλῆς καὶ ὑπευθύνου σταδιοδρομίας τῆς. Καὶ ὁ ὁποῖος ἀκόμη θὰ τῆς ἀνταποδώσῃ πολλαπλασιῶς ὅ,τι ὁ ἀνθρώπινος ἐγωισμὸς καὶ ἡ ἀνθρωπίνῃ ἀδυναμία τῆς ἠονήθησαν πικρῶς. Ὑπὸ μίαν προϋπόθεσιν ὁμως, νὰ ἔχη βαθεῖαν συναίσθησιν πάντων τούτων, νὰ ἔχη πλήρη συνείδησιν τῆς σπουδαιότητος τῆς ἀποστολῆς τῆς καὶ τῆς ἰερότητος τοῦ ὄρκου τῆς, νὰ ἔχη ἀντίληψιν ἀκόμη τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, καὶ ὅτι πρὸς κατόρθωσιν τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ τῆς ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑπεράνω πάντων πρέπει νὰ ἔχη ἀκλόνητον πίστιν πρὸς Αὐτόν, πρὸς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν χάριν Του, καὶ πρὸς τὴν δικαίαν Του ἀνταπόδωσιν.

Περαίνοντες, θὰ ἠθέλαμεν νὰ συστήσωμεν καὶ κάτι ἀκόμη, ὅτι ὅπως λαμβάνει τὸ πτυχίον τῆς ἢ Μαῖα μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν καὶ τῶν ἐξετάσεων τῆς, οὕτω νὰ δέχεται καὶ ἐν καλλιγραφημένον κείμενον τοῦ ὄρκου τῆς, καὶ νὰ τὸ ἀναγῆ διὰ νὰ τὸ ἔχη διαρκῶς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, ὡς συνεχῆ ὑπόμνησιν, πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῆς. Πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὁ ὄρκος τῆς εἶναι ἐν πραγματικῶν σύμβολον, αὐτὴ δὲ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ὑπαρξῶν προσφιλῆς καὶ γλυκεῖα, σεβασμία καὶ ἱερὰ, τὸ δὲ ἔργον τῆς ἔργον ἅγιον, καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη εἰς τὴν ὅποιαν ὑποχρεοῦμεθα πάντες ἀστάθμητος, ἐφ' ὅσον καὶ καθ' ὅσον ἔμεινε καὶ μένει πιστὴ εἰς τοὺς ἱεροὺς ὄρκους τοῦ ἱερωτάτου ὄρκου τῆς.

BIBLIOKRISIA

Ἄγνης Πάβεϋ: Τὸ Ἱστορικὸν τῆς ἐξελλίξεως τῆς Νοσηλευτικῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τοῦ 1937. Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ Μαρίας Μ. Νεγροπόντη, Ἀθῆναι 1960 (σελίδες 480).

Ἡ ἀκαταπόνητος, σεβαστὴ Δέσποινα, ἡ ὁποία ἐπὶ ἔτη προῆδρευσε τοῦ Συμβουλίου Κυριῶν τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδῃ», εἶχε τὴν γεμάτην ἐνθουσιασμὸν—καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς—ὑπομονὴν νὰ πλουτίσῃ τὴν πτωχοτάτην ἑλληνικὴν βιβλιογραφίαν ἐπὶ τῆς Νοσηλευτικῆς μὲ ἓνα λαμπρὸν ἀπόκρημα: τὸ ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον πόνημα τῆς Ἄγνης Πάβεϋ, τὸ ὁποῖον μετέφρασεν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς. Ἡ Κυρία Νεγροπόντη ἀπέδωσε τὸ βιβλίον τῆς Ἀγγλίδος συγγραφέως εἰς γλώσσαν ἀπλῆν καὶ εὐχαρίστως παρακολουθουμένην, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀρκετὸν λογοτεχνικὸν χρωματισμὸν, ὥστε ὁ ἀναγνώστης νὰ μὴ κουράζεται νὰ διεξέρχεται τὰ κεφάλαιά του, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν ταχέως παρερχόμενον χρόνον.

Ὄνόματα, τοποθεσίαι, ὄροι, ἰδιοτυπία καὶ ἐκφράσεις ἀποδίδονται μὲ πιστότητα καὶ ἐνάργειαν, καὶ αἱ ἀναφοραὶ πρὸς τὰς πηγὰς, τὰς εἰδικότητας καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς ἱατρικῆς τέχνης κυρίως εἶναι καθαροὶ καὶ κατανοηταί.

Τὸ βιβλίον διαίρεται εἰς τρία μέρη. Εἰς τὸ πρῶτον ἐκτίθενται τὰ τῆς ἐξελλίξεως τῆς Ἱατρικῆς καὶ Νοσηλευτικῆς ἀπὸ τῶν πρωτογόνων λαῶν μέχρι τῆς ἀκμῆς τῆς Ρώμης. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἐκτίθενται τὰ τῆς νοσηλευτικῆς ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ τοῦ Μεσαίωνος, τῶν Σταυροφοριῶν καὶ τῆς Μεταρρυθμίσεως μέχρι τῶν προόδων τῆς κατὰ τὴν 18ην καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 19ης ἑκατονταετηρίδος. Εἰς τὸ τρίτον μέρος τέλος ἐκτίθενται ἡ ἱστορία τῆς δράσεως καὶ τοῦ ἔργου

τῆς Florence Nightingale, ἡ ἱστορία καὶ τὸ ἔργον τοῦ Henri Dunant, ἡ ὀργάνωσις τῆς Νοσηλευτικῆς ὡς ἐπαγγέλματος καὶ αἱ νεώτεραι ἐξελλίξεις αὐτῆς εἰς τὴν Ἀμερικὴν, τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Εὐρώπην.

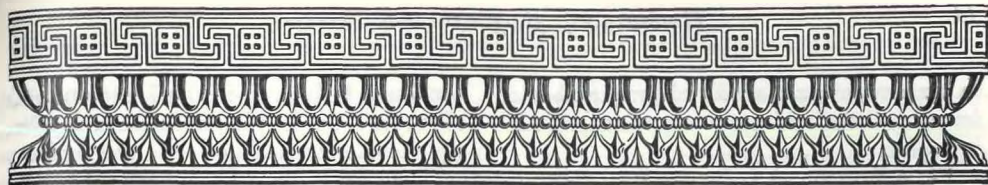
Τοιοῦτότροπος εἰς τὸ βιβλίον τῆς Πάβεϋ σχιζογραφεῖται ἡ πορεία τοῦ ἀλτρουϊστικοῦ αὐτοῦ γνωρίσματος τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἐπικουρίας του δηλαδὴ πρὸς τὸν πάσχοντα συνάνθρωπόν του διὰ τῆς Νοσηλευτικῆς, ἀπὸ τῆς αὐγῆς τοῦ γένους μας μέχρι σήμερον. Τὸ σπουδαιότερον ὁμως εἶναι ὅτι διὰ τοῦ βιβλίου παρέχεται ἡ πραγματικὴ οὐσία τοῦ ἔργου τῆς νοσηλείας ὡς ἔργου χρησίου, ἐνδιαφέροντος, ἀξιοπρεποῦς, προσωπικοῦ, ἱκανοποιούντος ψυχικῶς, ἐπαγγελματικῶς, οἰκονομικῶς, κοινωνικῶς.

Εὐχαριστοῦντες τὴν Κυρίαν Νεγροπόντη διὰ τοὺς κόπους εἰς τοὺς ὁποίους ὑπεβλήθη διὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ βιβλίου, ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὸ συστήσωμεν ἐνθέρμως εἰς ὄλους ὅσους ἀσχολοῦνται μὲ προβλήματα Νοσηλευτικῆς: Ἀδελφάς, Μαῖας, Ἱατροῦς, Διοικητικῶν.

Ὅλοι θὰ ὀφελήθωσιν ἀπὸ τὴν μελέτην του—πολλοὶ θὰ ἴδωσιν καθαρώτερα τὰ συναφῆ προβλήματα καὶ θὰ πλησιάσωσιν εἰς συμφερωτέρας λύσεις.

Καθὼς ἡ Δημοσία Ὑγεία ἐπισύρει ὀλονὲν καὶ μεγαλυτέραν τὴν μέριμναν τοῦ Κράτους καὶ τῆς Κοινωνίας, ἡ μαζὴ τῆς συνυφασμένης Νοσηλευτικῆς θὰ εὐρίσκειται εἰς τὸ προσκῆνιον τοῦ ἐνδιαφέροντος. Καὶ θὰ ἀπαιτῆ παρακολούθησιν τῆς ὀργανώσεως καὶ ἐξελλίξεως τῆς, ὥστε νὰ προκύπτῃ τὸ καλύτερον ὑπὲρ τοῦ πάσχοντος, καὶ γενικῶς ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ συνόλου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει καὶ ἐκεῖνος καὶ οἱ φροντίζοντες αὐτόν.

Καθηγητῆς Π. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ, ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΓΕΝΕΤΙΚΗ

Υπό

Καθηγητού MAURICE LAMY

Ἡ παιδιατρικὴ ἐξειλίχθη πολὺ. Ἡ προληπτικὴ ἰατρικὴ καὶ ἡ θεραπευτικὴ ἔκαμαν ὥστε νὰ ὑποχωρήσουν αἱ λοιμῶδεις νόσοι. Εἰς ἀντίρροπον, αἱ συγγενεῖς παθήσεις καὶ αἱ κληρονομικαὶ νόσοι ἀποκτοῦν μὲ κάθε παρερχόμενον ἔτος περισσοτέραν σημασίαν. Ἀρχίζομεν νὰ ἀντιλαμβάνωμεθα ὠρισμένους ἀπὸ τοὺς μηχανισμούς, οἱ ὅποιοι, κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐμβρυογενέσεως, τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς, προκαλοῦν τὰς διαπλαστικὰς πλημμελείας. Γνωρίζομεν ὅτι καὶ ἄλλα δυσπλασία, πολυαριθμότεραι ἀναμφιβόλως, προκύπτουν ἐκ τῆς δράσεως ἐνὸς χρωματοσωματικοῦ γόνου. Συχνὰ ἐπίσης, πάρα πολὺ συχνὰ ἴσως, ἡ δρᾶσις ἐνὸς γόνου, τὸν ὅποιον καταχρηστικῶς ὀνομάζομεν πλημμελεῖ, ἐν πάσῃ περιπτώσει «μετηλλαγμένον», μεταφράζεται εἰς μίαν διαταραχὴν τοῦ μεταβολισμοῦ. Εἶναι ἡ διαταραχὴ αὕτη ἡ συνέπεια τοῦ μπλοκάξ μιᾶς ἐνζυματικῆς ἐξεργασίας, ἡ ὁποία προσδιορίζει τὸν μετασχηματισμὸν ἢ τὴν σύνθεσιν μιᾶς ὠρισμένης οὐσίας. Τὸ μπλοκάξ τοῦτο καταλήγει εἰς τὴν ἀποβολὴν ἐντὸς τοῦ ὄργανισμοῦ ἢ εἰς τὴν ἀποβολὴν διὰ τοῦ νεφροῦ μιᾶς οὐσίας ἐνδιαμέσου μεταξὺ ἐκείνης ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἀφετηρία τῆς ἐν λόγω ἐξεργασίας καὶ ἐκείνης ἡ ὁποία εἶναι ἡ φυσιολογικὴ τῆς κατάληξις.

Εἰς τὸν Ἄρτσιμπαλντ Γκάροντ, ἕνα Ἄγγλον ἰατρόν, ἀνήκει ἡ τιμὴ ὅτι εἶχε τὴν πρώτην φωτεινὴν ἰδέαν ἐπὶ τῶν φαινομένων τούτων. Εἰς μίαν ἐργασίαν, ἡ ὁποία χρονολογεῖται ἀπὸ τὸ 1902, ὀλίγον μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν νόμων τοῦ Μέντελ, ὁ Γκάροντ ἔδειξε πῶς μία μεταβολικὴ ἰδιοσυστατικὴ διαταραχὴ δύνανται νὰ προκαλῆται ὑπὸ τῆς δράσεως ἐνὸς κληρονομικοῦ παράγοντος,

θὰ ἐλέγαμεν ἐνὸς «γόνου» εἰς τὴν σημερινὴν μας γλώσσαν.

Περιγράφων τὴν ἀλακτονουρίαν καὶ δεικνύων ὅτι ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς ἀνικανότητος τοῦ ὄργανισμοῦ νὰ μεταβολίσῃ τελείως δύο ἀμινοξέα, τὴν φαινυλαλανίνη καὶ τὴν τυροζίνη, ἔδιδε τὸ πρῶτον παράδειγμα μιᾶς ἐκ τῶν ἐνδογενῶν πλημμελειῶν τοῦ μεταβολισμοῦ, τὴν ὁποίαν ὁ ὄρος «κληρονομικαὶ διαταραχαὶ» δὲν ἀποδίδει παρὰ ἀτελῶς.

Ἀπὸ μιᾶς δεκαπενταετίας ἐγένοντο ἀξιοσημεῖωτοι ἐν προκειμένῳ πρόοδοι, ἀνεπτύχθη δὲ μία νέα ἐπιστήμη. Γνωρίζομεν σημερινὸν ὠρισμένον ἀριθμὸν νόσων, τῶν ὁποίων ἡ αἰτία ἦτο σκοτεινὴ καὶ ὁ φυσιοπαθολογικὸς μηχανισμὸς ἀτελῶς προσδιορισμένος, καὶ αἱ ὁποῖαι φανερόνουν ἀναμφιβόλως μίαν ἐνδογενῆ διαταραχὴν τοῦ μεταβολισμοῦ.

Αἱ μεταβολικαὶ αὗται διαταραχαὶ ἀναπαρήχθησαν καὶ πειραματικῶς. Αἱ ἀξιοσημεῖωτοι ἐργασίαι τῶν Μπίντλ καὶ Τέιτομ, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο εἰς ἕνα εἰδικὸν μύκητα, τὴν *Neurospora crassa*, ἀπέδειξαν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτύχωμεν διὰ τῆς δράσεως τῶν ἀκτίνων X ἢ τῶν ὑπεριωδῶν τοιούτων νέα ἄτομα, τὰ ὁποῖα, κατ' ἀκολουθίαν μιᾶς μεταλλακτικῆς ἐξεργασίας, ἔχουν χάσει αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ ἐνζυμὸν τὸ ἱκανὸν νὰ πραγματοποιῆ τὴν σύνθεσιν ἐνὸς ἀμινοξέος ἢ μιᾶς βιταμίνης. Χωρὶς καμμίαν ἀμφιβολίαν, τὸ ἴδιον φαινόμενον παράγεται καὶ εἰς τὸ ἀνθρώπινον εἶδος. Τὰ παραδείγματα, τὰ ὁποῖα θὰ παραθέσωμεν, ἀποκαλύπτουν ἀναμφιβόλως ἕνα παρόμοιον μηχανισμόν.

Αἱ νόσοι, τὰς ὁποίας οἱ ἰατροὶ καὶ εἰδικώτερον οἱ παιδίατροι ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν

νά παρατηρούν εις αὐτάς τὰς περιπτώσεις, ὑπαισέρχονται πράγματι εις τέσσαρας κατηγορίας.

Εἶναι δυνατόν νά πρόκειται περί ἐνός μεταβολικοῦ μπλοκάζ, περί μιᾶς διαταραχῆς τῆς διαβατότητος τοῦ νεφρικοῦ σωληναρίου, περί μιᾶς ἀνωμαλίας σχετικῆς πρὸς τὴν ἐντερικὴν ἀπορρόφησιν, εἴτε τέλος περί μιᾶς ἐκτροπῆς εις τὴν κατασκευὴν ἐνός εἰδικοῦ μορίου.

Μεταξὺ τῶν παθήσεων αἱ ὁποῖαι εἶναι ἡ συνέπεια ἐνός μεταβολικοῦ μπλοκάζ δυνάμεθα νά ἀναφέρωμεν ὡς παραδείγματα τὴν φαινυλκετονουρίαν, ἡ ὁποία λέγεται ὀλιγοφρενία φαινυλπυρουβική, τὴν γλυκογόνοσιν, ὡς ἐπίσης καὶ τὰς διαταραχὰς τῆς ὁρμονοσυνθέσεως. Ἡ φαινυλκετονουρία εἶναι συνέπεια μιᾶς ἀνικανότητος τοῦ ὁργανισμοῦ νά μεταβολίσῃ τὴν φαινυλαλανίνην διὰ νά τὴν μεταμορφώσῃ εις παρατυροζίνην καὶ τελικῶς εις μελανίνην. Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου προκύπτει μία ἐπιβράδυνσις ψυχικῆ σημαντικῆ, ἡ ὁποία ἐκδηλοῦται ὡς μία ἀληθῆς τοξικώσις διὰ τῆς φαινυλαλανίνης, ἡ ὁποία διακρατεῖται εις τὸ αἷμα, καὶ μιᾶς πλημμελείας εις τὸν σχηματισμὸν τῆς χρωστικῆς, ἡ ὁποία ἐκδηλοῦται δι' ἐλλείψεως μελανίνης. Τέλος τὰ οὖρα περιέχουν φαινυλπουρινικὸν δξύ, ἕνα μεταβολίτην τῆς φαινυλαλανίνης. Ἡ γλυκογόνοσις, ἡ ὁποία ὀνομάζεται ἐπίσης γλυκογονικὴ πολυκορία, ἐκδηλοῦται, εις τὴν πλεόν κοινήν μορφήν της, διὰ μιᾶς ἀθροίσεως γλυκογόνου εις τὸ ἥπαρ καὶ παρεμπιπτόντως εις τοὺς νεφροὺς.

Σημαντικὴ αὐξήσις τοῦ ὄγκου τοῦ ἥπατος, βαρεῖαι διαταραχαὶ τῆς διαπλάσεως αἱ ὁποῖαι ἐκδηλοῦνται κυρίως διὰ νανισμοῦ, ὑπαρξίς ὀξονικῶν σωμάτων εις τὰ οὖρα, χαμηλὴ γλυκαιμία, ἐπίτευξις καμπύλης χαμηλῆς ἔπειτα ἀπὸ ἔνεσιν ἀδρεναλίνης, ὅλα αὐτὰ εἶναι τὰ κύρια σημεῖα τῆς νόσου. Αὕτη εἶναι συνέπεια μιᾶς πλημμελείας ἐνζυματικῆς, καθ' ἣν ἐλλείπει εις τὰ ἥπατικὰ κύτταρα ἡ γλυκοζοεξαφωσφατάση.

Γνωρίζομεν ὅτι ἡ πρώτη ὕλη τὴν ὁποίαν χρησιμοποιεῖ ὁ ὁργανισμὸς διὰ νά καταλήξῃ εις τὸν σχηματισμὸν τῆς θυροειδικῆς ὁρμόνης ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τοῦ μεταλ-

λοειδικοῦ ἰωδίου. Ἐξ αὐτοῦ κατασκευάζεται οὗτος κατ' ἀρχὴν τὰς προδρόμους ὁρμόνας, τὴν μονοἰωδοτυροζίνην καὶ τὴν διωδοτυροζίνην, ἀκολουθῶν δέ, διὰ συζεύξεως τῶν δύο μορίων τῆς τυροζίνης, τὰς θυρονίνας, τὴν τριωδιτυρονίνην, κατ' ἀρχὰς καὶ ἀκολουθῶν τὴν τετραἰωδοτυρονίνην, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν δραστικὴν ὁρμόνην, δηλαδὴ τὴν θυροζίνην.

Πλεῖστοι μηχανισμοὶ πιθανὸν νά διαταράξουν τὴν ὁρμονοσύνθεσιν, ὅπως εἶναι ἔλλειψις τῆς μεταβολῆς τοῦ μεταλλοειδικοῦ ἰωδίου εις ὁργανικὸν τοιοῦτον, ἔλλειψις ἢ πλημμέλεια εις τὴν μεταβολὴν τῆς τυροζίνης εις θυρονίνην καὶ τέλος πλημμέλεια εις τὴν ἀφιδῶσιν, δηλαδὴ τὴν ἐπάνοδον τῶν ἰωδοθυρονινῶν εις τὴν ἰωδιούχον «πηγὴν» τοῦ ὁργανισμοῦ. Αἱ συνέπεια εἶναι πράγματι αἱ αὐταί: ἡ ἀνάπτυξις μιᾶς ἀνεπαρκείας θυροειδικῆς καὶ ἡ προοδευτικὴ ἐμφάνισις μιᾶς βρογχοκῆλης ὑπὸ τὴν δρᾶσιν τῆς θυροτρόπου ὁρμόνης, ἡ ὁποία, ἐν ἐλλείψει φυσιολογικῆς θυροειδικῆς ὁρμόνης, δὲν φρενάρεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Ἐπάρχει ἐπὶ πλεόν μία πλημμέλεια ἐνζυματικῆ, ἡ ὁποία ἀπαγορεύει τὴν σύνθεσιν μιᾶς ἐπινεφριδικῆς ὁρμόνης, τῆς ὕδροκορτιζόνης ἢ συνθέσεως F. Εἰς τὴν πλεόν κοινήν μορφήν πρόκειται περί τῆς ἐλλείψεως ἐνός ἐνζύμου, τῆς 21-ὕδροξυλάσης, ἡ ὁποία, μπλοκάροντας τὴν σύνθεσιν τῆς ὁρμόνης αὐτῆς, καταλήγει εις τὴν κατακράτησιν τῆς 17-ὕδροξυπρογεστερόνης καὶ τὴν ἀποβολὴν τῶν μεταβολιτῶν της ὑπὸ μορφήν πρεγνανδιόλης καὶ πρεγναντριόλης. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὁρμόνη δὲν συντίθεται φυσιολογικῶς, ἡ ἔκκρισις τῆς προσθιοῦποφυσικῆς φλοιοδοτρόπου ὁρμόνης δὲν φρενάρεται, δὲν ἀναχαίτιζεται. Προκύπτει ἐκ τούτου μία ὑπερτροφία τῶν ἐπινεφριδίων καὶ παραγωγή ἐν ἀφθονίᾳ ἀνδρογόνων, αἵτινες προκαλοῦν εις τὸ νέο ἄγῳρι μίαν πρόωρον ψευδοεφηβίαν καὶ εις τὸ κορίτσι μίαν ἀνδροειδίαν. Εἰς μίαν ἄλλην ποιικιλίαν καταστάσεων, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται ἐνίοτε ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ συνδρόμου τῶν Ντεμπρέ-Φίμπιγκερ, ἄλλαι διαταραχαὶ εὐρίσκονται συνδεδασμέναι, ἰδιαιτέρως δὲ ἀπώλεια ἁλατος, ἡ ὁποία δύναται νά συνεπαχθῇ εις

και συνεπάγονται μίαν ειδικήν ευθραυστότητα των ερυθρών αιμοσφαιρίων. Αι έργασίαι του Ίγκραμ μᾶς ἔμαθαν ὅτι ἡ ἀνωμαλία τῆς ὑψῆς δὲν ἀφορᾷ τὸ συστατικὸν αἷμο- ἀλλὰ τὸ συστατικὸν σφαιρίνη, καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ διαφορά συνίσταται εἰς τὴν ὑποκατάστασιν ἐνὸς ἀμινοξέος ὑπὸ ἐνὸς ἄλλου ποῦ εἶναι διάφορον: τὸ γλουταμινικὸν ὀξύ, ἓνα συστατικὸν τῆς φυσιολογικῆς αἰμοσφαιρίνης A, ἀντικαθίσταται ὑπὸ τῆς βαλίνης εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς αἰμοσφαιρίνης S καὶ ὑπὸ τῆς λυζίνης εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς αἰμοσφαιρίνης C.

Ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω προχείρως μερικὰς ἀπὸ τὰς μεταβολικὰς διαταραχὰς, τὰς ὁποίας ὁ παιδιάτρος διαπιστώνει. Εἰς τὴν πραγματικότητά, αἱ ἐνδογενεῖς ἔκτροπαι τοῦ μεταβολισμοῦ ἀντιπροσωπεύουν μγάλον ἀριθμὸν, καὶ πολλὰ ἄλλα γεγονότα θὰ ἠδύναντο νὰ σημειωθοῦν σχετικῶς.

Ὁ λευκισμὸς (albinismus) π.χ. εἶναι μία διαταραχὴ ἡ ὁποία σχετίζεται πρὸς τὴν τυροσίνην. Ὄταν ὁ μεταβολισμὸς τῶν γλυκιδῶν διαταράσσεται, καταλήγουμεν εἰς τὸν σακχαρώδη διαβήτην, εἰς τὰς αὐτομάτους ὑπογλυκαιμίας, εἰς τὰς πεντοζουρίας, τὰς φρουκτοζουρίας καὶ εἰς τὰς διαταραχὰς τῆς ἐνδοσφαιριαικῆς γλυκολύσεως, αἵτινες προκαλοῦν ὠρισμένας αἰμολυτικὰς νόσους.

Ὁ γκαργκοῦλισμὸς φαίνεται ὅτι ἀντιπροσωπεύει μίαν ἀνωμαλίαν σχετικὴν πρὸς τὰς βλεννοπολυσακχαρίδας. Ἡ νόσος τοῦ Γκοσέ, ἡ νόσος τῶν Νίμαν-Πικ καὶ ἡ νόσος τῶν Τέν-Σάξ ἐκφράζονται ὠρισμένας πλημμελείας τοῦ μεταβολισμοῦ τῶν λιπιδῶν.

Μία ἀνωμαλία τῶν χρωστικῶν ἐκδηλοῦται διὰ μεθαιμοσφαιρινουρίας, πορφυρίας καὶ ιδιοσυστασικοῦ ἰκτέρου. Ἡ ὑποφωσφατασία εἶναι ἡ ἔκφρασις ἡ ἄμεσος μῖα πλημμελεία τῆς δράσεως τῆς φωσφατάσης. Ἴσως νὰ πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν καὶ ὠρισμένας ἔκτροπὰς αἱ ὁποῖαι καταλήγουν εἰς πλημμελίαν τοῦ σχηματισμοῦ ἢ τῆς λειτουργίας τῶν μυῶν, ὅπως τὰς διαπιστούμεν εἰς τὴν μυασθένειαν, τὰς μυοπαθείας ἢ τὰς μυοτονίας.

Γνωρίζομεν σήμερον ὡς βέβαιον ἐπιστημονικῶς ὅτι ἅπασαι αἱ μεταβολικαὶ νόσοι εἶναι κληρονομικαὶ καὶ ὅτι ἐξαρτῶνται ἀπὸ ὠρισμένους γόνους. Ἡ φενυλπυρουβική ὀλιγοφρενία, αἱ γλυκογονώσεις, αἱ διαταραχαὶ αἱ ὁποῖαι σχετίζονται πρὸς τὴν σύνθεσιν τῆς θυροειδικῆς ὀρμόνης καὶ τῆς ὑδροκορτιζόνης, ἡ κυστινουρία καὶ ἡ κυστίνωσις, εἶναι παθήσεις κληρονομικαὶ αἱ ὁποῖαι, μεταδιδόμεναι ὡς ὑποτακτικαί, κτυποῦν, προσβάλλουν μόνον τοὺς ὁμοζυγῶτας. Ὁ νεφρικός διαβήτης, ἡ ιδιοπαθὴς αἰμοχρωμάτωσις, εἶναι νόσοι ἐπικρατοῦσαι. Ὁ ὑποφωσφατασικὸς ραχίτισμὸς, ὁ βιτοαμινοανθεκτικὸς, εἶναι πιθανῶς μία νόσος ἐπικρατοῦσα σχετιζομένη πρὸς τὸ γενετήσιον χρωματόσωμον X, ὅπως τείνει νὰ τὸ ἀποδείξῃ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ βλάβη οὐδέποτε μεταδίδεται ἀπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὸν υἱόν. Γνωρίζομεν τὴν μετάδοσιν τῆς αἰμοφιλίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ πρωτότυπον τῶν ὑποτακτικῶν νόσων, αἱ ὁποῖαι σχετίζονται πρὸς τὸ γενετήσιον χρωματόσωμον X.

Ὁ νεφρογενὴς διαβήτης, ὁ ὁποῖος προσβάλλει τὸ ἄρρεν φύλον, ὑπακούει εἰς τὸν αὐτὸν νόμον. Ὄσον ἀφορᾷ τὰς αἰμοσφαιρινοπαθείας, γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὴν ἑτεροζυγωτικὴν κατάστασιν αὗται δὲν ἐκδηλοῦνται παρὰ ὑπὸ μικροτέρων σημείων, διὰ μῖα διαταραχῆς μοναδικῶς βιολογικῆς. Εἰς τοὺς ὁμοζυγῶτας τοῦναντίον ἡ νόσος ὑποδέεται μίαν ἔκφρασιν σοβαρὰν καὶ φονεῦει συχνὰ τὰ παιδιὰ ποῦ εἶναι οἱ φορεῖς τῆς πρὶν ἢ φθάσῃ τὴν ἐφηβείαν.

Τὸ νὰ παραθέσωμεν, ὅπως ἐκάναμε, ὠρισμένον ἀριθμὸν νόσων, αἱ ὁποῖαι ἀντιπροσωπεύονται οὐσιωδῶς ὑπὸ κληρονομικῆς διαταραχῆς τοῦ μεταβολισμοῦ, σημαίνει νὰ καταδείξωμεν τὴν σημασίαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα αὗται θέτουν εἰς τοὺς παιδιάτρος. Ἡ μοντέρνα αὐτὴ παιδιατρικὴ, ἡ ὁποία εὕρισκεται εἰς τὸ σταυροδρόμιον τῆς γενετικῆς καὶ τῆς βιοχημείας, εἶναι ἡ σημερινὴ παιδιατρικὴ, καὶ θὰ εἶναι ἀκόμη περισσότερο ἡ αὐριανὴ τοιαύτη.

ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΣΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗ*

Υπό

Σ Π. ΔΟΞΙΑΔΗ

(Τμήμα νεογενήτων, Μαιευτηρίου «Άλεξάνδρα»)

Στό προηγούμενο τεύχος άρχισα να περιγράφω μερικές γνώμες πάνω σε ζητήματα υγείας και άρρώστιας που άκούει κανείς καμμιά φορά άκόμη και από μορφωμένους ανθρώπους, και που είναι λανθασμένες. Αυτές τις κάλεσα μύθους και παραμύθια στην ιατρική, και συνεχίζω σήμερα με την περιγραφή και άλλων. Από τις σφαλερές αυτές γνώμες, άλλες είναι άπλώς διασκεδαστικές, άλλες ένοχλητικές γιατί επιβάλλουν περιορισμούς χωρίς λόγο, κι άλλες τέλος επικίνδυνες, γιατί μπορεί να δημιουργήσουν διαφόρων ειδών διαταραχές και να βλάψουν την ψυχική ή σωματική υγεία.

* *

5. *Ο μύθος της φασκιάς.* Άκόμη και σήμερα άκούει κανείς πολλές μητέρες και γιαγιάδες να ισχυρίζονται ότι φασκιάνουν τα μωρά για να κάνουν ίσια πόδια! Δέν υπάρχει βέβαια καμμιά αλήθεια στον ισχυρισμό αυτό. Τα πόδια των βρεφών μπορούν να στραβώσουν αν πάθουν άργότερα ραχιτισμό από έλλειψη βιταμίνης D. Μπορεί άργότερα επίσης, έξαιρητικά σπάνια, να υπάρχει και κληρονομική προδιάθεση για στραβές κνήμες, αλλά βέβαια ούτε ή μιá αίτία ούτε ή άλλη άπομακρύνεται με τό φάσκισμα. Τούναντίον τό σφικτό δέσιμο του μωρού τό ένοχλεί τό ίδιο φοβερά, ιδίως αν κάνη ζέστη, μπορεί να έμποδίση τις ελεύθερες αναπνευστικές κινήσεις αν φθάνη άρκετά ψηλά και συντελεί στην εμφάνιση έρεθισμών του δέρματος. Όλα αυτά τα ένοχλή-

ματα δέν τα έχει μόνο ή γνωστή φασκιά, δηλαδή ή μακριά, πλατειά ταινία, αλλά άκόμη και τό πολύ σφικτό τύλιγμα σε μιá μεγάλη πάννα.

6. *Ο μύθος του άδυνατίσματος από τα μάνια καθαριότητας.* Δέν ξέρω αν ό πρώτος που πέταξε την γνώμη ότι τα συχνά μάνια καθαριότητας μπορούν να άδυνατίσουν ένα παιδί τό έκανε από καλή πίστη ή από τεμπελιά ή από άδιαφορία προς την άκαθαρία του σώματος, αλλά από τότε άμπολλες μητέρες βρήκαν αυτό τό πρόσχημα για να μην πλύνουν τα παιδιά τους. Άκόμη και από γονείς όχι άμόρφωτους άκούω που και που: «Μά, γιατρέ μου, πρέπει να πλύνωμε κάθε μέρα τό μωρό μας; Δέν θα άδυνατίση;»

Τό καθημερινό μάνιο όμως είναι μιá συνήθεια υγιεινή που κανένα άπολύτως κακό δέν μπορεί να κάνη, και τούναντίον, ιδίως στα μωρά, τα προφυλάσσει από έρεθισμούς του δέρματος και όταν γίνη προς τό βράδυ τα ύποβοηθεί να έχουν ένα ήρεμο ύπνο.

7. *Ο μύθος του άδυνατίσματος της πλάτης ή του στραβώματος των ποδιών.* Πολύ συχνά με ρωτάν μητέρες που τα παιδιά τους μπήκαν στον τέταρτο, πέμπτο ή έκτο μήνα της ζωής τους αν μπορούν να τα καθίζουν ή μήπως αυτό θα τα βλάψη. Υπήρχε άλλοτε περισσότερο, αλλά διατηρείται άρκετά άκόμη και τώρα ή γνώμη ότι μπορεί να πάθη, να άδυνατίση, να παραμορφωθή ή σπονδυλική στήλη ένός βρέφους αν πρόωρα τό βοηθήση κανείς να καθίση. Τέτοιος κίνδυνος όμως κανένας δέν υπάρχει. Όταν ένα μωρό άρ-

* Συνέχεια από τό προηγούμενο και τέλος.

χίζη να δείχνει ενδιαφέρον για το τί γίνεται γύρω του, δηλαδή γύρω στον τέταρτο μήνα και συγχρόνως την ίδια περίοδο αποκατὰ καλὸ ἔλεγχο τοῦ κεφαλιοῦ του, μπορεί κάλλιστα να ἀρχίσει ἡ μητέρα του να τὸ καθίσει ὑποστηριγμένο με μαξιλάρια γύρω του. Ὅταν τὸ μωρὸ κουρασθῆ, θὰ τὸ δείξει μόνο του εἴτε γλιστρώντας πρὸς τὰ κάτω εἴτε κλαίοντας, και τότε θὰ θὰ τὸ ξαναξαπλώσει.

Τὰ ἴδια ἰσχύουν και γιὰ τὸ να στέκεται ὀρθιο ἓνα μωρὸ, εἴτε ὑποστηριζόμενο ἀπὸ τὴ μαμά του εἴτε στὸ κρεββατάκι του κρατώντας ἀπὸ τὰ κάγκελα εἴτε στὸ πάρκο του. Ἐφ' ὅσον μόνο του εἶναι σὲ θέση να φέρη τὸ βάρος του—κι' αὐτὸ ἀρχίζει σὲ μερικὰ μωρὰ ἀπὸ τὸν ὄγδοο μῆνα, στὰ περισσότερα τὸν ἕνατο ἢ δέκατο—δὲν ὑπάρχει κανεὶς φόβος ὅτι θὰ πάθη τίποτε ἢ ὅτι θὰ στραβώσουν τὰ πόδια του, και μπορούμε ἄφοβα να τὸ ἀφήνωμε. Ὅπως και παραπάνω εἶπα, ὅταν δὲν ὑπάρχη ἔλλειψη βιταμίνης D, δηλαδή ὅταν δὲν ὑ-

πάρχη αἰτία γιὰ τὸ δημιουργηθῆ ραχιτισμός, οἱ κνήμες τοῦ παιδιοῦ θὰ ἀναπτυχθοῦν κανονικὰ και ἴσια, σὲ ὅποια ἡλικία και ἂν ἀρχίσουν να σηκώνουν τὸ βάρος τοῦ σώματος του.

8. Ὁ μῦθος τῆς θεραπείας τοῦ ἱκτέρου με τὸ κόψιμο τοῦ χαλινοῦ τῆς γλώσσας. Ὅσες μεγαλώσατε σὲ χωριά, θὰ ἔχετε ἀκούσει ἴσως ἀπὸ παλαιότερες ὅτι σὲ κάποιο παιδί ἢ μεγάλο ποῦ εἶχε ἱκτερο «τοῦ κόψανε τὴ χρυσή». Μ' αὐτὸ ἔννοοῦν ὅτι ἔκαναν μιὰ τομῆ στὸν χαλινὸ τῆς γλώσσας. Πῶς βγήκε αὐτὴ ἡ ἰδέα ὅτι γιαιτρεῦται ὁ ἱκτερος με μιὰ τομῆ κάτω ἀπὸ τὴ γλώσσα, δὲν τὸ ξέρω. Ἀσφαλῶς ὅμως δὲν εἶναι ἀνάγκη να σᾶς πῶ ἐγὼ ὅτι αὐτὴ ἡ τομῆ ὄχι μόνον καμμιά ἀπολύτως ἐπίδραση δὲν μπορεί να ἔχη στὴν πορεία τοῦ ὀποιοῦδήποτε ἱκτέρου ἀλλὰ μπορεί κι' ἐπικίνδυνη να εἶναι, εἴτε διότι μπορεί να τραυματισθῆ βαθύτερα ὁ βλεννογόνος τοῦ στόματος εἴτε γιαιτὶ μπορεί να προκληθῆ μιὰ ἐπικίνδυνη λοίμωξη.

ΛΑΓΩΧΕΙΛΟΣ ΚΑΙ ΛΥΚΟΣΤΟΜΑ

Ἐν ἀνά 1000 περίπου βρέφη γεννᾶται με λαγώχειλος ἢ λυκόστομα. Αἱ συγγενεῖς αὐται ἀνωμαλίας ἐμφανίζονται προεξάρχουσαι ἐπὶ ἀρρένων, ἢ δὲ ἀναλογία μεταξύ τῶν μελῶν τῆς αὐτῆς οἰκογενείας εἶναι ὑψηλὴ. Τόσον τὸ λαγώχειλος ὅσον και τὸ λυκόστομα ἐμφανίζονται εἰς ἀναλογίαν 5 τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ βρεφῶν τῶν ὁποίων ὁ δίδυμος ἀδελφὸς ἢ εἰς τῶν γονέων φέρει τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην. Ἡ ἀναλογία εἶναι τριπλασία ὡσάκις ἀμφότεροι οἱ γονεῖς ἢ εἰς γονεὺς και εἰς δίδυμος ἀδελφὸς ἐμφανίζουν τὴν διαμαρτίαν. Εἰς ἀναλογίαν 10 τοῖς ἑκατὸν, τὰ παρουσιάζοντα τὴν πάθησιν βρέφη φέρουν ἐπίσης ἄλλας συγγενεῖς ἀνωμαλίας (Fraser και Baxter, Καναδᾶς). Μεταξὺ τῶν αἰτιολογικῶν παραγόντων περιλαμβάνονται αἱ ἀκτινοβολαὶ κατὰ τὰς ἐξ πρώτας ἐβδομάδας τῆς κηῖσεως, νόσος τῆς μητρὸς ἐπελθοῦσα κατὰ τὸ πρῶτον τρίμηνον τῆς κηῖσεως, ἢ, κατὰ τὸν Conway (H.Π.Α.), ἔλλειψις βιταμίνης B.

Χάρις εἰς τὰς βελτιωθεῖσας χειρουργικὰς τεχνι-

κὰς μεθόδους, αἵτινες στηρίζονται ἐπὶ τῆς καλύτερας κατανοήσεως τοῦ τρόπου λειτουργίας τῶν μυῶν καταπόσεως και ὀμιλίας, ἡ θεραπεία σήμερον εἶναι πολὺ ἐπιτυχεστέρα ἢ ἄλλοτε. Ἐπενοήθη ἓνας ἀριθμὸς χειρουργικῶν μεθόδων. Ἡ ἀνατομικὴ και λειτουργικὴ ἐπανόρθωσις ἐπιτυγχάνεται διὰ χειρουργικῆς πλαστικῆς ἐπεμβάσεως ἐν συνδυασμῷ μετὰ ἐργασιῶν διορθώσεως τῶν ὀδόντων, ἀσκήσεων ὀμιλίας και ψυχιατρικῆς ἀγωγῆς. Ἄν και εἰσέτι συζητεῖται ποῖος εἶναι ὁ καταλληλότερος πρὸς ἐπέμβασις χρόνος, ἢ πείρα ἀποδεικνύει ὅτι και ἡ ἐκτεταμένη ἀκόμη ἐπανόρθωσις δὲν ἐπιρεάζει τὴν φυσιολογικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἰσθῶν (Morely, Ἀγγλία). Ἐπὶ πλέον, ἐφ' ὅσον ἡ ἐπέμβασις ἐκτελεῖται κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ζωῆς, ἡ ὀμιλία ἀναπτύσσεται κατὰ κανόνα φυσιολογικῶς (Holdsworth, Ἀγγλία).

Ἡ ἐπανορθωτικὴ ἐπέμβασις, ἐπομένως, πρέπει να ἐκτελῆται πρὸ τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς ἡλικίας (Jolleys, Ἀγγλία).

ΨΥΧΙΚΑΙ ΝΟΣΟΙ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΠΕΡΝΩΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΗΒΙΚΗΝ ΗΛΙΚΙΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΙΝ

Ἰὺπό

Dr TSUNG-YI LIN

Τὸ πέρασμα ἀπὸ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν εἰς τὴν ἐνηλικίωσιν εἶναι συχνὰ θνελλῶδες καὶ πλήρες κινδύνων εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ψυχικὴν ὑγιεινὴν. Εἰς αὐτὸ τὸ ἄρθρον ὁ Dr Tsung-Yi Lin ἀναφέρει τὰ βασικὰ ἐφόδια τὰ ὅποια πρέπει νὰ κατέχουν οἱ ἐφηβοὶ κατὰ τὴν ταραχῶδη ταύτην περίοδον καὶ συμβουλεύει τοὺς ἐνήλικας τί ἤμπορῶν νὰ κάμουν διὰ νὰ βοηθήσουν τοὺς πρώτους.

Ἐσχάτως ἓνα παιδί δέκα ὀκτῶ ἐτῶν ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν μου· δὲν ἦτο εὐχαριστημένο ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του εἰς τὸ κατάστημα ὅπου εἰργάζετο. Ἦτο τὸ μονάκριβο παιδί μιᾶς χήρας καὶ δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ νὰ ἐργάζεται μὲ ἄλλους εἰς τὸ κατάστημα. Τοὺς πρώτους ἕξ μῆνας ἦτο ντροπαλὸ πρὸς τοὺς πελάτας καὶ ἡ ἀπάντησίς του ἦτο «ναὶ» ἢ «ὄχι». Παρὰ ταῦτα ἐφέρετο φιλικῶς πρὸς ὅλους, καὶ ὅταν τὸν ἐρωτοῦσαν νὰ μάθουν τὰ μελλοντικὰ του σχέδια τοὺς παρέπεμπε εἰς τὴν μητέρα του. Οὐδεμίᾳ ψυχαγωγίᾳ ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι του οὔτε καὶ συμμετοχῇ εἰς κοινωνικὰς συγκεντρώσεις. Ὅταν οἱ συνομηλικοί του τὸν ἐπείραζαν, παρουσίαζε συμπτώματα ἀϋπνίας, παλμῶν, ἀφηρημάδας.

Τὸ παιδί αὐτὸ εἶναι ἓνα δεῖγμα τῶν δυσχερειῶν ποὺ παρουσιάζονται κατὰ τὴν μεταβατικὴν περίοδον ἀπὸ τὴν παιδικὴν εἰς τὴν ἀνδρικήν. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποχωρισθῇ τῆς μητέρας του, ἡ ὅποια ἦτο ἀξιαγάπητος καὶ πρόθυμος εἰς τὸ νὰ πράξῃ ὅτιδήποτε διὰ νὰ κάμῃ τὴν ζωὴν τοῦ παιδιοῦ της ἀνετη καὶ εὐχάριστη. Ὁ χωρισμὸς τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τὴν μητέρα του ἦτο ἀδύνατος λόγῳ τοῦ ὅτι ἐξήρτατο στενωῶς ἀπὸ τὴν

μητέρα του καὶ ἐτέλει ὑπὸ τὴν ὑπερβολικὴν προστασίαν της.

Κρίσιμος περίοδος

Εἶναι σπουδαῖον ἐπίτευγμα διὰ πλεῖστα παιδιὰ νὰ γίνουν μέλη οὐσιαστικὰ μιᾶς κοινωνίας.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν. Ἡ σχετικὴ τελετὴ ἡ ὅποια λαμβάνει χώραν εἰς μερικὰς πρωτογόνους κοινωνίας καταδεικνύει τὴν σημασίαν ἡ ὅποια ἀποδίδεται εἰς τὴν μεταβατικὴν ταύτην περίοδον, ἀπὸ τὴν κατάστασιν ὑποτελείας τοῦ παιδιοῦ εἰς τοὺς γονεῖς του εἰς τὴν πλήρη ἀνεξαρτησίαν καὶ ἑνταξίν του εἰς τὴν κοινωνίαν, ὡς ὑπευθύνου μέλους ταύτης. Ἡ κοινωνία ἐνδιαφέρεται πρωτίστως ὅπως συνεχισθῇ τὸ κοινωνικὸν σύστημα. Διὰ τοῦτο οἱ ἐνήλικες πρέπει νὰ καθοδηγοῦνται εἰς τὸ νὰ γίνουν οἱ συντελεσταὶ τῆς συνεχίσεως τοῦ κοινωνικοῦ τούτου συστήματος. Οἱ ἐνήλικες, ἐντασσόμενοι εἰς τὴν κοινωνίαν, ἀποκτοῦν σωματικὴν, σεξουαλικὴν, πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ὀριμότητα.

Ἡ μετάβασις αὕτη δὲν εἶναι εὐκόλος, ὅπως ἐμφαίνεται ἀπὸ τὸ ὡς ἄνω παράδειγμα. Αἱ θρησκευτικαὶ τελεταὶ αἱ ὅποια

γίνονται κατά την μετάβασιν από τῆς παιδικῆς ηλικίας εις την ενηλικιώσιν, ὡς ἡ περιτομή, οἱ ἀκρωτηριασμοὶ τοῦ σώματος, ἡ συμβολικὴ ἀναγέννησις, εἶναι χαρακτηριστικαὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν ὑποχρεώσεων καὶ μόχθων οἷτινες ἐπακολουθοῦν. Ὁ πλήρης χωρισμὸς τῶν ἐφήβων ἀπὸ τὴν στενήν ἐπαφήν των μὲ τοὺς συγγενεῖς των, ἡ ἀναγκαστικὴ ὑποταγὴ τῶν νεωτέρων γενεῶν εἰς τὰς παλαιότερας, ἡ ἀνάληψις σεξουαλικῶν καὶ κοινωνικῶν εὐθυνῶν, ὅλα αὐτὰ προκαλοῦν σοβαρὰς συγκινησιακὰς διαταραχὰς εἰς τοὺς ἐφήβους.

Τὸ ἐκ γενετῆς ἀντάρτικο παιδί

Κάποτε μοῦ παρουσίασαν ἓνα παιδί δέκα ἐννέα ἐτῶν τὸ ὁποῖον εἶχε δραπετεύσει ἀπὸ τὸ σπίτι του καὶ ἔκαμε κακὰς συναναστροφὰς. Παρέμενε σιωπηλὸν, διεφαίνετο τὸ μῖσος ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατείχετο κατὰ τὴν πρώτην προσέλευσιν ἐνώπιόν μου καὶ οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔδιδε εἰς τὰ παράπονα τοῦ πατρὸς του. Ὁ πατέρας του, Γυμνασιάρχης, ἐξέθεσε τὰς προσπάθειάς ποῦ κατέβαλε νὰ διορθώσῃ τὸ παιδί του, τὸ ὁποῖον ἀποκαλοῦσε ἀνταρτόπαιδο ἐκ γενετῆς.

Συνεχῆς διδασκαλία τῆς ἠθικολογίας τοῦ Κομφουκίου, ἀδιάκοπος παρακολούθησις τῆς διαγωγῆς του εἰς τὸ σχολεῖον καὶ τὸ σπίτι, αὐστηρὰ ἐπιλογὴ τῶν κειμένων πρὸς ἀνάγνωσιν, ἀπαγόρευσις παρακολουθήσεως μοντέρων κινηματογραφικῶν ἔργων, καὶ ὅλαι ἐν γένει αἱ προσπάθειαι τοῦ πατρὸς του, ἀπλῶς ὤθησαν τὸ παιδί του πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν.

Τὸ παιδί ἔκαμε τὴν σκέψιν ὅτι ὁ πατέρας του δὲν τὸν ἐσκέφθηκε ποτέ, ὅτι οὐδέποτε τὸ ἔλαβε ὑπ' ὄψιν καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς προσδοκίας του.

Αὐτὸ εἶναι παράδειγμα παιδίου τὸ ὁποῖον δὲν δέχεται τὰς ἀρχὰς τοῦ πατέρα του.

Τί πρέπει νὰ πράξωμεν

Ἡ ἀδυναμία τῶν ἐνηλικιωμένων εἰς τὸ νὰ ἀντιληφθοῦν τὰς βασικὰς ἀνάγκας τῶν ἐφήβων εἶναι συνήθως ὁ κύριος καὶ μόνος παράγων ὁ ὁποῖος παρεμποδίζει τοὺς τελευταίους τούτους ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξελιχθοῦν

φυσιολογικῶς καὶ νὰ φθάσουν εἰς τὴν ἀνδρικήν ηλικίαν.

Αἱ βασικαὶ αὗται ἀνάγκαι εἶναι: Ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ ἐξαρτᾶται τις ἀπὸ ἄλλους, ἡ ἀνάγκη διὰ τὴν βαθμιαίαν ἀνάκτησιν ἀνεξαρτησίας, ἡ ἀνάγκη καταλλήλου ἀναπροσαρμογῆς πρὸς τὸ ἀντίθετον φύλον καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ σεβασμοῦ τῶν προσφιλῶν πεποιθήσεων τῶν γεροντοτέρων.

Διὰ τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἐν λόγω ἀναγκῶν ὁ ἔφηβος κατανοεῖ τὸν ἑαυτὸν του εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τὸ παρελθόν, τὸ μέλλον, τοὺς συνανθρώπους του καὶ προσπαθεῖ μόνος του νὰ ἀντιληφθῇ τὴν ἐννοίαν τῆς ζωῆς.

Αἱ συνήθειαι καὶ αἱ σκέψεις του τῆς παιδικῆς ηλικίας τίθενται ὑπὸ ἐπανεξέτασιν, λαμβάνουν συμπληρωμένην μορφήν καὶ ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς φιλοσοφίας του.

Πῶς θὰ δυνηθῆτε νὰ βοηθήσετε τοὺς ἐφήβους νὰ περάσουν ὁμαλὰ καὶ ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ἐνηλικιώσιν; Δὲν ὑπάρχει ἀκόμη ἀπάντησις εἰς τὸ κρίσιμον τοῦτο πρόβλημα τῆς ἐποχῆς μας. Αἱ δυσχέρειαι ἐπιτείνονται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ζῶμεν εἰς ἐποχὴν συνεχοῦς ἀλλαγῆς, ἡ ὁποία προκαλεῖ σύγχυσιν ὡς πρὸς τὰς ἀξίας τῆς ζωῆς καὶ τὰς πεποιθήσεις ἀκόμη καὶ τῶν ἐνηλικιωμένων.

Δὲν ἐπεται ἐκ τούτου ὅτι ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἐπιφέρει σύγχυσιν. Ἡ ἀλλαγὴ τότε καὶ μόνον ἐπιφέρει σύγχυσιν, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει σαφῆς κατεύθυνσις, πεποιθήσεις καὶ ἐφ' ὅσον παραγνωρίζονται αἱ ἀνθρώπινα ἀξία.

Ἐφ' ὅσον εἰς τὰς συγχρόνους κοινωνίας ἠθελεν ἐπέλθει κατανόησις ἐκ μέρους τῶν ἐνηλικίων ὡς πρὸς τὸν περιορισμὸν τῶν δικαιωμάτων των, ἡ στάσις των ἐναντι τῶν νέων θὰ γίνῃ πλέον συμπαθῆς, ἀνεκτικῆ καὶ εὐπρόσδεκτος, ὁπότε οἱ τελευταῖοι θὰ δυνηθοῦν νὰ ἐπιληφθοῦν τῶν προβλημάτων των κατὰ τρόπον πλέον ἐποικοδομητικόν.

Καθ' ὃν τρόπον ἡ πολυσύνθετος φύσις τοῦ παιδιοῦ ἀπαιτεῖ διὰ τὴν ἀνάπτυξίν της μακρὰν περίοδον προστασίας ἐκ μέρους τῶν γονέων του, οὕτω πῶς καὶ ὁ πολυσύνθετος σύγχρονος ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην μακρᾶς περιόδου προπαρασκευαστικῆς κατάρτισεως ἵνα δυνηθῇ νὰ εὕρῃ τὴν θέσιν του εἰς τὴν σύγχρονον πολυσύνθετον κοινωνίαν.

ΑΝΑΙΜΙΑ ΚΑΙ ΚΥΗΣΙΣ

Υπό

ΦΑΙΔΩΝΟΣ ΦΕΣΣΑ

Διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου Αἰμοδοσίας
τοῦ Μαιευτηρίου («Ἀλεξάνδρα»)

Μιά ἀπό τις συχνότερες μεταβολές πού συμβαίνουν εἰς τὸν ὄργανισμό τῆς γυναί-
κας κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐγκυμοσύνης
εἶναι ἡ ἀνάπτυξις ἀναιμίας.

Ὅπως εἶναι γνωστό, μὲ τὸν ὄρο ἀναιμία
ἐννοοῦμε τὴν ἐλάττωσι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν
κυκλοφορούντων ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων
—καὶ ἐπομένως τὴν παράλληλη ἐλάττωσι
τοῦ ποσοῦ τῆς αἰμοσφαιρίνης—κάτω τῶν
φυσιολογικῶν ὁρίων. Ἡ φυσιολογικὴ
κύησις συνοδεύεται σταθερὰ ἀπὸ ἀναιμία
μικροῦ βαθμοῦ, ἰδιαίτερα κατὰ τοὺς τε-
λευταίους μῆνες αὐτῆς. Ἐν τούτοις ἡ ἀ-
ναιμία αὐτὴ δὲν εἶναι πραγματικὴ, διότι
δὲν ὀφείλεται σὲ μείωσι τοῦ ὀλικοῦ ἀρι-
θμοῦ τῶν ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων τῆς ἐγ-
κούου γυναίκας, ἀλλὰ σὲ αὔξησι τῶν ὑ-
γρῶν συστατικῶν τοῦ αἵματος, δηλαδὴ
τοῦ πλάσματος. Διὰ τοῦτο καὶ ὀνομάζεται
ψευδοαναιμία τῆς κύσεως.

Ἐχει πλέον διαπιστωθῆ ὅτι κατὰ τοὺς
τελευταίους μῆνες τῆς ἐγκυμοσύνης, ἰδι-
αίτερα μετὰ τὸν 5ον, τὸ πλάσμα αὐξάνει
πολὺ σὲ ὄγκον, μέχρι 30 ἢ καὶ πλέον ἐπι-
τοὺς ἑκατὸ τοῦ ἀρχικοῦ ποσοῦ, ἐνῶ κατὰ
τὴν ἴδια περίοδο τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια
αὐξάνουν σὲ πολὺ μικρότερη ἀναλογία.
Ἀποτέλεσμα τῆς δυσαναλόγου αὐτῆς αὐ-
ξήσεως τοῦ πλάσματος εἶναι ἡ ψευδο-
αναιμία, διότι ἔτσι σὲ μιὰ σταγόνα ἢ ἕνα
κυβικὸν χιλιοστὸν αἵματος θὰ μετρήσωμε
ὀλιγώτερα ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια καὶ ὀλι-
γώτερη αἰμοσφαιρίνη, μιὰ καὶ ἔχουν ἀ-
ραιωθῆ τὰ κύτταρα μὲ περισσότερο πλά-
σμα. Ἄν ὅμως μπορέσωμε νὰ μετρήσωμε
ὀλόκληρη τὴν ποσότητα τῶν ἐρυθρῶν

πού περιέχει ὁ ὄργανισμός, τότε ὄχι μό-
νον δὲν θὰ βροῦμε ἐλάττωσι ἀλλὰ μικρὴ
αὔξησι τοῦ ὀλικοῦ ποσοῦ τῶν ἐρυθρῶν
αἰμοσφαιρίων.

Αὐτὴ ἡ ψευδοαναιμία ἢ, ὅπως λέγε-
ται ἀπὸ ἄλλους, *φυσιολογικὴ ἀναιμία τῆς
κύσεως* παρέρχεται πολὺ σύντομα μετὰ
τὸν τοκετό. Ἄλλωστε δὲν χρειάζεται νὰ
λάβωμε κανένα θεραπευτικὸ μέτρο γιὰ
τὴν φυσιολογικὴ αὐτὴ «ἀναιμία» ἐν τού-
τοις ἢ σημαντικὴ αὔξησι τοῦ ὄγκου τοῦ
αἵματος στὸ τελευταῖο τρίμηνο τῆς κύ-
σεως ἔχει σημασία σὲ γυναῖκες πού ὑπο-
φέρουν ἤδη ἀπὸ τὴν καρδιά τους ἢ αὔξη-
μένη ἀρτηριακὴ πίεσι.

Πολὺ πιὸ μεγάλη σημασία ἀπὸ τὸ σχε-
δὸν φυσιολογικὸ αὐτὸ φαινόμενο ἔχουν,
τόσο γιὰ τὴν κυοφοροῦσα γυναῖκα ὅσο καὶ
γιὰ τὸ παιδί της, οἱ πραγματικὲς ἀναιμίες.
Ἐννοεῖται ὅτι ὅσο πιὸ μεγάλος ὁ βαθμὸς
τῆς ἀναιμίας τόσο μεγαλύτεροι καὶ οἱ κίν-
δυνοι γιὰ τὴ μάννα καὶ τὸ παιδί.

Καὶ πρῶτα-πρῶτα ἡ μεγάλη ἀναιμία
τῆς ἐγκύου μπορεῖ νὰ φέρη πρόωρον το-
κετόν. Τὰ παιδιὰ ἀναιμικῶν μητέρων δὲν
γεννιῶνται κατὰ κανόνα ἀναιμικά, διότι
τὸ κύημα, μέσω τοῦ πλακοῦντος, κατα-
φέρνει νὰ προμηθευθῆ ὅ,τι τοῦ χρειάζε-
ται, ἔστω καὶ ἂν τὸ παίρηνη ἀπὸ τὸ ὑστέ-
ρημα τοῦ μητρικοῦ ὄργανισμοῦ. Ἡ ἀναι-
μία κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐγκυμοσύνης
ἀποτελεῖ ἕνα τεράστιον μειονέκτημα ἀ-
κριβῶς τὴν στιγμὴ πού ὁ ὄργανισμός τῆς
ἐγκύου χρειάζεται νὰ ἐργασθῆ καὶ πράγμα-
τι ἐργάζεται μὲ ὅλες του τίς διαθέσιμες δυ-
νάμεις γιὰ νὰ φέρη εἰς πέρας τὸ ἔργον του.

Ἡ πιὸ συνηθισμένη αἰτία ποῦ προκαλεῖ ἀναιμία σὲ μιὰ ἔγκυο γυναίκα εἶναι ἡ ἔλλειψη σιδήρου. Ὁ σίδηρος εἶναι τὸ σημαντικώτερο συστατικὸ τῆς αἰμοσφαιρίνης, καὶ ὁ ὄργανισμὸς τὸν προσλαμβάνει ἀπὸ τὶς διάφορες τροφές, ἰδίως τὸ κρέας. Ὁ γυναικεῖος ὄργανισμὸς, λόγῳ τῆς τακτικῆς ἀπωλείας αἵματος κατὰ τὴν ἔμμηνον ρύσιν, ἔχει σχεδὸν πάντοτε μιὰ λανθάνουσα ἔλλειψη σιδήρου. Ὅσο πιὸ ἐνωρίς ἔχει ἀρχίσει ἡ περίοδος μιᾶς γυναίκας καὶ ὅσο πιὸ ἀφθονοὶ εἶναι, τόσο μεγαλύτερη θὰ εἶναι ἡ ἔλλειψη τοῦ σιδήρου. Ὅταν ὑπερβῆ ὠρισμένα ὄρια, τότε ὁ ὄργανισμὸς δὲν εἶναι σὲ θέσι νὰ κατασκευάσῃ ὅση αἰμοσφαιρίνη χρειάζεται, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀναιμία. Ἡ ἔγκυμοσύνη ἔρχε-

ται σὰν ἓνα πρόσθετο αἷτιο γιὰ νὰ χάσῃ ἡ γυναίκα σίδηρο: διότι ἀπὸ τὸν σίδηρο τῆς μητέρας τοῦ θὰ φτιάξῃ τὸ παιδί τὸ δικό του αἷμα. Ἐτσι σὲ κάθε ἔγκυμοσύνη ἡ μητέρα δίδει στὸ παιδί ὅσο σίδηρο τοῦ χρειάζεται, ἀφαιρώντας τὸν ἀπὸ τὸ δικό της ἀπόθεμα. Ἐπειδὴ κατὰ τοὺς τελευταίους 3-4 μῆνες τῆς ἔγκυμοσύνης ἡ ἀνάπτυξι τοῦ ἐμβρύου εἶναι μεγάλη, τότε ἀκριβῶς χορηγεῖ ἡ μητέρα τὸν περισσότερο σίδηρο, καὶ τότε συνήθως ἐκδηλοῦται στὴν ἴδια ἡ ἀναιμία. Ἐννοεῖται ὅτι ὅσο πιὸ πολλές ἔγκυμοσύνες ἔχουν προκληθῆ ἢ ὅσο πιὸ πολὺ αἷμα ἔχει χάσει εἰς τὸ παρελθὸν ἡ γυναίκα, εἴτε ἀπὸ τὴν περίοδο εἴτε ἀπὸ ἄλλη αἰτία, τόσο πιὸ βαρεῖα θὰ εἶναι ἡ ἀναιμία ποῦ θὰ ἀναπτύξῃ.

(Συνεχίζεται)

ΕΡΕΥΝΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Γενεῖη.— Ὡς ἀνεκοινώθη ἐνταῦθα, ἐκ μέρους Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Ὀργανισμοῦ Ὑγείας καὶ τοῦ Ταμείου Ἐπιχειρήσεως Περιθάλψεως τοῦ Παιδιοῦ (τοῦ ΟΗΕ), αἱ ἀπὸ κοινού καταβαλλόμεναι προσπάθειαι τῶν ἐν λόγῳ δύο ὄργανισμῶν συντελοῦν εἰς τὴν παροχὴν συμπαραστάσεως πρὸς μέγαν ἀριθμὸν μητέρων καὶ παιδιῶν ἀνὰ τὸν κόσμον μὲσω 21.000 εἰδικῶν κέντρων.

Παραλλήλως, ὑπὸ τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς ὑπεγραμμίσθη ὅτι ἐξακολουθεῖ πάντοτε ὑφιστάμενον τὸ πρόβλημα τῆς παροχῆς καλυτέρας περιθάλψεως πρὸς τὰ ἔχοντα τοιαύτην ἀνάγκην ἄτομα (μητέρας καὶ παιδιὰ). Ἡ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴ ἀποδίδει ἰδιάζουσαν σημασίαν εἰς τὴν ἀνάγκην ὑπάρξεως μεγάλου ἀριθμοῦ ἀρτίως εἰδικευμένων εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν δημοσίαν ὑγείαν. Αὕτη συνιστᾷ τὴν ἔντασιν τῶν εἰς διεθνή κλίμακα προσπαθειῶν ἐνισχύσεως τῶν ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν αἰτίας προσφέρονται πρὸς τὰς μητέρας καὶ τὰ παιδιὰ.

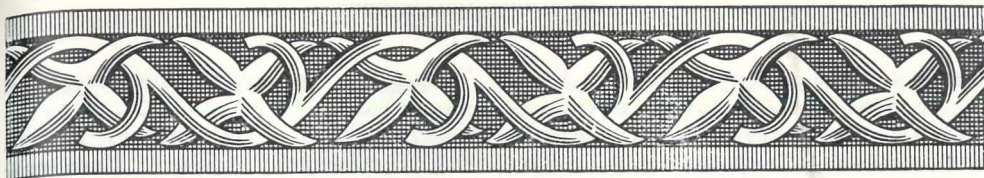
Ἡ σχετικὴ ἔκθεσις τονίζει περαιτέρω ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου τὰ ὑφιστάμενα σημαντικώτερα ὑγειονομικὰ προβλήματα εἰς τὸν τομέα τῆς παιδικῆς περιθάλψεως ἀνάγονται εἰς τὴν κακὴν διατροφὴν, τὰς διαρροϊκὰς ἀσθενείας, ὡς καὶ τὰς ἀφορώσας τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. Εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ὁ ὑποσιτισμὸς καὶ ἡ ἐλονοσία εἶναι συνήθεις ἀσθένειαι. Εἰς τὸ δυτικὸν ἡμισφαίριον, τὰ συνηθέστερα αἷτια παιδικῶν ἀσθενειῶν, καὶ δὴ θανατηφόρων, εἶναι ἡ διάρροια καὶ αἱ ἀναπνευστικαὶ παθήσεις, τῶν προερχομένων ἐκ πλημμυλοῦς διατροφῆς ἀσθενειῶν κατατασσόμενων πιθανώτατα εἰς τὴν τρίτην κατὰ σειράν κατηγορίαν. Τὰ προαναφερθέντα πορίσματα ἐξάγονται ἐκ λεπτομεροῦς μελέ-

της, ἥτις διεξήχθη ὑπὸ τοῦ Παγκοσμίου Ὀργανισμοῦ Ὑγείας μετὰ τῶν πρὸς τοῦτο ἐπιλεγέντων ἀνὰ τὸν κόσμον ὑγειονομικῶν κέντρων διὰ τὴν μῆτέρα καὶ τὸ παιδί.

Ἡ αὕτη ἔκθεσις ὑπογραμμίζει, ὡσαύτως, τὴν ἀνάγκην ἀποκτήσεως περισσοτέρων γνώσεων καὶ εἰδικεύσεως μεγαλύτερου ἀριθμοῦ ἀτόμων εἰς τὸν τομέα τῆς διαιτητικῆς. Ἡ τοιαύτη δὲ εἰδικεῖσις θὰ πρέπει νὰ πραγματοποιηθῆται μετὰ προσοχῆς, προσαρμοζομένη πρὸς τὰς ἐκάστοτε τοπικὰς ἀνάγκας.

Περαιτέρω ἡ ἔκθεσις τονίζει τὴν ἀνάγκην τῆς εἰς μεγαλύτεραν κλίμακα διενεργείας ἐμβολιασμῶν, δι' ὧν θὰ ἐξασφαλίξῃται ἀνοσία εἰς τὰς περιπτώσεις διαφόρων ἀσθενειῶν, ἐπὶ πλέον τῆς εὐλογίᾳς, διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ὀποίας ἡδη ἐφαρμόζεται εὐρύτατον πρόγραμμα. Εἰς πολλὰς περιοχὰς ὑφίσταται μεγάλη ἀνάγκη ἐμβολιασμοῦ κατὰ τῆς φυματιώσεως καὶ διευρύνσεως τῶν προγραμμάτων καταπολεμήσεως τοῦ τύφου, τῆς διφθερίτιδος, τῆς χολέρας, τοῦ κοκκύτου καὶ τοῦ τετάνου.

Ὡσαύτως, ὑπὸ τῆς προαναφερθείσης Ἐπιτροπῆς ἐγένετο ἀνασκόπησις τοῦ ἐφαρμοζομένου εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγιεινῆς τοῦ περιβάλλοντος παρόντος κοινού προγράμματος. Εἰς τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν ἀναφέρεται, ἐν προκειμένῳ, ὅτι μιὰ ἠύξημένη δραστηριότης θὰ πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ὑφισταμένων δικτύων ὕδατος καὶ τῶν μεθόδων τῆς εἰς τὴν θάλασσαν ἀπορρίψεως διαφόρων καταλοίπων. Οὕτω θὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ καταπολέμησις παιδικῶν ἀσθενειῶν καὶ ἡ βελτίωσις τῶν ὑγιεινῶν συνθηκῶν τῶν ἐπικρατουσῶν εἰς τὰ σχολικὰ ἰδρύματα, ὡς καὶ εἰς τὰ ὑγειονομικὰ καὶ κοινοτικά κέντρα.

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ*

(ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ)

Υπό

ΑΝΔΡΕΑ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Ίατροϋ-Επιμελητοϋ Ήδρας Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς
Ὑγειονομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

Τὰ κοινωνικά μέτρα καὶ μέσα προστασίας τοῦ βρέφους καὶ καταπολεμήσεως τῆς βρεφικῆς νοσηρότητος καὶ θνησιμότητος, ἐν γενικαῖς γραμμαδαῖς, εἶναι ἢ ὑπὸ τοῦ Κράτους, κυρίως, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων Ἰδρυμάτων καὶ Ὀργανισμῶν προσπάθεια ἐξυψώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, ἢ βελτίωσις καὶ ἢ κατὰ τὸ δυνατόν ἐξουδετέρωσις τῶν δυσμενῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν συνθηκῶν διαβιώσεώς του, ἢτοι ἢ ἐξάλειψις ἢ μείωσις τῆς πτωχείας καὶ ἀπορίας, τῆς ἀγνοίας, τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ τῶν ἀνθρώπων, τῆς ἀνεργίας, τῆς κακῆς καὶ ἀνθυγιεινῆς διατροφῆς, τοῦ ὑποσιτισμοῦ καὶ τῆς ἀνθυγιεινῆς κατοικίας, ἢ ὅποια μεγάλως βλάπτει τὴν ὑγείαν τοῦ εὐπαθοῦς καὶ λεπτεπίλεπτου ὀργανισμοῦ τοῦ βρέφους. Τὸ βρέφος πρέπει νὰ τυγχάνη μεγάλης καθαριότητος καὶ περιποιήσεως, ἰδίως κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὴν γέννησίν του ἡμέρας, καὶ νὰ τυγχάνη τοῦ μητρικοῦ θηλασμοῦ καὶ τῆς ἐπιμεμελημένης ἀνατροφῆς, διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται, σὺν τῇ μητρικῇ στοργῇ, καὶ ὑπὸ τῆς Κοινωνίας βοήθεια καὶ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐφαρμογῇ ὀρθῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς, συνισταμένης εἰς τὴν προστασίαν κυρίως τῶν πτωχοτέρων τάξεων. «Τὸ παιδί εἶναι τὸ ἄνθος, τοῦ ὁποίου τὸ θερμοκήπιον εἶναι ἢ ἀγκαλιὰ τῶν γονέων καὶ τῆς Κοινωνίας, τὸ δὲ Κράτος εἶναι ὁ ζωογόνος ἥλιος ποῦ θερμαίνει τὴν ὑπαρξίν του.»

Εἰδικώτερα δὲ ἱατροκοινωνικά μέσα προστασίας τῆς βρεφικῆς ἡλικίας εἶναι, πρῶτον, οἱ Βρεφοκομικοὶ Σταθμοὶ ἢ Συμβουλευτικοὶ Σταθμοὶ Ὑγιῶν Βρεφῶν, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν τὴν συνέχειαν τῶν Συμβουλευτικῶν Σταθμῶν Ἐπιτόκων.

Οἱ Βρεφοκομικοὶ Σταθμοὶ

Οὗτοι εἶναι ὑγειονομικά καταστήματα, τὰ ὅποια προορισμὸν ἔχουν νὰ βοηθήσουν τὰ βρέφη ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἔχουν τὰς μητέρας των καὶ τὰ περιποιῶνται, καὶ φέρουν ταῦτα εἰς τὸν Σταθμὸν πρὸς παρακολούθησιν τῆς ἀναπτύξεώς των καὶ διὰ νὰ λαμβάνουν ὁδηγίας καὶ συμβουλὰς σχετικὰς μετὰ τὴν καλὴν καὶ ὑγιεινὴν ἀνατροφὴν των.

Οἱ Σταθμοὶ οὗτοι ἐλειτούργησαν κατ' ἀρχὰς ὡς τμήματα τῶν μεγάλων Μαιευτηρίων, χωρὶς ὅμως ἐπισκέπτριαν ἀδελφὴν καὶ κατ' οἶκον παρακολούθησιν τῶν βρεφῶν, κατόπιν δὲ ὡς τμήματα τῶν Πολυιατρείων τοῦ Κράτους («Κέντρων Ὑγείας») με ἐσωτερικὴν ἐργασίαν καὶ κατ' οἶκον παρακολούθησιν τῶν βρεφῶν ὑπὸ τῆς ἐπισκεπτρίας ἀδελφῆς, ἀπαραίτητου ὑπαλλήλου τοῦ Σταθμοῦ, κατόπιν δὲ ὡς ἰδιαιτεροὶ Βρεφικοὶ Σταθμοὶ τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρυματος (ΠΙΚΠΑ) με τὸν αὐτὸν τρόπον ἐργασίας ὡς καὶ οἱ τῶν Πολυιατρείων τοῦ Κράτους, καὶ τελευταίως οἱ Σταθμοὶ οὗτοι ὀργανώθησαν καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰδρυματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων οὗτοι, πλαισιωμένοι με ἰσαριθμοὺς ἐπισκεπτρίας ἀδελφὰς καὶ ἀξίαν ὑγειονομικὴν διεύθυνσιν, πραγματο-

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους.

ποιοῦν μὲ πολὺ καλὴν ἀπόδοσιν τὸ ἔργον τῆς προστασίας τοῦ βρέφους καὶ τῆς μητρός, καὶ γενικῶς τὴν κοινωνικὴν ὑγιεινήν. Κατὰ κανόνα οἱ Συμβουλευτικοὶ Σταθμοὶ Βρεφῶν δὲν δέχονται δι' ἐπίσκεψιν ἀσθενῆ βρέφη, ἀλλὰ μόνον ὑγιᾶ. Τὰ ἀσθενῆ βρέφη δέχονται εἰς τὸ αὐτὸ μὲν οἶκημα ἀλλὰ εἰς διαφορετικὰς ὥρας καὶ ἡμέρας, διότι ὑπάρχει ὁ φόβος μόλυνσεως ἐκ τοῦ συμφυρμού τῶν ὑγιῶν βρεφῶν μετὰ τῶν ἀσθενῶν τοιούτων, καὶ ὀνομάζεται τότε ἡ ὑπηρεσία αὕτη «Ίατρεῖον Ἀσθενῶν Βρεφῶν».

Ἐὰν δὲ συμβῆ ἐξ ἀπροσεξίας νὰ εὐρεθῇ ἀσθενὲς βρέφος καὶ μετὰ τῶν ὑγιῶν, τοῦτο ἀπομονοῦται ἀμέσως καὶ ἀποστέλλεται εἰς τὸ Ίατρεῖον Ἀσθενῶν Βρεφῶν ἢ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Παιδῶν. Καὶ διὰ τὴν πρόληψιν εἰσόδου ἀσθενῶν βρεφῶν μετὰ τῶν ὑγιῶν τοιούτων, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ Βρεφοκομικοῦ Σταθμοῦ ἐπισκέπτρια ἀδελφή, ἢ ὁποία θὰ ἐξακριβώσῃ τὴν ὑγείαν τοῦ βρέφους καὶ κατόπιν θὰ ἐπιτρέπῃ τὴν εἰς τὴν αἴθουσαν ἀναμονῆς εἰσόδον τοῦ ἔργον τοῦτο, λόγω τῆς σπουδαιότητος καὶ σοβαρότητός του, πρέπει νὰ ἀνατίθεται εἰς ἔμπειρον δεδοκιμασμένην ἐπισκέπτριαν ἀδελφὴν.

Τοποθεσία τοῦ Βρεφοκομικοῦ Σταθμοῦ

Οἱ Σταθμοὶ οὗτοι προορίζονται κυρίως διὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς ἀναπτύξεως καὶ παροχῆς συμβουλῶν εἰς τὰς μητέρας τῶν ἀπόρων βρεφῶν. Πρέπει νὰ τοποθετοῦνται εἰς τὰς πτωχοτέρας συνοικίας καὶ ὅσον τὸ δυνατόν εἰς τὸ κέντρον τῆς περιοχῆς εἰς ἀκτίνα δύο περίπου χιλιομέτρων, ἵνα διευκολύνεται καὶ καθίσταται δυνατὴ ἢ κατ' οἶκον παρακολούθησις τῶν βρεφῶν ὑπὸ τῶν ἐπισκεπτριῶν ἀδελφῶν, ὡς καὶ ἡ μεταφορὰ τούτων εὐκολώτερον ὑπὸ τῶν μητέρων των εἰς τὸν Βρεφοκομικὸν Σταθμόν.

Ἐξάρτησις τῶν Βρεφοκομικῶν Σταθμῶν

Οὔτοι εἶναι: α) ἐξηρητημένοι, καὶ β) ἀνεξάρτητοι ἢ μονήρεις.

Οἱ ἐξηρητημένοι εἶναι τμήματα τῶν Πολυϊατρείων ἢ τῶν Κέντρων Ὑγείας τοῦ

Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας, ὡς καὶ παραρτήματα Ὀργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου, ὡς εἶναι οἱ Βρεφοκομικοὶ Σταθμοὶ τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως (ΠΙΚΠΑ) καὶ οἱ Σταθμοὶ τῶν Πολυϊατρείων τοῦ Ἰδρύματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ἀνεξάρτητοι εἶναι οἱ Βρεφοκομικοὶ Σταθμοὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι αὐτοτελεῖς καὶ μονήρεις, ἐγκατεστημένοι εἰς διαφόρους συνοικίας καὶ δὲν ἀπάγονται εἰς μεγαλύτερα ὑγειονομικὰ καταστήματα, λειτουργοῦν δὲ μὲ ἴδιον σκοπὸν.

Ὁ καλύτερος Βρεφοκομικὸς Σταθμὸς εἶναι ὁ ἀποτελῶν τμήμα Πολυϊατρείου, διότι εἰς αὐτὸ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα τμήματα δυνάμενα νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸ βρέφος καὶ διότι εἰς τὸν Συμβουλευτικὸν Σταθμὸν τοῦ Κέντρου Ὑγείας εἶχε παρακολουθηθῆ ἢ μητέρα του ὡς ἔγκυος, καὶ ἐπομένως εἶναι γνωστὴ εἰς τὸ προσωπικὸν τούτου. Εἰς τὸ αὐτὸ Κέντρον Ὑγείας παρακολουθεῖται τὸ ἴδιον βρέφος ὡς νήπιον, καὶ ἂν ἀσθενήσῃ τοῦτο, ἐκεῖ θὰ εὕρῃ πᾶσαν δυνατὴν περίθαλψιν, θεωρεῖται δὲ τὸ Πολυϊατρεῖον ὡς οἰκογενειακὸν καταφύγιον τοῦ βρέφους διὰ τὰς τόσας ἀνάγκας ὑγείας ποῦ παρουσιάζουν τὰ βρέφη καὶ τὰ νήπια. Εἰς τοὺς Βρεφοκομικοὺς Σταθμοὺς τοῦ Κράτους, τοῦ ΠΙΚΠΑ καὶ τοῦ ΙΚΑ συστεγάζονται ὁ Συμβουλευτικὸς Σταθμὸς Ἐπιτόκων, ὁ Νηπιοκομικὸς Σταθμὸς μὲ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὡς ὁ Βρεφοκομικὸς Σταθμὸς, καὶ τὸ Ίατρεῖον Ἀσθενῶν Βρεφῶν καὶ Νηπίων, τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν λίαν ἐπιφελῶς πλεῖστα προβλήματα ὑγείας καὶ κοινωνικὰ τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῆς περιφερείας των. Ὡς τμήμα τοῦ Βρεφοκομικοῦ Σταθμοῦ πρέπει πάντοτε νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ λειτουργῇ σταθμὸς παροχῆς ἀγνοῦ γάλακτος, ὀνομαζόμενος «Μαγειρεῖον Γάλακτος», ἵνα παρέχῃ δωρεὰν διὰ τὰ ἄπορα βρέφη γάλα παστεριωμένον καὶ ἀπεστεριωμένον, ἐμφιαλωμένον εἰς φιάλας ἀπεστεριωμένας μὲ θήλαστρον, ὥστε νὰ μὴ γίνεται χειρισμὸς καὶ μολύνεται τοῦτο, ἀλλὰ νὰ χορηγῆται ἀμέσως εἰς τὰ βρέφη. Εἰς τὰς εὐπόρους μητέρας παρέχεται τὸ γάλα ἐπὶ τῇ καταβυλῇ τοῦ ἀντιτίμου τοῦ κόστους μόνον.

Σκοπὸς τοῦ Βρεφοκομικοῦ Σταθμοῦ

Εἶναι διαφωτιστικὸς καὶ ἰατρικὸς, ἐπιδιώκει δὲ τὴν πραγματοποίησιν προγράμματος, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς:

1) Τὴν τακτικὴν παρακολούθησιν τῆς υγείας τοῦ βρέφους καὶ τῆς κανονικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως, τόσον ἐν τῷ Σταθμῷ ὑπὸ τοῦ παιδίατροῦ, τῶν ἐπισκεπτριῶν ἀδελφῶν ἢ Μαιῶν, ὅσον καὶ κατ' οἶκον αὐτοῦ, διὰ τῶν κανονικῶν ἐπισκέψεων των, αἱ ὁποῖαι σκοπὸν ἔχουν ὅπως ἀντιληφθοῦν αὐταὶ ἐκ τοῦ πλησίον τὰς κοινωνικὰς συνθήκας διαβιώσεως τοῦ βρέφους, ὡς καὶ τὴν υποβοήθησιν τῆς μητρὸς διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὁδηγιῶν τοῦ ἱατροῦ καὶ τῶν ἰδικῶν των, βοηθοῦσαι πολλάκις ἐμπράκτως τὰς μητέρας, ὡς π.χ. διὰ τὴν παρασκευὴν τῆς κρέμας, χορτόσουπας, λουτροῦ κλπ. τοῦ βρέφους.

2) Τὴν παροχὴν συμβουλῶν εἰς τὰς μητέρας διὰ τὴν υγιεινὴν ἀνατροφὴν τοῦ βρέφους των καὶ τὴν σχετικὴν διαφώτισίν των πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων.

3) Τὴν ἐφαρμογὴν ὅλων τῶν προφυλακτικῶν ἐμβολιασμῶν εἰς τὸ βρέφος, οἱ ὁποῖοι πρέπει εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτὴν νὰ ἐκτελοῦνται διότι εἶναι ἡ καταλληλοτέρα ἐποχὴ πρὸς τοῦτο, ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐπιτυγχάνεται ἐνωρίτερον ἢ προφύλαξις τοῦ ἀπὸ τὰ διάφορα μολυσματικὰ νοσήματα καὶ δὲν χάνεται χρόνος διὰ τὴν ἀνοσοποίησιν τούτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀντίδρασις ἐκ τῶν ἐμβολίων εἰς τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν εἶναι ἡπιωτέρα καὶ ὀλιγώτερον ὑπέρμετρος.

4) Τὴν προπαγάνδαν καὶ διαφώτισιν ὑπὸ τῶν ἐπισκεπτριῶν διὰ τὴν προσέλκυσιν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων μητέρων πρὸς ἐργασίαν των μὲ τὸς Βρεφοκομικοὺς Σταθμοὺς διὰ τὸ συμφέρον καὶ τὴν υγείαν τῶν βρεφῶν των. Εἶναι ἔργον ὑψίστης σημασίας ὅταν φέρουν μὲ πεποιθήσιν τὰ τέκνα των πρὸς παρακολούθησιν εἰς τὸν Σταθμὸν, τοῦ ὁποῖου ἡ συμβολὴ διὰ τὴν υγείαν τῶν βρεφῶν εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσα καὶ σημαντικὴ.

5) Τὴν παροχὴν διαφόρων ὕλικῶν βοηθημάτων εἰς τὰς ἀπόρους μητέρας διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν βρεφῶν των, ὡς π.χ. σπαρ-

γάνων, γάλακτος, βιταμινῶν κτλ., τὸ ὁποῖον ἐπιδρᾷ ὡς μέσον προσελκύσεως τῶν μητέρων πρὸς συνεργασίαν μὲ τὸς Βρεφοκομικοὺς Σταθμοὺς, ἔχει δὲ καὶ πρακτικὴν σημασίαν διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς υγείας τοῦ βρέφους. Τὸ ἰδεῶδες ὅμως εἶναι νὰ καλλιεργηθῆ εἰς τὰς μητέρας ἢ συνείδησις τῆς ὠφελείας ποῦ ἔχουν τὰ βρέφη των ἐκ τῆς συνεργασίας των μὲ τὸν Σταθμὸν, τὸ ὁποῖον δημιουργεῖται σὺν τῷ χρόνῳ εἰς αὐτὰς διὰ τῆς καταλλήλου διαφωτίσεως τούτων.

6) Τὴν ὑπόδειξιν εἰς τὰς ἀπόρους μητέρας τῶν Ἰδρυμάτων ἐκείνων, Ὁργανισμῶν Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, οἱ ὁποῖοι χορηγοῦν εἰς τὰς ἀπόρους μητέρας διάφορα βοηθήματα, ὡς ἱματισμὸν, εἶδη διατροφῆς κλπ., διότι αἱ πλεῖσται μητέρες, καίτοι δικαιοῦμεναι βοηθημάτων, δὲν γνωρίζουν νὰ ἐπωφεληθοῦν τούτων.

7) Τὴν υποβοήθησιν πολλάκις τῶν ἀπόρων μητέρων ἵνα τοποθετήσουν κάπου προσωρινῶς τὰ ἄλλα τέκνα των, προκειμένου νὰ μεταφερθοῦν π.χ. αὐταὶ εἰς τὸ Μαιευτήριον διὰ νὰ γεννήσουν καὶ μετὰ τὸν τοκετὸν νὰ παραλάβουν πάλιν ταῦτα εἰς τὴν οἰκίαν των.

Ἐξοπλισμὸς τοῦ Σταθμοῦ

Πλὴν τῶν ἀπαραιτήτων υγιεινῶν χώρων διὰ τὴν διεκπεραίωσιν τοῦ σκοποῦ του, εἰς τὸν Σταθμὸν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ζυγὸς καὶ ἀναστηματομέτρον πρὸς ζύγισιν καὶ παρακολούθησιν τοῦ βάρους καὶ τοῦ ἀναστήματος τοῦ βρέφους, καθὼς καὶ ἀποδυτήριος τράπεζα μὲ διαχωρίσματα ὅπου ἐκδύουν τὰ βρέφη, ὡς καὶ ἐρμάρια διὰ τὴν φύλαξιν τῶν σπαργάνων τὰ ὁποῖα δίδονται εἰς ἀπόρους μητέρας μετὰ τῶν σχετικῶν ὁδηγιῶν διὰ τὴν καλὴν σπαργάνωσιν, πλύσιν καὶ καθαριότητα αὐτῶν.

Προσωπικὸν τοῦ Σταθμοῦ

Τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν παιδίατρον, ἀπὸ ἐπισκεπτρίας ἀδελφὰς ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρακολουθουμένων βρεφῶν καὶ λοιπῶν ἀναγκῶν τοῦ Σταθμοῦ, καὶ ἀπὸ διοικητικῶν καὶ ὑπηρετικῶν προσωπικῶν ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς Προϊσταμένης ἐπισκεπτρίας ἀδελφῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἐν-

δεδειγμένη διὰ τὴν διεύθυνσιν τούτου, ἐνῶ ὁ ἰατρός πρέπει νὰ ἐργάζεται ἐπὶ 2-3 ὥρας μόνον ἡμερησίως, διὰ τὴν παρακολούθησιν ὑπ' αὐτοῦ τῶν προσερχομένων βρεφῶν. Καλὸν εἶναι ὁ παιδίατρος τοῦ Σταθμοῦ νὰ εἶναι καὶ ὑγιεινολόγος.

Ἡ προσέλευσις τῶν βρεφῶν εἰς τὸν Σταθμὸν εἶναι προαιρετική, ὑποβοηθεῖται δὲ διὰ τῆς προπαγάνδας καὶ τῆς διαφωτίσεως τῆς διεξαγομένης κυρίως ὑπὸ τῆς ἐπισκεπτρίας ἀδελφῆς, ἡ ὁποία πλὴν τῆς ἐν τῷ Σταθμῷ διαφωτιστικῆς ἐργασίας τῆς ἐπισκέπτεται τὰς μητέρας κατ' οἶκον καὶ ἐν τῷ Συμβουλευτικῷ Σταθμῷ Ἐπιτόκιων καὶ γνωρίζει ἐπομένως ταύτας καὶ τὰς παροτρύνει ὅπως συνεργάζωνται μετὰ τὸν Σταθμὸν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑγείας τῶν βρεφῶν των.

Εἰς τινὰς χώρας, ὡς ἐν Γαλλίᾳ, ἡ τακτικὴ διακομιδὴ τῶν βρεφῶν ὑπὸ τῆς μητρὸς εἰς τοὺς Συμβουλευτικούς Σταθμούς εἶναι ὑποχρεωτική, διότι δὲν δίδονται εἰς τὰς μητέρας τὰ οἰκογενειακὰ ἐπιδόματα ἐὰν τὰ βρέφη των δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένα καὶ δὲν παρακολουθοῦνται ὑπὸ τῶν Σταθμῶν.

Ὁ Βρεφοκομικὸς Σταθμὸς, ὡς ἐλέχθη, παρακολουθεῖ συστηματικῶς καὶ τὰ εἰς ξένας οἰκογενείας τοποθετημένα βρέφη καὶ ἐλέγχει τὴν καλὴν ἀνατροφὴν τούτων, μετὰ δικαιώματα ἀλλαγῆς τῆς οἰκογενείας ἡ ὁποία ἀδυνατεῖ νὰ ἀναθρέψῃ τὸ βρέφος καθὼς πρέπει.

Λειτουργία τοῦ Σταθμοῦ

Οὗτος λειτουργεῖ, ὅπως ὅλα τὰ δημόσια ἰδρύματα, εἰς ὠρισμένας ἡμέρας καὶ ὥρας. Ὁ ἴδιος Σταθμὸς, ὡς ἐλέχθη, λειτουργεῖ καὶ ὡς Συμβουλευτικὸς Σταθμὸς Μητέρων, ὡς Συμβουλευτικὸς Σταθμὸς Νηπίων, καὶ ὡς Ἰατρεῖον ἀκόμη ἀσθενῶν νηπίων καὶ βρε-

φῶν, ἀλλὰ εἰς ἡμέρας καὶ ὥρας διαφόρους.

Τὸ κοιμιζόμενον ὑπὸ τῆς μητρὸς τοῦ βρέφους ἐγγράφεται εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Σταθμοῦ ὅταν διὰ πρώτην φοράν ἔρχεται, καὶ λαμβάνει αὐξοῦντα ἀριθμὸν ζυγίσεως. Ἀκολουθῶς ἐξετάζεται ὑπὸ τοῦ παιδίατροῦ πρὸς διαπίστωσιν τῆς ὑγείας του, καὶ μετὰ ταῦτα ζυγίζεται σχεδὸν γυμνὸν καὶ τὸ βᾶρος του ἐγγράφεται ἐπὶ εἰδικῷ δελτίῳ ζυγίσεως κάθε φοράν ποὺ προσέρχεται, καθὼς καὶ τὸ μῆκος αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ ἐξῆς συστηματικῶς παρακολουθοῦνται. Μετὰ τὴν ζύγισιν καλύπτουν τοῦτο μετὰ ἐνδύματά του καὶ τὸ τοποθετοῦν ἐπὶ διηρημένης εἰς εἰδικὰ διαχωρίσματα τραπέζης, λαμβάνοντες φροντίδα ὥστε νὰ μὴ ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, διὰ τὸν κίνδυνον μεταδόσεως λοιμωδῶν νόσων.

Τὰ δελτία τῶν βρεφῶν συμπληροῦνται ὑπὸ τῆς ἐπισκεπτρίας ἀδελφῆς, ἡ ὁποία γράφει ἐπ' αὐτῶν τοὺς κοινωνικοὺς ἄρους καὶ συνθήκας διαβιώσεως τούτου μεταβαίνουσα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βρέφους διὰ τὴν παρακολούθησιν του, διὰ τὴν καθοδήγησιν τῶν μητέρων ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁδηγιῶν τοῦ ἰατροῦ, πολλάκις δὲ ὑποδεικνύει ἐμπράκτως τὸν τρόπον ἐκτελέσεως τούτων, ὡς π.χ. τοῦ λουτροῦ τῆς ἡμέρας, τὸ σπαργάνωμα τοῦ βρέφους κλπ.

Ἡ διαφώτισις τῶν μητέρων ἐπὶ παντὸς θέματος ὑγιεινῆς γίνεται καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀναμονῆς τῶν Βρεφοκομικῶν Σταθμῶν, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ εἶναι καταλλήλως διακοσμημένοι μετὰ εἰκόνας ὑγειονομικοῦ περιεχομένου, ἵνα δίδουν ἀφορμὴν εἰς τὰς ἐπισκεπτρίας ἀδελφὰς νὰ διδάσκουν τὰς μητέρας καὶ ἐπεξηγοῦν τυχὸν ἀπορίας τούτων.

Οἱ Βρεφοκομικοὶ Σταθμοί, λόγω τῆς ἀποστολῆς των, λέγονται Σχολεῖα Μητέρων, αἱ δὲ αἰθουσαι ἀναμονῆς πρέπει νὰ ἀποτελοῦν ναοὺς ὑγείας.

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΙΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ *

Τῆς

ΣΟΦΙΑΣ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ-ΠΑΠΑΔΑΚΗ

22 Φεβρουαρίου 1942

Σήμερα συμπληρώνεται ένας χρόνος πού, μέσα στους πρώτους πόνους τοῦ τοκετοῦ, ἄρχισα τὸ ἡμερολόγιο τοῦτο. Σὲ δυὸ μέρες θὰ συμπληρώσης τὸν πρῶτο σου χρόνο, παιδί μου. Πόση χαρὰ ἢ κάθε του μέρα, ἢ κάθε στιγμή του ἐχάρισε στή μανούλα σου. Σήμερα τὸ πρωί, καθὼς εἶδες τὴν «Ἐνη» κι ἔτρεξε νὰ σὲ πάρη, σηκώθηκες ὄρθιος πάλι καὶ στάθηκες πάνω στὸ κρεβάτι, χωρὶς νὰ κρατιέσαι πουθενά. Τὸ σημεῖωσα χθές, μὰ δὲν ἤμουν βέβαιη. Σήμερα ὁμως σὲ εἶδα ἀπὸ μακρυνὰ καὶ στάθηκες ἀρκετὴ ὥρα. Τὰ ποδαράκια σου σὲ κρατᾶνε πιά, ἀγοράκι μου. Ἀπ' τὴ στέρεη αὐτὴ βάση θ' ἀρχίσουν τὰ πρῶτα σου βήματα. Ὁ φύλακας ἄγγελος νὰ σὲ παραστήρη νὰ περπατᾷς σ' ὅλη τὴ ζωὴ σου στὸ σίγουρο δρόμο τῆς ἐδνυχίας καὶ τοῦ καλοῦ.

Χτὲς ἔλεγα στή νοιά σου ὅλα σου τὰ χαριτωμένα καμώματα κι ἐκαμάρωνε καὶ κείνη μαζί μου. Δὲ βοήθα ἀκόμη ἐγκαιρία νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὴ νοιά σου. Ὅταν σὲ βάφτισε ἦταν μιὰ κρίσιμη ἐποχὴ—εἴχαμε κάθε τόσο συναγερμους—καὶ δὲν ἔγραφα κείνες τὶς μέρες. Ὑστερα σταμάτησαν οἱ συγκοινωνίες καὶ δὲν ἐρχόταν συχνὰ νὰ μᾶς βλέπη. Μὰ τώρα, πὸν ὅλα ἤρέμησαν, ἐρχεται ταχτικά καὶ μιλοῦμε γιὰ σένα. Ἡ νοιά σου, ἀγόρι μου, εἶναι μιὰ φίλη ἀδελφική μου. Μαζὶ ἀκούγαμε τὰ σκιοτήματά σου, προσμένοντας νὰ φανῆς στὸ φῶς, κι ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ σὲ γεννήσω, μοῦ παραστάθηκε σὰν ἐπίγειος ἄγγελος. Κεῖνες τὶς μέρες ἔλειπε. Ἦταν ὁ πόλεμος μὲ τοὺς Ἰταλοὺς κι ὑπηρετοῦσε, σὰν ἐθελόντρια ἀδελφή, σ' ἓνα πλωτὸ νοσοκομεῖο. Ἡ ψυχὴ μου σφιγγόταν στὴ σκέψη πὼς θάφτανε ἡ μέρα

νὰ γεννήσω χωρὶς νὰ στέκεται δίπλα μου ἡ ἀγαπημένη μου Λούλα. Μὰ ἤμωνα τυχερή, ἀγοράκι μου. Τῆ βραδυνὰ πὸν μοῦρθαν οἱ πόνοι ἔφτασε κι ὁ «Σωκράτης», τὸ πλοῖο-νοσοκομεῖο ὅπου ὑπηρετοῦσε ἡ νοιά σου. Δυὸ μερόνυχτα ἦταν δίπλα μου καὶ μὲ κρατοῦσε καὶ μοῦδινε θάρρος καὶ μοιραζόταν μαζί μου τὴν ἀγωνία. Ὁ γιατρός, πὸν τὸν εἶχε βαθιὰ συγκινήσει μιὰ τέτοια φιλία, τῆς φόρεσε μιὰ ἄσπρη μπλούζα καὶ τὴν ἄφησε στὸ χειρουργεῖο μαζί μου. Κι ὅταν γεννήθηκες, ἦταν ἡ πρώτη ἀπ' τοὺς δικούς μας πὸν σὲ καλωσόρισε στὴ ζωὴ, μὲ μιὰ εἰκονίτσα τῆς Παναγίτσας, πὸν κοέμασε στὴ λευκὴ σου κοννίτσα τῆς κλινικῆς. Τὴν ἴδια μέρα ἔφυγε τὸ πλωτὸ νοσοκομεῖο, καὶ κείνη, ξάγρυπνη, κοροασμένη, μπαρζάρησε πάλι γιὰ τὸ μεγάλο της ἔργο. Ἦταν, ἀγόρι μου, μιὰ ἐποχὴ, πὸν ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἴχαμε γίνει ἀνώτερα πλάσματα, ἔτοιμα γιὰ τὴν πιὸ μεγάλη θυσία. Μὰ ἡ νοιά σου ἀφοσιώθηκε ιδιαίτερα στὸν ὠραῖο ἐκεῖνον ἀγῶνα. Δυὸ φορές τορπιλλίστηκε ὁ «Σωκράτης», καὶ κείνη, ἀτρόμητη πλάι στους τραυματίες, τοὺς ἔδινε θάρρος καὶ τοὺς περιποιόταν, σὰ νὰ ταξίδευαν μὲ γαλήνη.

Ὅσο γιὰ σένα, ἀγόρι μου, πρὶν ἀκόμα φανῆς στὴ ζωὴ, ἡ νοιά σου σὲ εἶχε γεμίσει μὲ δῶρα. Μιὰ βδομάδα πρὶν φῆγη γιὰ τὸ ταξίδι της—20 μέρες πρὶν ἔρθῃ ἡ ὥρα νὰ γεννηθῆς—ἦρθε στὸ Ραδιόφωνο, ὅπου ἐργαζόμουν κι ἐγώ, ἐπιστρατευμένη στὴν Ἐθνικὴ Διαφώτιση, μὲ μιὰ κούτα μεγάλη, γεμάτη δῶρα γιὰ τ' ἀγγελούδι πὸν περιμέναμε. Σαλιαρίτσες, ζιπούνια, πονκαμισάκια καὶ μιὰ κουβερίτσα γαλάζια κι ἄσπρη—εἶχε, λέει, προαίσθηση πὼς θάσουν ἀγόρι—μὲ τοὺς ἑπτὰ νάνους καὶ τὴ Χιονάτη. Ἔτσι, τὰ πρῶτα ρουχαλάκια πὸν φόρεσες ἦταν τῆς νοιάς σου. Ἡ βάφτισή σου

* Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο φύλλο.

ἔγινε, ὅπως σοῦπα, πολὺ βιαστικά, σὲ μιὰ κρίσιμη ὥρα, ὅταν στὴν ἄμοιρη χώρα μας ὅλα εἶχαν βουλιάξει. Ἦταν μιὰ μαγιάτικη μέρα τοῦ 1941. Εἶχαμε μαζευτὴ καμιὰ εἰκοσαριά συγγενεῖς καὶ φίλοι στὴν κάμαρά σου, ποὺ ἦταν τότε ἀκόμη γραφεῖο. Στὴ μέση ἢ κολυμπήθρα μὲ τὸν παπᾶ. Σὲ γυμνώσαμε στὸ κρεβάτι καὶ σὲ πῆρε ὁ παπᾶς καὶ σὲ βούτηξε στὸ νερό. Τί ἀστεῖος ποὺ ἦσουν! Σνηθισμένοι ἀπὸ τὸ μπάνιο σου—ὡς τοὺς ἔξι σου μῆνες ἔκανες καθημερινά—δὲν ξαφνιάστηκες καθόλου. Γελοῦσες καὶ κοίταζες εὐχαριστημένος τὸν κόσμο. Ὅλοι σὲ καμαρώνανε καὶ σ' εὐχόντουσαν νὰ μᾶς ζήσης. Εἶχαμε παραγγεῖλει κουφέτα χῶμα—ποῦ νὰ βρεῖς κεῖνον τὸν καιρὸ μπουμπουνιέρες!—ὥραϊα γλυκὰ καὶ λικέρο. Ὁρες ὕστερα κουβεντιάζαμε μὲ καμὰρι γιὰ σένα. Τί εὐτυχία μᾶς ἔχεις χαρίσει, ἀγόρι μου! Κοντεύει νὰ κλείση χρόνος—δυσὸ μέρους μᾶς λείπουν ἀκόμη—ποὺ ζοῦμε τρελλοὶ ἀπὸ εὐτυχία στὴ σκέψη σου, στὴ γλυκεῖα ὀπτασία τῆς βρεφικῆς ὁμορφιάς σου. Μπορεῖ νὰ περάσαμε ἀγωνίες μὲ τίς ἀρρώστιες σου, καὶ φροντίδες καὶ στενοχώριες γιὰ τὴ διατροφή σου στίς δύσκολες τοῦτες μέρες. Μὰ τί σημασία ἔχουν ὅλα ἀτὰ μπροστά στὸ χαμόγελό σου, στὰ παιχιδάκια σου, στὸ γλυκό σου στόμα, ποὺ κελαιθεῖ ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ;

24 Φεβρουαρίου 1942

Τὰ πρῶτα σου γενέθλια, ἀγόρι μου. Σὰν σήμερα πέρουσι ἤρθες στὸν κόσμο. Ἐνα χρόνο ὀλάκερο μᾶς χαρίζεις τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴν εὐτυχία. Ἡ ζωὴ γέμισε ἀπὸ νόημα, ἢ ψυχὴ γίνηκε ὅλη μιὰ φλόγα ἀγάπης, ἢ σκέψη βοῆκε σκοπὸ καὶ προορισμό. Ἐγὼ καὶ ὁ πατέρας σου ξαναγεννηθήκαμε ἀπὸ τότε ποὺ ἤρθες ἐσὺ στὸν κόσμο. Εἶναι παρὰ ξένο, καὶ ὅμως εἶναι ἡ κυριολεξία: Ἐσὺ, μικρὸ Ἀντωνάκι, μᾶς γέννησες. Καὶ δὲν ξέρω ἂν εἶναι τὰ δικά σου γενέθλια ποὺ γιορτάζουμε σήμερα ἢ τὰ δικά μας. Γλυκὸ μας παιδάκι, ἄς εἶσαι εὐλογημένο! Σὰν τοῦτη τῇ μέρα, πάνω ἀπὸ ἑκατὸ νὰ γιορτάσης, τῇ μιᾷ πιὸ εὐτυχισμένη ἀπὸ τὴν ἄλλη.

18 Μαρτίου 1942

Περνοῦν οἱ μέρες, καὶ ὅλο καὶ γίνεσαι ἀνθρωπος, ἀγοράκι μου. Στέκεσαι «μοναχὸ-μοναχὸ» μὲ τὰ χεράκια, φτερὰ ἀπλωμένα, στὸ πλάι καί, σὰ νὰ καταλαβαίνης πὼς κάτι καινούργιο ἔμαθες πάλι, φωνάζεις: «Ζήτησω!» Παίρνεις τρεχάλα τὸ γύρο τοῦ πάρκου, κρατώντας τὰ κάγκελα, καὶ μὲ τί ἐξυπνάδα περνᾶς τίς γωνιές τους, κόβοντας δρόμο λοξά! Ἀπλώνω στὸν ἥλιο, μέσα στὴν κάμαρά σου—ἔξω δὲν εἶναι ἀκόμα καιρὸς—τὸ χαλί σου καὶ βάζω ἐπάνω τὸ πάρο σου. Κάθεσαι μέσα καὶ παίζεις, καὶ πότε πότε, κεντριζοντάς σε, βάζω τὸ ρόζ κοντάκι τῆς πούδρας σου στίς γωνιές καὶ πᾶς νὰ τὸ πιάσης. Μὰ πρὶν τ' ἀγγίξουν τὰ δαχτυλάκια, τ' ἀρπάζω—καὶ νὰ το στὴν ἄλλη γωνιά. Καὶ σὺ δὲ φωνάζεις: καταλαβαίνεις πὼς εἶναι παιχιδὶ καὶ πᾶς εὐχαριστήμενο, κάνοντας βόλτες.

Ὅσο γιὰ λέξεις καινούργιες, ἔνα σορό! Τώρα σκιρτᾷ ἡ καρδιά μου ἀπὸ χαρὰ στὴ φωνὴ σου «μαμά», καὶ ὅταν σοῦ λένε «Ποῦ εἶναι ἡ μαμά σου;» ἀπλώνεις γελώντας τὸ δαχτυλάκι σου καὶ φωνάζεις: «Ἄτη!» Τὸ ἴδιο κάνεις καὶ στὸ θεῖο Μανώλη—φωτογραφία στὸν τοῖχο—καὶ στὸ νινί στὸν καθρέφτη. Μ' αὐτὸ πιὰ τὸ «νινί» σου διασκεδάσεις πολὺ, καὶ εἶναι ἀστεῖο ὅταν ζητᾶς, πλησιάζοντας τὰ χεϊλάκια σου στὸ κρῦσταλλο, νὰ φιλήσης τὸν ἑαυτό σου, φωνάζοντας «μπά». Μὰ ἡ πιὸ ὥραϊα φωνὴ σου εἶναι τὸ «πάει», σὰν φύγη κανένας. Ὅσο γιὰ τὴν παράκλησή σου—ἀπαίτηση μοιάζει μᾶλλον—νὰ σὲ σηκώσουν, τὴν κάνεις μὲ τόσο στόμφο, ποὺ εἶναι ἀδύνατο νὰ σὲ παρακούση κανεὶς. «Ἄ...πά» φωνάζεις, καὶ ὅταν σὲ ρωτήσουμε «Ποῦ νὰ σὲ πᾶμε;» φωνάζεις: «Ἄουά». Ἐτσι σοῦ μάθανε τ' ἀτοκίνητα, ἀπὸ τὴ φωνὴ τους.

Ἀνάλογα προχωρεῖ ἡ ἀντίληψή σου. Θᾶναι μιὰ δεκαπενταριά μέρες ποὺ ὁ πατέρας σου ἔδωσε τὰ μαλλιά του μ' ἕνα δίχτυ γιὰ νὰ ἰσιώσουν. Τὸν κοίταξες καλὰ καλὰ, καὶ ὕστερα ἀπὸ δυσὸ λεπτῶν σιωπῆ εἶπες «παπού». Ἐκανες σύγκριση κιόλας. Ὁ πατέρας μὲ τὸ δίχτυ ἔμοιαζε τὸν παππού σου μὲ τὸ σκουφάκι, ποὺ τόσο σ' ἀρέσει νὰ τὸ

βγάξης από τὸ κεφάλι του καὶ νὰ τὸ πετᾷς χάμω.

Ἐχεις μερικὰ ἀστεία, πὸν πρέπει νὰ τὰ κρατήσῃς, γιὰ νὰ σὲ διασκεδάξουν σὰ μεγαλώσης. Ὅταν σοῦ φέρουν ζεστό τὸ φαί σου, σὲ μάθαμε νὰ φουᾶς γιὰ νὰ τὸ κρυώσης. Κι εἶσαι τόσο χαριτωμένο, καθὼς σου φρώνεις τὰ κόκκινα χειλάκια, πὸν γίνονται σὰ δαχτυλιδάκι, καὶ ξεφουᾶς! Ἔτσι ἐπαύτισες τὸ φαί μὲ τὸ φύσημα. Κι ὅ,τι νὰ σοῦ φέρουν νὰ φᾶς, ἀκόμη καὶ πορτοκάλι στυμμένο, τὸ φουᾶς γιὰ νὰ τὸ κρυώσης. Καί, τί ἀστείο! ὅταν κάθε πρωὶ ὁρμᾶς στῆς μαρούλας τὴν ἀγκαλιὰ νὰ θηλάσῃς, κι ἐκεῖνη σ' ἀνοίγει τὸ στήθος· ἀρχίζει τότε νὰ στορογγυλεύς τὸ στόμα καὶ νὰ φουᾶς τὸ μαστό, λὲς καὶ εἶναι ἡ κρέμα σου!

Εἶναι σχεδὸν μῆρας πὸν κρύωσες λίγο—ἴσως νὰ κόλλησες κι ἀπ' τὴ Νίτσα πὸν εἶχε γρίππη—καὶ συναχώθηκες. Εἶχες ἓνα βήχα τόσο ξερὸ πὸν φοβήθηκα κοκκότη. Ἐυτυχῶς δὲν ἦταν παρὰ γριπούλα, μὰ γιὰ τὴν ἡλικία σου, καθὼς δὲν μπορεῖς νὰ βγάξῃς τὰ φλέματα, ἔχει κι ἡ γρίππη τὴ σοβαρότητά της. Τὸ στήθος σου ἀπὸ τότε κάνει ἓνα γουεγοῦρισμα πὸν μ' ἀνησυχεῖ. Κά-

ποια μέρα εἶχες καὶ πυρετό, κι ὁ γιατρὸς εἶπε νὰ βάλωμε καταπλάσματα. Θαρρῶ πὼς ἔπεσε σὲ μιὰ μέρα (εἶναι ἀδύνατο νὰ σταθῆς νὰ σοῦ βάλωμε, ὅπως ἄλλοτε, τὸ θερμόμετρο στὸν πισινούλη), μὰ ἡ βραχνάδα καὶ τὸ γουεγορητὸ ἐξακολοθοῦν, μὲ κάπως λιγώτερη ἔνταση. Εἶναι ἡ τρίτη φορὰ πὸν μοῦ κρύωσες. Τὴν πρώτη χωρὶς πυρετό, μὰ μὲ κεῖνο τὸ θόρυβο στὸ στηθάκι. Σοῦβαλα πίτουρα ζεστά, καὶ σοῦ πέρασε σὲ μιὰ μέρα. Ἦταν φθινόπωρο τότες, κι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ καιροῦ μᾶς γρίππιασε ὄλους. Στὴν ἀρχὴ τοῦ χειμῶνα ξανακρύωσες λίγο, καὶ μὲ τὰ πίτουρα πάλι ἐδιώξαμε κεῖνο τὸν ἀπαίσιο θόρυβο, ὅμως χρειαστήκαμε τότες τρεῖς μέρες. Τώρα, τὴν τρίτη φορὰ, ἀγωνίζομαι ἓνα μῆνα. Τρέμω νὰ μὴ σοῦ μείνη τίποτε βρογχικὸ καὶ σὲ βασανίζει ὥσπου νὰ μεγαλώσης. Μὰ δὲν μπορῶ νὰ σὲ κλείνω μέσα στὸ σπίτι. Σ' ἀρέσει τόσο τὸ ὑπαιθρο κι ἔχεις τόση ἀνάγκη ἀπὸ τὸ χᾶδι τοῦ ἡλιου! Αὐτός, ἀγοράκι μου, σὲ μεγάλωσε καὶ χάρισε τὰ ρόδα στὰ μάγουλά σου. Αὐτὸς θὰ σὲ κάμῃ νὰ περπατήσης μιὰ ὥρα ἀρχύτερα καὶ θὰ γεμίση τὸ στόμα σου μὲ μαργαριτάρια. (Συνεχίζεται)

ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΕΠΕΤΥΧΟΝ ΝΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΣΟΥΝ ΙΟΥΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΟΜΥΕΛΙΤΙΔΟΣ ΕΝΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΚΥΤΤΑΡΩΝ

Ἄλμπαν.—Ἡ Ἀμερικανικὴ Ἀντικαρκινικὴ Ἐταιρεία ἀνεκοίνωσεν ὅτι Ἀμερικανοὶ ἐπιστήμονες ἐφωτογράφησαν, διὰ πρώτην φορὰν, ἰοὺς πολιομυελίτιδος ἐντὸς ἀνθρωπίνων κυττάρων, ὅπου καὶ ἀναπτύσσονται.

Τὸ ἐν λόγῳ κατόρθωμα ἐπραγματοποιήθη ἐνταῦθα ὑπὸ δύο ἐπιστημόνων τῆς Ὑπηρεσίας Δημοσίας Ὑγείας τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, τῇ βοήθειᾳ ἠλεκτρονικοῦ μικροσκοπίου, συσκευῆς ἣτις ἔχει μέχρι τοῦδε χρησιμεύσει εἰς τὴν ἀπόκτησιν φωτογραφιῶν ἀπομονωθέντος ἰοῦ πολιομυελίτιδος. Πάντως, οὐδεὶς εἶχε μέχρι σήμερον ἰδεῖ τοὺς ἐν λόγῳ ἰοὺς ἐντὸς ἀνθρωπίνων κυττάρων.

Διὰ τῶν νέων φωτογραφιῶν διαπιστοῦται ὅτι, προφανῶς, οἱ ἰοὶ πολλαπλασιάζονται εἰς τὰς ἐκ κυττάρων ὕλας αἵτινες περιβάλλουν τὸν πυρήνα, οὐχὶ δὲ ἐντὸς τοῦ τελευταίου, ὡς ὑπετίθετο μέχρι τοῦδε. Ἡ διαπίστωσις αὕτη πιθανῶς νὰ συντελέσῃ ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ ἐξετάζεται ἡ μορφή μολύνσεων τῶν ἰστών ὑπὸ καθ' ὁλοκληρίαν νέον πρῖσμα, δεδομένου ὅτι τὰ χημικὰ συστατικὰ τοῦ πυρήνος διαφέρουν κατὰ πολὺ τῶν πέριξ στρωμάτων.

Ἀφ' ἐτέρου, οἱ ἐπιστήμονες ἀνεκάλυψαν ὅτι ὁ ἰὸς τῆς πολιομυελίτιδος πολλαπλασιάζεται μὲ ἀσύλληπτον ταχύτητα. Συγκεκριμένως, εἰς καὶ μόνον ἰὸς αὐξάνεται εἰς 100.000 ἐντὸς ὀλίγων ὥρων. Οὗτοι, πάντως, εἶναι τόσο μικροὶ ὥστε ἐν ἑκατομύριον ἐξ αὐτῶν, παρατεταγμένοι ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου, νὰ καλύπτῃ ἀπόστασιν 2,54 ἐκ.

Περαιτέρω ἔρευναι ἴσως ὀδηγήσουν εἰς τὴν ἀπόκτησιν γνώσεων σχετικῶν μὲ τὸν τρόπον ἀναπτύξεως μολύνσεων τῶν ἰῶν, πιθανώτατα δὲ καὶ μὲ τὸ πῶς θὰ ἀποτρέπεται ἡ τοιαύτη ἀνάπτυξις. Ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας τονίζεται ἐπίσης ὅτι εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς θέλει διαπιστωθῆ ὅτι ὠρισμένοι καρκινικοὶ ὄγκοι ὀφείλονται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν συγκεκριμένων ἰῶν, τὰ ἐν προκειμένῳ πορίσματα δυνατὸν νὰ ἰσχύουν καὶ εἰς τὸν παρόντα τομέα.

Δηλοῦται, τέλος, ὅτι οἱ ἀρμόδιοι ἐπιστήμονες καταβάλλουν ἤδη προσπάθειάς διὰ τὴν φωτογράφησιν αὐτοῦ τούτου τοῦ σταδίου τῆς δημιουργίας (γεννήσεως καὶ ἀναπτύξεως) ἰῶν ἐντὸς τῶν κυττάρων τοῦ ὄργανισμοῦ.

FLORENCE NIGHTINGALE*

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ

Ἰπό

ΜΑΡΙΑΣ Μ. ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗ

Ἡ μεγάλη ἀπόφασις τῆς Florence Nightingale καὶ ἡ ἀναχώρησις τῆς γίνονται ἀφορμὴ ἐκρήξεως λαϊκοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ὁ Τύπος πληροῦται ἀπὸ ἄρθρα ἐξαιρόντα τὴν αὐτοθυσίαν, τὸν ἥρωισμόν τῆς ὡραίας καὶ ὕλικῶς ἀνεξαρτήτου γυναικός, καὶ συρρέουσι δῶρα καὶ χρηματικὰ ποσὰ διὰ τὰς σταλοῦν πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς στρατιωτάς. Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Florence Nightingale πλέει πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀναλογίζεται μὲ τρόμον τὴν τεραστίαν εὐθύνην πού ἀνέλαβε, διαισθάνεται καθαρὰ τὰς δυσκολίας, τὰ ἐμπόδια εἰς τὰ ὅποια ἀσφαλῶς θὰ προσκρούσῃ, ἀλλ' ὅσον περισσότερον καὶ καθαρώτερα διαβλέπει τὰς ἀντιδράσεις καὶ μηχανορραφίας πού θὰ ἔχῃ ν' ἀντιμετωπίσῃ, καὶ ἐκ μέρους τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ἰατρῶν, καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν νοσοκόμων τῆς, τόσον ἡ ἀπόφασις τῆς νὰ ἐπιτύχῃ ἐδραιοῦται, τόσον θέλει ν' ἀποδείξῃ τὸ σκόπιμον καὶ εὐεργετικὸν τῆς ἀποστολῆς τῆς.

Εἰς τὸ Σκούταρι εἶχεν ἐγκατασταθῆ τὸ Ἀγγλικὸν Κεντρικὸν Νοσοκομεῖον εἰς τὸ πρῶν στρατιωτικὸν τουρκικόν, καὶ ὡς παράρτημα, εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας περίπου ὥρας, εἰς τὸ παρὰ τὸ Τουρκικὸν Νεκροταφεῖον Σελιμιγιέ, τὸ Νοσοκομεῖον εἰς τὸ ὁποῖον κατέλυσαν ἅμα τῇ ἀφίξει των ἡ Florence Nightingale καὶ αἱ Ἀδελφαὶ τῆς. Περὶ τῆς οἰκοδομῆς αὐτῆς γράφει ἡ ἴδια: «Κάποτε τὴν νύκτα οἱ ἄνεμοι συμπαρασύρουσι τὴν στέγην, τὰ παράθυρα μένουσι ὀρθάνοικτα καὶ εὐρισκόμεθα μέσα εἰς τὰ νερά ἢ Ποντικοὶ καὶ ὄλων τῶν εἰδῶν ἔντομα μᾶς κάμουν συντροφίαν». Ἀγοράζει πρῶτα πρῶτα σκουῖπες, βοῦρτσες, σαποῦνι, καὶ ἀγωνίζεται νὰ καθάρσῃ καὶ τὸ κτίριον καὶ τοὺς ἀσθενεῖς. Ἐνοικιάζει ἕνα σπιτάκι, ἀγο-

ράζει ξύλα καὶ καζάνια, προσλαμβάνει γυναικῶν καὶ πληρῶνει διὰ τὴν πλύσιν τοῦ ἱματισμοῦ. Ἀνακαλύπτει ὅτι πρὸ τῆς ἀφίξεώς τῆς ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποκαμίσεων πού ἐπλύνοντο μηνιαίως δὲν ὑπερέβαινε τὰ ἑξ, καὶ αὐτὰ ἀκόμη ἐπλύνοντο ἀπλῶς μέσα σὲ κρύο νερό. Τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν ἦρε τοὺς ἀσθενεῖς περιγράφει μὲ τὰ μελαινώτερα χρώματα.

Τὰ τρωτὰ γίνονται γνωστὰ εἰς τὸ Κέντρον, τὸ ὁποῖον διορίζει Ἀνακριτικὰς Ἐπιτροπὰς ἐπὶ Ἐπιτροπῶν, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι μηδέν. «Ὅλα τὰ πορίσματα ἐκλαμβάνονται ὡς προσωπικαὶ ἐπιθέσεις ἀτόμων ἐναντίον ἀτόμων, ὅλα ἀποσιωπῶνται διὰ τὴν μὴ δυσαρεστηθῆ ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος, καὶ καμμία ἀλήθεια, κανὲν συμπέρασμα δὲν φανερώνεται. Οἱ ἀσθενεῖς εἶναι συσσωρευμένοι ὁ ἕνας ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον ἄνευ ἐπαρκῶν κλινοστρωμνῶν, ἄνευ καταλλήλου ἱματισμοῦ, ὁ χῶρος εἶναι ἀνεπαρκῆς καὶ στερεῖται τελείως ἀερισμοῦ. Ἡ Florence Nightingale ἀναφέρει πρὸς τὴν Ἀνακριτικὴν Ἐπιτροπὴν: «Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγράψω τὴν ἀτμοσφαιρὰν πού ἀναπνέομεν ἐδῶ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον. Ἐχω γυρίσει τὰς τρομερωτέρας συνοικίας πολλῶν μεγαλοπόλεων, ἀλλὰ πούθενά δὲν συνήτησα αὐτὴν τὴν δυσωδίαν. Λείπουν ἐκτός τούτου τὰ στοιχειώδη μέσα πρὸς νοσηλείαν καὶ περίθαλψιν τῶν πασχόντων, καὶ δὲν εἶναι συνεπῶς παράδοξον πῶς οἱ ἄνδρες πού φθάνουν ἐξ ἡσθητικῶν καὶ ἐξ ἡντητικῶν ἀπὸ τὸ Μέτωπον δὲν ἀντέχουν· τοὺς θερίζουν ἡ δυσεντερία, ὁ τύφος καὶ ἡ χολέρα. Ἡ θνησιμότης ἀνέρχεται εἰς 42%».

Ἀλληλογραφία ὀγκώδης διεξάγεται μεταξὺ στρατιωτικῶν Ἀρχῶν καὶ Ἰπουργείου, ὅλοι πταίουν καὶ κανεὶς δὲν πταίει. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι περισσότερον ἀπὸ τὰ ἄτομα ἔπταιε τὸ κακὸν σύστημα, ἢ μᾶλλον

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους.

«Κάμνομεν ό,τι είναι ανθρώπινως δυνατόν...»

ή έλλειψις οίουδήποτε συστήματος: συνεννόησις μηδέν, ό καθείς άρνεΐται ν' αναλάβη οίανδήποτε ευθύνην. Καί έδω κυρίως ξεχωρίζει και διακρίνεται ή Florence Nightingale. Δέν εισχωρεί δι' αυτής εις τά Νοσοκομεία άπλώς και μόνον τό γυναικείο πρακτικό και νοικοκυρίσιο μυαλό, άλλ' έχει ή Florence Nightingale και τό θάρρος και την τόλμην ν' αναφέρη άκατάπαυστα και έπιτακτικά εις τό Κέντρον όλας τάς έλλείψεις, νά προτεΐνη μέσα πρός θεράπειαν τών κακώς κειμένων, ν' αναλαμβάνη με άποφασιστικότητα όλην την ευθύνην, νά εκτελή, εκεί όπου κανείς άλλος δέν έτολμοΐσε ν' αναλάβη πρωτοβουλίαν.

'Αρχίζουν συγχρόνως αί άντιζηλίαι, ξεσπά ή ειρωνεία τοΰ Ιατρικού προσωπικοΰ, τό Πουλί, όπως την ώνόμαζαν ειρωνικώς (Nightingale=αηδόνι), ύφίσταται χίλιες μικροπρέπειες και έξευτελισμούς πού δέν την θίγουν' εις ώρισμένους θαλάμους οί νεώτεροι Ιατροί έχουν λάβει από τούς άνωτέρους των διαταγάς νά άγοοΐν την Florence και τάς 'Αδελφάς. Τό άντιλαμβάνεται, και λεπτή και πειθαρχική καθώς είναι, δίδει και αυτή διαταγάς εις τάς 'Αδελφάς νά βοηθοΐν μόνον τούς Ιατρούς οί όποιοί

ζητοΐν την βοήθειάν των και νά μη πησιάζουν τούς άσθενείς άνευ προηγουμένων οδηγίων τών Ιατρών' ή έλλειψις τών 'Αδελφών γίνεται αισθητή δια τής αντίθεσεως με τούς άλλους θαλάμους, όπου αύται εργάζονται, και με αυτόν τόν τρόπον σιγά σιγά επιβάλλεται.

Ό όγκος τής εργασίας είναι ύπερβολικός. Γράφει μίαν ήμέραν: «Εΐχαμε προχθές χιλίους έπτακοσίους δεκαπέντε άσθενείς και τραυματίας, μεταξύ δέ αυτών εκατόν είκοσι χολεριώντας εις τό ένα νοσοκομείον και έξακοσίους πενήντα βαρέως τραυματισμένους εις τό άλλο. Έρχεται διαταγή νά έτοιμάσωμε δι' άλλους πεντακοσίους δέκα τραυματίας. Μόλις μισήν ώραν είχαμε καιρόν δια νά έτοιμάσωμε τά στρώματα, τά όποια έρράψαμε και έγεμίσαμε χόρτο, έπλύναμε τούς νεοεισελθόντας και έπεδέσαμε τά τραύματα' όλα αυτά έγιναν μεταξύ 9ης και μεσημβρίας. Κάμνομεν ό,τι είναι ανθρώπινως δυνατόν, αλλά ή θνησιμότης συνεπεία χειρουργικών έπεμβάσεων είναι τρομακτική! Έχομεν τραυματικούς πυρετούς, έρυσίπελας και γάγγραινες!»

Και εις τόν ψυχικόν πόνον πού αισθάνεται διότι δέν έχει τά μέσα ν' ανακουφίση όσο θέλει και πρέπει, προστίθενται και δυσκολίαι και δυσαρέσκειαι με τάς 'Αδελφάς. «Μή μοΰ στείτετε πλέον καμμίαν γυναΐκα ή όποία νά μη είναι πεπειραμένη, συνειθισμένη εις κοπώσεις, στερήσεις και κακουχίας», γράφει πρός τό Ύπουργείον. 'Από τάς πρώτας τριάντα όκτώ πού είχαν έλθει μαζί της, μόνον αί δεκαέξ ήσαν πραγματικώς χρήσιμοι' αί άλλαι, ή δέν ύπέκυπτον εις πειθαρχίαν ή έφέροντο άπρεπώς και ήναγκάζετο νά τάς στέλλη πίσω εις την 'Αγγλίαν. Συντάσσει κανονισμόν αύστηρόν, τόν όποιον άποστέλλει εις την κεντρικήν ύγειονομικήν ύπηρεσίαν εις τό Λονδΐνον, δια νά λαμβάνουν γνώσιν αύτοΰ και αί 'Αρχαι και αί 'Αδελφαι πρός πρόληψιν άποστολής άχρήστων γυναικών, και άπειλεί με παραίτησιν αν δέν παΐσουν νά τής στέλλουν πρόσωπα, τά όποια άντι νά την βοηθοΐν καθιστοΐν τούναντίον την εκτέλεσιν τοΰ έργου της αδύνατον.

(Συνεχίζεται)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) Ποια είναι αι συνηθέστεραι επιπλοκαι κατά τον τοκετόν επί διδύμου κνήσεως;

α) Παράτασις του τοκετού λόγω αδρανείας εκ τής υπερβολικής διατάσεως των τοιχωμάτων τής μήτρας.

β) Πρώμιος ρήξις του θυλακίου.

γ) Πρόπτωσης όμφαλίδος λόγω άνωμάλου σχήματος και ύδραμνίου.

δ) Καθυστέρησις του τοκετού του δευτέρου διδύμου.

ε) Έγκάρσιον σχήμα του δευτέρου διδύμου.

ς) Έξοδος του πλακοῦντος πριν από τον τοκετόν του δευτέρου διδύμου.

ζ) Αναχαίτισις τής καθόδου του πρώτου διδύμου, λόγω έμπλοκῆς μετά του δευτέρου.

η) Αίμορραγία μετά την ύστεροτοκίαν.

2) Τί πρέπει να έχωμεν υπ' όψιν μας, επί διδύμου κνήσεως, προς προστασίαν τής επιτόκου εξ ένδεχομένων επιπλοκῶν;

α) Η συχνότης τής προεκλαμψίας είναι μεγαλύτερα επί διδύμου κνήσεως.

β) Όξὺ ύδράμνιον παρατηρεΐται συχνότερον επί διδύμου κνήσεως.

γ) Παρουσιάζεται άνααιμία λόγω των ηύξημένων αναγκῶν του έμβρύου εις σίδηρον.

δ) Συμπτώματα πίεσεως, όφειλόμενα εις τὸ μέγεθος και τὸ βάρος τής μήτρας είναι περισσότερον συνήθη κατά την δίδυμον κύησιν, ήτοι:

—Οιδήματα κατά τὰ σφυρά και κίρσοι των κάτω άκρων, λόγω πίεσεως επί των φλεβῶν δι' ὧν άπάγεται τὸ αίμα εκ των κάτω άκρων.

—Δύσπνοια, έρεθισμός τής κύστεως, δυσκοιλίότης, δυσπεψία.

ε) Αί γενικώτεραι διαταραχαι και τὰ

άλλα συμπτώματα τής κνήσεως είναι περισσότερον έκδηλα επί διδύμου τοιαύτης.

3) Έχει σχέσηιν ό χρόνος κνήσεως με την θνησιμότητα του προώρου νεογνού;

Βεβαίως ό χρόνος κνήσεως είναι εις εκ των σημαντικωτέρων παραγόντων τής επιβιώσεως ένδὸς προώρου νεογνού. Ούτω π.χ. εις δύο πρόωρα νεογνά του αυτού βάρους γεννήσεως, έξ ὧν τὸ έν είναι ώριμότητος 7ου μηνός, τὸ δε έτερον του, αι πιθανότητες επιβιώσεως του πρώτου είναι πολύ μεγαλύτεραι των του δευτέρου.

4) Ποια ή σημασία τής μαστίτιδος εις τὸ πρόωρον νεογνόν;

Η μαστίτις του νεογνού έν γένει όφείλεται εις μητρικὰς όρμόνας. Η παρουσία αυτής επί προώρου νεογνού είναι ένδειξις ότι τουτο είναι τελειόμηνον, από άπόψεως χρόνου κνήσεως, αλλά θεωρεΐται πρόωρον λόγω του μικρού του βάρους.

5) Έπάργχει κίνδυνος εκ τής άκτινοβολίας διά την αδελφήν ή όποια συνοδεύει άρρωστον κατά την λήψιν άκτινογραφιῶν;

Κατά την λήψιν άκτινογραφιῶν και προς άποφυγήν των συνεπειῶν τής άκτινοβολίας, ή αδελφή πρέπει να παραμένη όπισθεν του προστατευτικού διαφράγματος του άκτινολογικου θαλάμου ή να φέρη επ' αυτής τὸ προστατευτικὸν κάλυμμα των άκτινολόγων (ποδιά). Δι' αδελφὰς αι όποϊαι έρχονται συχνότερον εις τούς άκτινολογικούς θαλάμους, είναι άπαραίτητος ό άτομικὸς μετρητῆς άκτινοβολίας, διά του όποιου έλέγγεται τὸ ποσὸν τής λαμβανόμενης άκτινοβολίας.

“ΕΛΕΥΘ.,

ΔΕΛΤΙΟΝ

Αποκόψατε τὸ παρόν και αποστείλατέ το με την έρώτησίν σας.

FISSAN

Τὰ ἰδιο-
σκευάσματα
ΦΙΣΣΑΝ

Ἀπαραίτητα διὰ τὴν
περιποίησιν τοῦ δέρματος
καὶ τὴν θεραpeίαν τῶν
δερματοπαθειῶν

FISSAN

• Πούδρα • Ἀλοιφαὶ • Σάπων

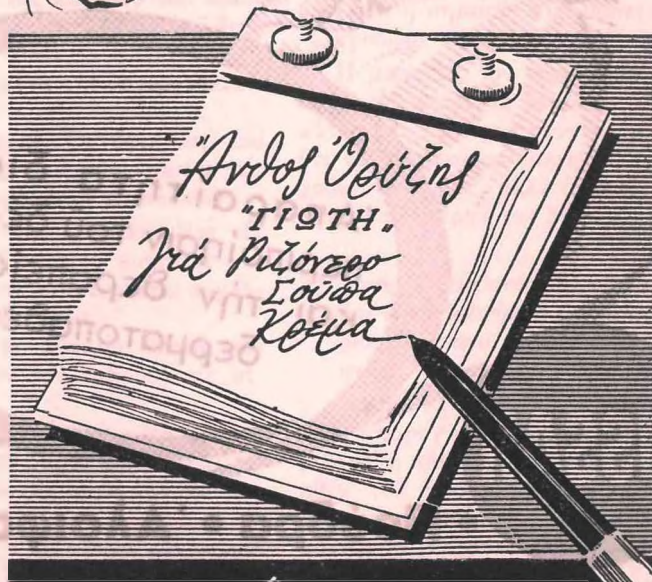
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ
DEUTSCHE MILCHWERKE ZWINGENBERG / BERGSTR.

HESSEN - GERMANY

ΓΕΝΙΚΟΣ • ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ • ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Κ. ΚΑΝΑΡΟΓΛΟΥ - ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 12 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 612-421

ΟΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟΙ ΙΑΤΡΟΙ
ΣΥΝΙΣΤΟΥΝ:

ΠΑΙΔΙΚΑ
ΤΡΟΦΑΙ

“ΓΙΩΤΗ”

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΤΡΟΦΩΝ Ι. ΓΙΩΤΗΣ ο.ε. ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΙΚΤΙΝΟΥ 3

Κ. ΚΑΡΑΡΟΛΟΥ - ΠΡΟΚΑΤΟΥΣ 12 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 612-421
ΤΕΛΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΑΣ

Ευχαριστία του Σ.Ε.Μ.Α. προς τον Ύφυ- πουργόν Κοινωνικής Προνοίας

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαιῶν Ἀθηνῶν ἐκφράζει τὰς ἀπει-
ρους εὐχαριστίας του πρὸς τὸν Ἀξιότιμον Ὑφυ-
πουργόν Κοινωνικῆς Προνοίας Κύριον Ἰω. Φαρ-
ρέαν διὰ τὴν δικαίαν ἐπίλυσιν τοῦ αἰτήματος τῆς
Μαίας Στελετάρη Ἄνας, ἵνα μὴ μετατεθῇ αὐτὴ
ἐκ τοῦ Ἰατρείου εἰς τὸ ὅποιον μέχρι τοῦδε ἔχει
προσφέρει τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας της.

Διεθνὲς Συνέδριον Μαιῶν

Ὡς γνωστὸν, τὸν Ὀκτώβριον θὰ λάβῃ χώραν
εἰς τὴν Ρώμην τὸ 12ον Διεθνὲς Συνέδριον Μαιῶν,
μὲ κύριον θέμα «Ἡ Μαῖα τοῦ μέλλοντος».

Τὸ Συνέδριον θὰ παρακολουθήσουν 18 Ἑλλη-
νίδες Μαῖαι, ἡ δὲ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμ-
βουλίου τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. θὰ ἀναπτύξῃ τὸ θέμα: «Ὁ
ἐκπαιδευτικὸς ρόλος τῆς Μαίας ὅσον ἀφορᾷ: α) τὸ
ἄτομον, καὶ β) τὴν κοινωνίαν».

Γάμοι

Ἡ Δις Λιουλῆ Μαρία, Διδάσκουσα τῆς Σχο-
λῆς Μαιῶν «Βιργινία Σκυλίτση» τοῦ Μ.Μ.Η.,
καὶ ὁ Ἰατρὸς κ. Ἡλίας Τσιτσιλώνης ἐτέλεσαν
τοὺς γάμους των τὴν 10ην Ἰουλίου.

Θερμὰ συγχαρητήρια!

Γεννήσεις

Ἡ Μαῖα κ. Σαρρῆ-Δεβετζῆ Σαπρῶ ἀπέκτησε
θῆλυ.

Ἡ Μαῖα κ. Πρωτοψάλτη-Δημητριάδου Κυράνθη
ἀπέκτησεν ἄρρεν.

Ἡ Μαῖα κ. Στεφανίδου-Μαλακάτα Ὀλγα ἀπέ-
κτησε θῆλυ.

Ἡ Μαῖα κ. Πυλαρινοῦ-Μπάρκα Μαριάνθη ἀπέ-
κτησεν ἄρρεν.

Νὰ τῶν ζήσουν!

Ὑποτροφίαι

Κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβου-
λίου τοῦ Σ.Ε.Μ.Α., ἐχορηγήθη ὑποτροφία ὑπὸ τοῦ
Βασιλικοῦ Κολλεγίου Μαιῶν τῆς Μεγάλης Βρετα-
νίας εἰς τὴν Διπλωματούχον Μαιῶν τοῦ Μαιευ-
τηρίου «Ἀλεξάνδρα» Δίδα Ρόζου Βικτωριαν, ἥ-
τις εἶχεν ὑποβάλλει αἴτησιν πρὸς τοῦτο εἰς τὸ Δι-
οικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. Ἡ Δις Ρό-
ζου ἀναχωρεῖ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς
Αὐγούστου.

Ἡ Διοίκησις τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. τῆς εὐχεται καλὴν
ἐπιτυχίαν.

Τραγικὸς θάνατος Μαίας

Ἡ Μαῖα Ἰωάννα Γκανοῦδη, ἐτῶν 25, ἀπόφοι-
τος τοῦ 1958, εὔρε τραγικὸν θάνατον μετὰ τῆς Ἐ-

πισκεπτρίας Ἀδελφῆς Αἰκατερίνης Βόγγα, ἐτῶν
22, εἰς σύγκρουσιν τοῦ αυτοκινήτου τοῦ Ἰατροῦ
κ. Ἰωάννου Καλλῆ, μὲ τὸν ὅποιον ὑπρέτουν εἰς τὸ
Κοινοτικὸν Ἰατρεῖον τοῦ χωρίου Ν. Καρυαί, μετὰ
στρατιωτικοῦ αυτοκινήτου ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ
Λαρίσης-Φαρσάλων.

Νέος Διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς

Ὁ Ἰατρὸς τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδη»
(Δωρεὰ Ἑλενας Ε. Βενιζέλου) Νικόλαος Α. Πα-
πανικολάου, ἐσωτερικὸς βοηθὸς τῆς Β' Κλινικῆς,
ἀνηγορεύθη Διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τοῦ
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μὲ τὸν βαθμὸν «ἄριστα».

Κεναὶ θέσεις

1) Μιᾶς Διευθύνουσης διὰ τὸ Γενικὸν Νοσο-
κομεῖον Φλωρίνης.

2) Μιᾶς Μαίας διὰ τὸν Κ.Υ.Σ. Ἀγίας Ἄνης
ἐπὶ τριετῆ συμβάσει καὶ μισθῷ 9ω, μετ' ἐπι-
δόματος Δρχ. 700 μηνιαίως δι' ὄδοιπορικὰ ἐξοδα
καὶ ὑπερωρίας.

3) Δι' ἑξ κενὰς θέσεις Ἐπιστημόνων Μαιῶν
τῆς Περιφερείας Νομοῦ Ρεθύμνης Κρήτης. Αἱ
ἐνδιαφερόμεναι παρακαλοῦνται ὅπως ὑποβάλωσιν
αἰτήσεις καὶ λοιπὰ δικαιολογητικὰ εἰς τὸ Νο-
μαρχικὸν Συμβούλιον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων
Νομοῦ Ρεθύμνης.

4) Ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως Μαίας εἰς τὸ Γενι-
κὸν Νοσοκομεῖον Διδυμοτείχου, ὡς καὶ εἰς τὸ
«Βαρδάκειον καὶ Πρώιον Νοσοκομεῖον καὶ Φθι-
σιατρεῖον» Σύρου, παρακαλοῦνται αἱ ἐνδιαφερό-
μεναι ὅπως ὑποβάλωσιν αἴτησιν μὲ τὰ σχετικὰ
πιστοποιητικὰ εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῶν ὡς ἄνω
Νοσοκομείων.

Ἀνακοίνωσις

Καθίσταται γνωστὸν εἰς τὰ μέλη μας ὅτι αἱ συγ-
κεντρώσεις τῆς τελευταίας Πέμπτης ἐκάστου μη-
νὸς θὰ διακοποῦν κατὰ τοὺς μῆνας Ἰούλιον, Αὐ-
γουστον, Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον.

Ἔχετε διαβάσει :

1) Τὴν *Πρακτικὴν Γυναικολογίαν* (Νέα ἐκδο-
σις) τοῦ Καθηγητοῦ κ. Π. Π. Παναγιώτου;

2) Τὴν *Πρακτικὴν Μαιευτικὴν*, τοῦ Καθηγητοῦ
κ. Π. Π. Παναγιώτου;

3) *Γιὰ τὴν Μητέρα* (Νέα ἐκδοσις), τοῦ Ὑφη-
γητοῦ κ. Κ. Παδιατέλλη;

4) *Γιὰ τὴν Ἐγκυον*, τοῦ κ. Κ. Παπανικολάου;

5) *Ἡ Μαιευτικὴ ἐν τῇ πράξει*, τοῦ Ἰατροῦ κ. Α.
Σκουτέρη;

6) *Γόνιμες καὶ στειρὲς ἡμέρες τῆς Γυναίκας*,
τοῦ Ἰατροῦ κ. Α. Κομνηνοῦ;

7) *Λεξικὸν Ἀγωγῆς τοῦ Παιδιοῦ*, τοῦ κ. Π. Ἄ-
μπλιανίτη;

ΔΙΤΣ

**ΔΥΝΑΜΩΤΙΚΗ ΤΡΟΦΗ
ΔΙΑ ΒΡΕΦΗ, ΠΑΙΔΙΑ, ΑΝΑΡΡΩΝΥΟΝΤΑΣ
ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΑΣ
ΠΛΟΥΣΙΑ ΕΙΣ ΒΙΤΑΜΙΝΑΣ Α, Β₁ & D**

Το Γαλακτούχον Άλευρον Νεστέ, στιγμιαίας παρασκευής, είναι προϊόν μεγίστης θρεπτικής αξίας, τελείως εύπεπτον, ή δέ σύνθεσίς του (πάντοτε σταθερά) επιτρέπει την παρασκευήν ηηκτού γαλακτούχου χυλού, ό όποιος δύναται νά δοθή εις τά βρέφη με τό κουταλάκι από τόν βον ήδη μήνα.

**ΓΑΛΑΚΤΟΥΧΟΝ ΑΛΕΥΡΟΝ
ΝΕΣΤΛΕ
ΣΤΙΓΜΙΑΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ**

ΣΥΜΒΟΛΟΝ

ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

**ΓΕΝ. ΑΝΤ/ΠΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΡΙΤΣΑΣ & ΥΙΟΣ
ΑΚΤΗ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ 24 - ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ - ΓΗΛ. 40.220**